

Treball de fi de grau

Títol

L'Escola Rural: d'escola oblidada a escola de referència

Projecte documental sobre el mètode acadèmic de l'entorn rural a
Catalunya

Autor/a

Anna Boet i Espona i Júlia Clavero Polo

Tutor/a

Nereida Carrillo

Grau

Periodisme

Data

1 de juny del 2018

Full Resum del TFG

Títol del Treball Fi de Grau: L'Escola Rural: d'escola oblidada a escola de referència. Projecte documental sobre el mètode acadèmic de l'entorn rural a Catalunya

Autor/a: Anna Boet i Espona i Júlia Clavero Polo

Tutor/a: Nereida Carrillo

Any: 2017/2018

Titulació: Periodisme

Paraules clau (mínim 3)

Català: Alumnes, aprenentatge, escola rural, escola tradicional, mestres, projectes

Castellà: Alumnos, aprendizaje, escuela rural, escuela tradicional, maestros, proyectos

Anglès: Students, learning, rural school, conventional school, teacher, projects

Resum del Treball Fi de Grau (extensió màxima 100 paraules)

Català: "L'escola rural: d'escola oblidada a escola de referència" és la preproducció d'un projecte documental audiovisual sobre el mètode educatiu i pedagògic empleat a l'entorn rural de Catalunya. Amb el gènere documental com a font informativa, es pretén donar veu a una alternativa d'aprenentatge que va més enllà del mètode acadèmic tradicional de les escoles ordinàries, organitzat per assignatures i per classes amb alumnes de la mateixa edat. Les escoles rurals proposen aules multigràu i un aprenentatge a través de projectes i ambients, en comptes de llibres i fotocopies, que està donant molt bons resultats.

Castellà: "La escuela rural: de escuela olvidada a escuela de referencia" es la preproducción de un proyecto documental audiovisual sobre el método educativo y pedagógico empleado en el entorno rural de Cataluña. Con el género documental como fuente informativa, se quiere dar voz a una alternativa de aprendizaje que va más allá del método académico tradicional de las escuelas ordinarias, organizado por asignaturas y por clases con alumnos de la misma edad. Las escuelas rurales proponen aulas multigrado y un aprendizaje a partir de proyectos y ambientes, en lugar de libros y fotocopias, que está dando muy buenos resultados.

Anglès: "The rural school: from school forgotten to school of reference" is the preproduction of an audiovisual documentary project of the educational method and pedagogical employee to the rural surroundings of Catalonia. With the documentary genre as an informative source, wants to give voice to an alternative of learning that goes further of the traditional academic method of the ordinary schools, organised for subjects and for classes with students of the same age. The rural schools propose classrooms with multigrade and learning through projects, instead of books and photocopy, that is giving good results.

“El valor de la imatge és fonamental.
No només allò lletrejat proporciona informació a
l’espectador.”

Elisabet Cabeza

ÍNDEX

1. Introducció.....	3
2. Què són les escoles rurals?	5
2.1. L'escola Rural a Catalunya.....	8
3. Per què un documental?	11
4. Metodologia	14
4.1. Elecció del tema.....	14
4.2. Objectius	14
4.3. Eines metodològiques	15
5. Documental fase 1: Documentació prèvia.....	17
6. Documental fase 2: Fonts	18
7. Documental fase 3: Pla de Producció	20
7.1. Producte	20
7.1.1. Entrevistats	20
7.1.2. Localitzacions de rodatge	22
7.1.3. Guió de rodatge	29
7.1.4. Edició del documental	43
7.1.5. Difusió del documental	43
7.2. Quantitats i costos dels factors de producció	45
7.2.1. Materials	45
7.2.2. Desplaçaments i dietes	47
7.3. Política laboral i salarial.....	49
7.4. Legislació	50
8. Documental fase 4: Pla financer	53
8.1. Finançament i línies de subvenció	53
8.2. Publicitat.....	55
8.3. Pressupost de capital.....	59
9. Documental fase 5: Guió documental	60
9.1. Estructura.....	60

9.2.	Guió tècnic	61
9.3.	Primers 5 minuts de l'escala documental	71
10.	Documental fase 6: Propers passos a seguir per a fer realitat el projecte	77
11.	Conclusions.....	88
12.	Bibliografia	90
13.	Annex	94
13.1.	Entrevistes transcrits	94
13.2.	Agenda de contactes.....	141

1. Introducció

“L’escola rural: d’escola oblidada a escola de referència” és un projecte documental sobre el mètode educatiu emprat a les escoles de l’entorn rural de Catalunya. Vol abordar dos aspectes de la branca periodística: d’una banda, la recerca d’informació i la documentació envers un tema concret, en aquest cas les escoles rurals; de l’altra, la posada en pràctica del gènere documental, passant per cada una de les fases que aquest implica.

L’elecció d’un tema pel Treball de Fi de Grau no és pas una feina fàcil. Ara bé, és quan menys t’ho esperes que sorgeixen idees interessants. Un dia de setembre, tot conversant amb dues amigues, l’una estudiant de Magisteri a Lleida, i l’altra, d’Educació Infantil a Vic, ens comentaven que feien les pràctiques curriculars en una Escola Rural. Ens vàrem imaginar que es referien a centres educatius situats als pobles petits que disposen de pocs recursos, però, al explicar-nos la manera que tenien de treballar i com s’organitzaven, ens va despertar molta curiositat.

Finalment, en adonar-nos que desconeixíem l’existència d’aquestes escoles, vam començar a informar-nos per resoldre les preguntes que se’ns havien plantejat durant la conversa, com ara: Què les fa diferents de les escoles ordinàries? Quina línia pedagògica segueixen? Quants alumnes hi ha a les aules? Gràcies a la consulta de pàgines web, blocs, llibres, documentals i opinions diverses, vam descobrir que es tractava d’una metodologia molt competent i que, en els darrers anys, ha donat resultats exitosos. Tot i així, per bé que ha guanyat terreny en el sector educatiu, és encara força desconeguda.

El poc tracte informatiu que han rebut i que reben aquest tipus de centres, és el que ens va impulsar a donar-li visibilitat per tal que el tema arribés a una part més gran de la societat. Però, com podíem plasmar l’essència de les escoles rurals en un treball de fi de grau? Tenint en compte que la branca del documental periodístic ens atrau, vam considerar produir un documental televisiu sobre les escoles rurals, gènere que complia els requisits que ens havíem proposat.

Ara bé, produir un documental en la seva totalitat resultava complicat, ja que estàvem limitades pel temps i pels recursos. Per aquest motiu, el treball s’ha enfocat des de la

preparació d'un documental. És a dir, la intenció és deixar tota la feina feta perquè només quedi el pas d'enregistrar i editar el documental. Així doncs, el treball comprèn totes les fases del documental perquè, en el cas que una productora o una televisió s'hi interessés, el puguin dur a terme. Treballar en la preproducció d'un documental fa possible posar en pràctica conceptes i funcions que van més enllà de la base teòrica del periodisme: buscar contactes, fer una escaleta i un pla de producció, calcular els pressupostos del pla financer, etc.

2. Què són les escoles rurals?

“L’escola rural ha estat sempre i continua essent la ventafocs de l’administració estatal, l’oblidada despectivament per uns i menystinguda pels altres; però, malgrat tot, té unes connotacions tan positives i de futur que la converteixen en una escola de ressorgiment humanista plena de possibilitats” (Universitat Autònoma de Barcelona. Institut de Ciències de l’Educació, 1980, p.5).

El Departament d’Ensenyament de la Generalitat de Catalunya en fa una definició teòrica i s’hi refereix com a les escoles de les tres “P”: Petites, Públiques i de Poble. Segons el Secretariat d’Escola Rural de Catalunya, són escoles arrelades al territori, que contribueixen activament a la dinamització de la vida local, tot generant aprenentatge.

Ara bé, més enllà de la definició anterior, l’escola rural és una ensenyança basada en les necessitats dels alumnes; un sistema que entén la diversitat i fomenta l’heterogeneïtat. Les escoles rurals són dinàmiques, complexes i de qualitat. Per a Xavier Geis, director i mestre de l’Escola Rellinars, l’escola rural és aquella que engloba els centres amb pocs alumnes que permet treballar amb una mida molt humana per transmetre coneixements i per aprendre. Són centres enfocats en l’entorn proper i amb classes multigràu, és a dir, amb alumnes de diverses edats. Així, es pot treballar conjuntament i amb una atenció més personalitzada, compartir converses i jocs i establir un vincle més proper. L’escola rural, segons el seu parer, es basa en una metodologia d’aprenentatge contrària a la idea de que cal assolir uns coneixements concrets d’acord amb l’edat.

M. Guillén Arnáiz i L. Guenovard Quetglas, periodistes del diari digital *Vilaweb*, parlen de l’escola rural com un centre d’educació infantil i primària que compta amb un nombre tan reduït d’alumnes que no deixen altra opció que agrupar cursos. Aquest fet motiva que els nens i nenes més grans ajudin als més petits i posin en comú els seus coneixements. Una escola petita fa possible aplicar una línia pedagògica i metodologies de treball i d’aprenentatge singulars. Els principis que la regeixen són l’autonomia, la responsabilitat, l’heterogeneïtat i la diversitat. Perquè, si una societat no és homogènia, quina necessitat hi ha “d’homogeneïtzar enlloc d’entendre l’heterogeneïtat com el model més real? Si el procés psicològic de l’aprenentatge es fa des de la globalització, per què l’escola proposa disciplines dels diferents llenguatges enlloc de la interdisciplinarietat?” (Secretariat de l’Escola Rural de

Catalunya. Grup Interuniversitari per l'Escola Rural, 2007, p.13) Potser sigui això el que distingeix una escola ordinària d'una rural, les primeres de les quals, segons Roser Boix, l'actual degana de la Facultat d'Educació de la Universitat de Barcelona i coordinadora del Màster Oficial d'Educació en Territoris Rurals, “són escoles que venen totalment influenciades pel món empresarial, en què els nens estan agrupats per edats perquè així són més productius”.

La metodologia es basa en el desenvolupament de projectes conjunts en els que es treballa monogràficament un tema que parteix de l'interès general dels alumnes. Aquest tema és l'eix conductor a partir del qual es vehicula el coneixement que es transmeten en les diverses àrees d'aprenentatge. El contingut curricular s'adapta a l'interès dels nens, en comptes de que siguin ells els qui ho facin. Els alumnes alhora adquireixen nous coneixements i resolen dubtes. Per sorprendent que sembli la major part de les escoles rurals estan familiaritzades amb les innovacions tecnològiques, els alumnes utilitzen les xarxes, fan presentacions en format audiovisual i consulten blocs digitals.

Paret plena de projectes a l'escola Rellinars

El grau d'autonomia dels alumnes repercuteix positivament en altres situacions; se saben buscar la vida perquè han estat amos del seu temps i han controlat el seu aprenentatge. A més, explica Boix, aquest tipus d'estratègies didàctiques treballen els principis bàsics de la

democràcia. Aprenen a prendre decisions, respecten les decisions de la majoria i també les de la minoria; així com a fer comparacions reflexives de les coses. Raonen.

Les escoles rurals es caracteritzen per la proximitat entre els docents i la relació propera d'aquests amb els alumnes i l'equip directiu i l'escola amb les institucions. És per això que s'utilitza el terme d'escola a petita escala per referir-se a aquests centres, ja que a banda de les relacions anteriors s'estableix un contacte amb el medi ambient i l'entorn, aconseguint així una comunitat rural real.

Tanmateix, les escoles rurals han esdevingut pioneres en innovació educativa, posant atenció a la diversitat, a la flexibilitat grupal, emprant estratègies didàctiques que donen resultats de més qualitat, com ara tallers, activitats conjuntes, en lloc de fitxes o fotocòpies. A més, la flexibilitat, l'autonomia i l'experimentació les converteixen en un tipus d'escola que pertany als alumnes i als professors que la mantenen viva. No és d'estranyar que el President de l'Observatori de l'Educació Rural de Catalunya (OBERC) i President de la Federació de Moviments de Renovació Pedagògica a Catalunya, Raül Manzano, les anomeni escoles extraordinàries. Segons els resultats de les competències bàsiques i les proves d'avaluació diagnòstica de primària, les Escoles Rurals garanteixen l'èxit educatiu. I això és, en gran part, gràcies als equips docents.

Aula de cicle mitjà de l'escola Virolai

2.1. L'escola Rural a Catalunya

Avui, l'escola rural catalana està molt lligada al desenvolupament i als canvis que experimenta el món rural: com les transformacions demogràfiques que, d'una banda, suposen una desruralització del medi i, d'una altra, comporten un increment de l'alumnat a causa de la instal·lació de famílies procedents d'altres països o persones amb feina autònoma. Aquests canvis porten a replantejar l'escola rural del paradigma socio-econòmic i pedagògic propis de començaments de segle.

Actualment, Catalunya compta amb un total de 315 escoles rurals. Es tracta de centres situats en pobles coneguts popularment com “de pagès” i que, per ser considerades escoles rurals com a tal, el Departament d'Ensenyament dictamina que han de pertànyer a un nucli de població inferior als 3.000 habitants. Són, doncs, centres que depenen molt de la demografia d'allà on es troben, motiu que ha dut a algunes escoles a tancar per manca d'alumnes. Aquesta dependència ha fet moltes escoles a estructurar-se a partir de Zones d'Escola Rural (ZER), agrupacions d'escoles que comparteixen un mateix o similar projecte educatiu. A principis dels anys 80 les ZER es van considerar com una estructura organitzativa que pretenia millorar la qualitat de l'educació en els contextos rurals catalans i l'any 88 van passar a ser unes institucions creades i reconegudes per la Generalitat de Catalunya.

Les ZER està composta per l'agrupament d'escoles de pobles propers que van decidir unir-se per poder compartir activitats i experiències, ja que treballar en una escola rural presenta moltes dificultats, entre les quals es troba la “soledat”. D'aquesta manera, facilita la distribució dels mestres especialistes als pobles petits i millora l'organització de sortides educatives i excursions en grup, podent assolir així els recursos suficients i cobrir els costos que, per si soles no poden aconseguir. El més important de les ZER és que permet un treball en xarxa dels i les mestres d'aquestes escoles que els permet intercanviar i compartir experiències.

Aquestes són una de les columnes vertebrals del funcionament d'aquest tipus de centres. A partir d'una direcció formada per tres persones, gestionen tot tipus d'activitats i trobades dels centres. Aquestes es defineixen a partir del Departament d'Ensenyament i és aquest mateix organisme el que gestiona els professors itinerants, un dels aspectes més importants de l'escola rural.

Malgrat que els ajuntaments, amb l'aplicació de la Llei Orgànica d'Educació (LOE) a nivell estatal i del Pacte Nacional per a l'Educació a Catalunya que eixamplen les possibilitats de participació dels ajuntaments en les decisions sobre l'educació a nivell municipal, els ajuntaments han demostrat capacitat de gestió i d'exercici de competències educatives en l'àmbit municipal. No obstant, les escoles rurals no tenen els recursos suficients per tenir professors especialitzats en matèries, com són: música, anglès, educació física i educació especial. El departament ofereix molt pocs diners per equipaments i material, "mil euros escassos anuals", segons apunta la María Jesús Rodríguez, directora i mestra de l'Escola Les Moreres. "Si tenim projectors a totes les aules, per exemple, és gràcies als pares i a les mares, que cada any ens proporcionen material segons les necessitats del moment". Ara bé, l'AMPA arriba fins on pot, i és per això que tot i les ajudes dels Ajuntaments algunes escoles estableixen un vincle amb el món de les escoles rurals. D'aquesta manera, estan al cas de convocatòries que, presentant projectes d'escola, ofereixen premis amb retribució econòmica que destinem a la compra d'equipament.

Al no poder disposar d'aquests mestres totes les hores, el que fan les ZER és gestionar les hores d'aquests, és a dir, comparteixen els docents en funció de les seves necessitats. Per tant, són els mestres itinerants els que es van movent d'una escola a l'altre segons digui la ZER.

El funcionament d'aquestes és a través d'un organisme compost per:

- Director o Directora
- Cap d'estudis
- Secretari

A part d'aquest equip directiu, les ZER també tenen molt present la resta de professorat, ja que són pocs i s'han d'ajudar entre ells. Per altra banda, l'alumnat de cada ZER es coneix entre ells, per tant, els nens i nenes tenen un cercle que va més enllà del seu petit poble. D'aquesta manera, també permet que aquests es relacionin amb altres nens de la seva edat i comparteixin vivències dins les activitats escolars.

Per altra banda, Catalunya compta amb un altre organisme molt potent, el Secretariat d'Escola Rural de Catalunya (SERC). Tal com explica Miquel Payaró, l'actual director, es tracta d'un àmbit de treball de la Federació de Moviments de Renovació Pedagògica de Catalunya (FMRPC). Es va formar l'any 1985 com a conseqüència de diverses jornades de mestres d'escola rural i de la necessitat de fer anàlisi de la realitat d'aquest tipus d'escoles,

així com també del sorgiment de la idea d'agrupar escoles per formar les ZER (Zones Escolars Rurals) en contraposició a la política de concentracions escolars i del tancament d'escoles de poble.

Les finalitats principals del Secretariat són, entre d'altres, reflexionar sobre la realitat de les escoles rurals i sobre les seves necessitats; intercanviar experiències; generar propostes per a la millora de l'escola rural; organitzar jornades per a mestres i col·laborar amb el Grup Interuniversitari d'Escola Rural (GIER) en les jornades de formació inicial per a estudiants de mestre de les diferents facultats d'Educació de Catalunya i col·laborar també amb l'Observatori de l'Escola Rural de Catalunya (OBERC) en estudis i recerca sobre les escoles de l'àmbit rural, amb el Centre d'Estudis i Investigació en Escoles Rurals (CEIER) en la difusió de materials i estudis sobre ER i amb el Departament d'Ensenyament a través de la Taula de Rurals.

La menció de l'Observatori de l'Educació al Món Rural de Catalunya és de gran importància. Juntament amb els organismes esmentats anteriorment, fa anys que treballa perquè les polítiques educatives tinguin un encaix natural als pobles amb la seva diversitat territorial i educativa. S'entén com una entitat autònoma constituïda per diferents entitats i administracions sensibles i vinculades a l'educació dels pobles, que mitjançant trobades persegueixen dos grans objectius: procurar que les accions i decisions polítiques tinguin una cabuda als entorns rurals i, a través de l'anàlisi, conèixer els elements de futur importants per al futur educatiu al món rural i les seves necessitats.

El repte de les anteriors organitzacions és intentar conèixer a fons la realitat diversa de l'educació als pobles, a nivell d'educació formal i no formal. Però, i el repte de les escoles rurals, quin és? Les diverses fonts coincideixen en que és fonamental mantenir l'essència d'escola petita i de seguir defensant la peculiaritat davant del món i l'entorn. A més, els reptes passen per dos àmbits; d'una banda, la presència de la ZER és imprescindible, ja que facilita poder treballar amb estratègies més activo-participatives; i, de l'altra, seguir lluitant per a que els mestres puguin treballar amb aquestes metodologies, ja que l'Estat espanyol té un currículum escolar molt encorsetat i aposta més per les escoles tradicionals que pels centres actius.

3. Per què un documental?

El documental és tenir una certa capacitat d'improvisació per ajustar-se al que està succeint a la realitat. És per això que aquest gènere capta i presenta el món a través de tècniques cinematogràfiques, intentant donar una imatge d'autenticitat a l'espectador, conscient que el que està contemplant s'allunya de qualsevol manipulació que pugui distorsionar deliberadament els fets. Per tant, el documental no és una reproducció de la realitat, sinó que és una representació del món que ens envolta, el que veiem o volem veure des d'una perspectiva específica. A tot això, cal afegir que l'interès i la sensibilitat del documentalista, si hi són, fan que qualsevol tema sigui vàlid i interessant per la mirada dels altres.

“Un documental és una finestra que s'obra sobre realitats davant les quals normalment podem passar de llarg. Es pot centrar en petites coses de les nostres vides quotidianes i permet aprofundir en temes en els que els mitjans de comunicació no poden concentrar o relatar amb el mateix nivell de profunditat, com en el cas de la crisi econòmica amb el documental *Inside job*”, Elisabet Cabeza, documentalista i professora de Teoria de Periodisme Documental de la Universitat Autònoma de Barcelona.

Els documentals són, doncs, una mena de ficció amb trames, personatges, situacions i successos com qualsevol altra. A la introducció, es plantegen reptes o dilemes, mentre que al llarg de la trama sorgeixen tensions i conflictes dramàtics que acaben amb per resoldre's. Actualment, incorpora tot tipus de recursos i estratègies que abans es consideraven de ficció, com per exemple des del concepte de guió fins a l'estructura narrativa o el personatge central com a motor de la història i l'ús de música extradiegètica.

“Un bon documental és aquell que planteja tantes preguntes com en contesta i que no reposa només en el relat verbal”, Elisabet Cabeza.

De la mateixa manera que el cinema de ficció va haver d'esperar noms com els d'Einstein o Griffith per articular-se de forma més completa, el documental va haver d'esperar l'aparició de noms com els de Robert J. Flaherty, Dziga Vértov o John Grierson als anys 20 i 30 del segle passat. Aquest gènere, també considerat com al setè art, va néixer de la necessitat d'explicar el context social del moment. Gràcies a les noves possibilitats que oferien la gravació de so i la filmació, es va aconseguir que el documental es convertís en una evident

reproducció de les coses. A més, va permetre posar sobre la taula diferents interpretacions de qüestions, processos i esdeveniments històrics.

Va prendre forma i força a finals del segle XIX gràcies als germans Lumière, que van realitzar els primers documentals de caire antropològic i naturalístic centrats en la vida quotidiana de la gent. Al mateix temps, però, les indústries van trobar en aquest llenguatge una capacitat propagandística molt potent, fet que molts règims autoritaris de la guerra varen aprofitar per moure les masses. L'actriu, fotògrafa i cineasta alemanya Leni Riefenstahl, és un exemple cèlebre per les seves grans produccions propagandístiques del règim de l'Alemanya nazi. D'aquesta manera, tal com afirma Bill Nichols, "en essència, els documentals apareixen com a pàl·lids reflexos dels discursos dominants i instrumentals de la nostra societat" (Bill Nichols, 1997, p.27).

No obstant, ha rebut diferents definicions al llarg de la història per part de personalitats. El primer que va interessar-se per la paraula documental va ser el productor, director y teòric audiovisual escocès John Grierson, qui concebia el documental com una eina de canvi social. L'any 1929, va ser el primer en atrevir-se a establir una definició acadèmica, molt vaga, també aplicable al cinema de ficció, en la que distingia els conceptes de creativitat i d'interpretació: "El documental no és més que el tractament creatiu de la realitat".

Ara bé, qui va articular una definició més completa i vàlida sobre el documental va ser el crític, acadèmic de referència i gran teòric nord-americà, Bill Nichols, considerat el fundador de l'estudi contemporani del documental pel seu treball pioner. Una de les dimensions més importants d'aquest gènere audiovisual és que convida a reflexionar en la manera com mirem el món i que, a més, té la capacitat de seguir dient coses amb el pas dels anys. D'aquesta manera, Nichols considera que "els documentals parlen sobre situacions i coneixements que impliquen persones reals que es presenten encarnant-se sí mateixos. El punt de vista del director dóna forma a la història, sense recórrer a les al·legories pròpies de la ficció".

"No se trata de ser rígido, sino de trazar una línea abierta que nos permita ver lo que hay más allá de ella. A veces lo imprevisto es lo que más gusta", Arturo Méndiz, productor i director documental.

A més de teoritzar sobre el documental a partir dels anys 90, Nichols va establir també una classificació de tipologies o models diferents del documental com a mecanisme que ajudés a analitzar el rol del cineasta i l'obra acabada. D'aquesta manera, distingeix entre: documental expositiu o factual; creatiu; observacional; participatiu; poètic; reflexiu i performatiu. Tot i que cada vegada és més complicat identificar cada un d'aquests gèneres en la seva totalitat, perquè la major part de les peces documentals són models híbrids, ja que comparteixen característiques d'una o diverses tipologies, cada un d'ells compta amb unes característiques específiques, així com la tria de plans, la composició, el muntatge, l'ús de la veu en *off*, l'edició de so, la música, etc. que parlen de la perspectiva temàtica que vol abordar el documentalista i com vol guiar la mirada de l'espectador sobre ella.

4. Metodologia

4.1. Elecció del tema

L'educació és un pilar fonamental dins d'una societat, ja que l'adquisició de coneixements i l'aprenentatge són allò que defineix com és la població i com ho serà en un futur. És per això que cal tractar-la des de tots els àmbits i conèixer la seva complexitat.

Les Escoles Rurals són un eix fonamental dins l'educació catalana actual. Els estudis afirmen que el mètode que s'utilitza dins d'aquests centres és dels més efectius. La línia pedagògica va més enllà dels llibres; es basa en un aprenentatge col·lectiu centrat en projectes i treballs conjunts i heterogenis. Les aules reduïdes, conformades per alumnes de diverses edats, permeten compartir coneixements i establir una relació propera entre el docent, els alumnes i l'entorn. D'aquesta manera, els nens i nenes reben una educació molt més pràctica i amb atenció individualitzada, a diferència de les escoles ordinàries.

Cada vegada són més les escoles de ciutat que apliquen incorporen aquest sistema al seu programa. Aquest fet, juntament amb la importància que les escoles rurals estan guanyant en l'entorn rural de Catalunya, han dut a tractar el tema a través d'un guió documental audiovisual, amb la intenció de que una major part de la població conegui aquesta opció acadèmica.

4.2. Objectius

El principal objectiu és el de saber produir i crear un documental, passant per totes les fases de producció fins a realitzar un pla financer adequat a les característiques del producte final.

Pel que fa a la fase més teòrica, les escoles rurals són una part important del treball. En aquest sentit, pretenem que el documental respongui a una sèrie de preguntes que conformaran el fil conductor del documental:

1. Què són les escoles rurals? Explicar a partir de diverses fonts, tant personals com documentals, què són aquest tipus d'escola i quin mètode educatiu utilitzen.
2. L'escola rural a Catalunya Número d'escoles, llocs on estan ubicades, associacions, ajudes públiques, etc.
3. Quin és el seu model d'escola?
4. Quines són les diferències entre el model acadèmic tradicional i aquest? Parlant amb professorat, direcció, pares i mares i alumnes de cada model es pot fer una comparativa

entre els dos models d'escola. Sense arribar a dir quin és millor que l'altre està bé donar veu a les escoles que no tenen tant ressò com les tradicionals.

5. Quina relació hi ha entre l'alumnat, el professorat i l'AMPA dins de les escoles rurals?

Un altre dels objectius principals és deixar preparat la part de producció del documental perquè pugui ser venut a una cadena o productora perquè s'encarreguin del rodatge i muntatge. El documental pretén tenir una durada aproximada de 30 minuts i ser difós per televisions d'àmbit autonòmic català. Es vol dirigir no només a un públic relacionat amb l'àmbit educatiu, sinó també a la població en general per donar a conèixer aquest mètode alternatiu.

4.3. Eines metodològiques

El més important és obtenir la màxima informació fiable per realitzar un projecte ben documentat i contextualitzat. El primer, doncs, és consultar fonts documentals com llibres, treballs o conferències sobre escoles rurals a Catalunya. La consulta a *blogs* i pàgines web d'escoles i altres entitats relacionades amb el món de l'educació rural també són de gran ajuda, ja que aporten informació més nova i que els llibres, en moltes ocasions, no tenen.

La informació que volem plasmar en el documental també de diverses entrevistes amb professors i experts en aquest tipus d'escoles. No només es parlarà amb els protagonistes del documental, sinó també amb moltes altres fonts que aportin punts de vista diferents com degans, pedagogs, etc. Les entrevistes es duran a terme als centres educatius de cadascú, ja que considerem que és una bona manera de veure com és el seu entorn i de quina manera es mouen. La intenció és gravar el documental a les mateixes escoles, per això hem decidit que cal visitar-ne diverses per així aconseguir el millor lloc i també les persones més adequades.

Les entrevistes seran un eix important, per això les preguntes que formaran la base i l'eix conductor de les converses són:

1. Com definirieu Escola Rural?
2. Quina és la teva funció o relació amb aquesta escola?
3. En què pot influenciar aquest mètode educatiu en el creixement dels alumnes?
4. Quines són les principals diferències entre el mètode tradicional i el mètode de les Escoles Rurals?

Pel que fa a la direcció i al professorat dels centres, les preguntes més concretes són:

1. Com definiríes la línia pedagògica d'aquestes escoles?
2. Quines són les claus de l'èxit de l'escola rural?
3. Quins obstacles trobes al treballar en una escola rural?
4. Com se subvenciona aquest tipus d'escola?
5. Quina relació hi ha entre el professorat i els pares dels alumnes?
6. La poca densitat de població de les zones rurals influeix en el funcionament de l'escola?
7. Quins efectes té que es barregin nens de diferents edats en una mateixa classe?
8. Quins són els avantatges i inconvenients de les Escoles Rurals?
9. Quins canvis ha anat patint aquest tipus de centres?
10. Quins són els reptes de futur per a l'escola rural?

Les qüestions que es plantejaran als pares i les mares dels infants (utilitzeu llenguatge inclusiu, amb visió de gènere) són:

1. Quines van ser les motivacions per portar els seus fills i filles a aquest tipus de centre?
2. Creus que els resultats que dona aquest mètode són efectius?
3. Quina relació hi ha entre les famílies i l'equip docent?
4. El fet que els cursos posteriors a la primària siguin amb el mètode ordinari els preocupa per la possible falta d'adaptació?

Per dur a terme el documental de manera completa i amb totes les fases corresponents, es parlarà amb professionals del sector audiovisual com productors, directors i professors universitaris d'aquest àmbit.

5. Documental fase 1: Documentació prèvia

Les informacions obtingudes per a la realització del documental, és a dir, tot el que inclou l'apartat “Què són les escoles rurals?”, s’han extret tant de diverses fonts. Les fonts documentals com llibres i estudis, en molts casos han quedat obsoletes, és per això que per complementar i actualitzar la informació s’ha entrevistat a mestres, directors, caps d’estudis, ZER, etc. ha estat també la base de la investigació.

Documents com el del Secretariat de l’Escola Rural de Catalunya juntament amb el Grup Interuniversitari per l’Escola Rural¹ o com els aportats pel Departament d’Ensenyament de la Generalitat de Catalunya també han servit per introduir el món de les escoles rurals.

Aspectes principals del documental

- Què són les escoles rurals a Catalunya; com s’organitzen i com la defineixen els diferents actors de dins una escola.
- La filosofia de les escoles rurals: la metodologia que utilitzen basada en els nens i l’aprenentatge autònom, molt més enllà dels llibres de text i les fitxes.
- La feina dels professors: quin mètode hi ha per donar classes o conceptes nous a aquests alumnes.
- Els avantatges i també els inconvenients de treballar a partir de les necessitats de l’alumnat i no tenir un programa acadèmic concret.
- Les diferències entre una escola rural i una d’ordinària, des del punt de vista de mestres que han pogut treballar en ambdós tipus de centres.
- Les relacions dins i fora de l’aula: quina proximitat hi ha amb les famílies i els nens, que és molt més estreta que en una escola més gran i urbana.

Amb l’experiència i el coneixement de primera mà s’han pogut aconseguir opinions i diferents punts de vista de les múltiples formes de treballar dins de les escoles rurals i la seva filosofia.

¹ Secretariat d’Escola Rural de Catalunya. Grup Interuniversitari per l’Escola Rural. (2007). *Educació al món rural de Catalunya: Document inicial per a la constitució de l’Observatori*. Recuperat de <https://www.diba.cat/documents/113226/127468/educacio-observatori-pdf-obvedumonrural-pdf.pdf>

6. Documental fase 2: Fonts

Si bé és cert que tota la informació prèvia a la producció del documental s'ha contrarestat amb entrevistes a personalitats enteses del tema, el primer contacte que vam tenir amb les escoles rurals i amb la producció d'un documental d'aquestes característiques, van ser, principalment, llibres i documentals periodístics elaborats per mitjans de comunicació o per experts en la matèria que penjaven als seus blocs.

“L'escola rural a Catalunya”, de Marina Subirats; “L'escola rural a Catalunya, primeres jornades” i “Treballar a una escola rural”, ambdues de l'Institut de Ciències de l'Educació de la Universitat Autònoma de Barcelona, han estat els principals llibres consultats i d'on hem extret, no només informació, sinó també idees per a la posterior creació del guió tècnic. Pel que fa a material audiovisual, ens hem centrat en dos documentals emesos a Televisió Espanyola: “Debate La 2: La escuela rural” i “Para todos La 2: La escuela rural”.

Escollida la temàtica i resolta la part de documentació del tema, ha estat necessari contactar amb persones o entitats relacionades amb les escoles rurals i amb experts en relació al món de la producció audiovisual. Pel que fa als primers, arran de buscar informació documental en llibres, programes televisius, pàgines web i blocs, vam anar anotant noms d'organitzacions relacionades amb el mètode educatiu de les escoles rurals, com és el cas del Secretariat d'Escoles Rurals de Catalunya (SERC) i de persones destacades de l'àmbit, així com professors/es, directors/es i mestres d'escoles. També és cert que la Paula Llosa, estudiant d'educació infantil i primària a la Universitat de Vic, va tenir la sort de realitzar pràctiques en una escola rural de la zona i ens va proporcionar el nom d'aquesta i d'altres on havien estat les seves companyes, així com el correu electrònic de directors i professors.

Pel que fa als experts en producció de documentals periodístics, s'ha parlat amb professors de la Facultat de Ciències de la Comunicació de la UAB com l'Albert Solé i l'Elisabet Cabeza, productor i documentalista, respectivament, per demanar consell pel que fa a la creació de l'escaleta, el guió tècnic i els pressupostos aproximats que suposaria el rodatge d'un documental d'aquestes característiques. A més a més, hem comptat amb l'ajut d'Arturo Méndiz, professor de la Facultat de Ciències de la Comunicació de la UIC Barcelona i productor del curtmetratge *El Corredor*, guanyador del premi Goya al millor curt de ficció, i

director i productor del documental sobre les escoles rurals aragoneses “El lápiz, la nieve y la tierra”.

7. Documental fase 3: Pla de Producció

7.1. Producte

El producte final serà un documental titulat: *Escola rural: d'escola oblidada a escola de referència*. D'una banda, pretén mostrar el mètode acadèmic i d'aprenentatge de les escoles rurals a Catalunya; des de la seva filosofia d'escola fins als recursos que obtenen per part de l'administració pública i altres ajudes. També com són les relacions en aquests centres entre pares i mares, alumnes, professors, organitzacions educatives i les institucions, ja que acostumen a ser molt més familiars que en una escola ordinària. D'altra banda, el documental aborda també aspectes d'important rellevància com els avantatges i inconvenients d'aquest tipus d'escoles respecte a possibles conflictes tan interns com externs i respecte al sistema escolar tradicional.

En cap moment la intenció és la de posicionar-se a favor del model de les escoles rurals i desfavorir o apartar a les escoles ordinàries, sinó que l'objectiu és posar sobre la taula els aspectes positius i també negatius de la pedagogia i ensenyança de les zones rurals, com a alternativa al discurs dominant.

Tot això s'abordarà a partir d'entrevistes a mestres, directors i experts relacionats amb la ruralitat catalana. D'aquesta manera, també s'inclourà l'experiència de persones que conviuen en aquestes escoles per facilitar a l'espectador l'apropament a una realitat existent dins de la seva comunitat.

7.1.1. Entrevistats

El documental es basarà en el testimoni de persones relacionades amb el món de l'escola rural i l'educació. D'aquesta manera s'explicarà la realitat de les escoles d'una forma molt més propera. S'entrevistarà a:

- **Eva Roig**, cap d'estudis de l'Escola Anton Busquets i Punset de Calders (Moianès). Va estudiar educació a la Universitat de Barcelona i va realitzar les pràctiques en una escola rural perquè era un model que l'interessava. Tot i això, va començar a treballar en escoles ordinàries fins que va aconseguir plaça en l'escola on es troba actualment. Afirmar que

tornaria a treballar en les escoles ordinàries, però agafant moltes idees i metodologies que s'utilitzen en les rurals.

Disponibilitat: De dilluns a divendres de 12:30 a 14:30h. Dilluns, Dimarts i Dijous a partir de les 17:30.

- **Josep Rius**, director i mestre de l'Escola Virolai de Puigdàlber (Alt Penedès). Cap d'estudis de la ZER Cep de Sis. Josep Rius va estudiar educació infantil i primària i des de fa anys que s'ha dedicat a les escoles rurals.

Disponibilitat: Dilluns, dimarts i divendres a partir de les 17h.

- **Maria Concepció Torres**, pedagoga i professora del departament de pedagogia de la Universitat Rovira i Virgili de Tarragona. Forma part del Grup Interuniversitari d'Escoles Rurals des de fa més de 15 anys. Està especialitzada en educació infantil i investigació educativa.

Disponibilitat: Dilluns, dimarts i dimecres a partir de les 12h. Dijous i divendres a partir de les 15h.

- **Maria Jesús Rodríguez**, directora de l'escola Les Moreres de Santa Fe del Penedès (Alt Penedès). Directora de la ZER Cep de Sis. Va estudiar educació a la Universitat de Barcelona i es dedica al món docent des de primer de carrera. Al principi de la seva vida professional va ser en escoles ordinàries i molt grans, però des que va descobrir les escoles rurals no hi tornaria, perquè és un mètode que sempre va intentar aplicar en les escoles més grans.

Disponibilitat: Dilluns, dimarts, dijous i divendres a partir de les 17h.

- **Miquel Payaró**, coordinador del Secretariat d'Escoles Rurals de Catalunya. Va estudiar Educació i actualment treballa combina la feina al Secretariat amb la feina de mestre a l'Escola Puig Segalar Viladamat, escola rural de la ZER Tramuntana. És professor de Teoria i Història de l'Educació a la universitat de Girona.

Disponibilitat: Dilluns, dimarts i dijous a partir de les 17:30h.

- **Roser Boix**, Degana de la Facultat d'Educació de la Universitat de Barcelona. Va estudiar educació en aquesta mateixa universitat i va fer un doctorat sobre les escoles rurals. És Coordinadora del Màster Oficial d'Educació en Territoris Rurals de la Universitat de Barcelona. Coneixia aquest model educatiu perquè va estudiar en una d'aquestes escoles i li

va agradar la forma en què es treballava. Des que va sortir de la universitat sabia que era un aspecte de l'educació que calia parlar dins les aules.

Disponibilitat: De 9h a 14h de dilluns a divendres.

- **Xavier Geis**, director de l'Escola Rellinars de Rellinars (Vallès Occidental). Es dedica a les escoles rurals des de fa anys tot i que va començar la seva carrera sent mestre en una escola ordinària. Va agafar el projecte de l'Escola Rellinars per poder fer ressorgir el col·legi i fer-ne un bon lloc per als nens, ja que estava en una situació més precària que en la que es troba actualment. És col·laborador amb el Secretariat d'Escoles Rurals de Catalunya i està molt implicat en xerrades i trobades a nivell autonòmic sobre escoles rurals.

Disponibilitat: De dilluns a divendres de 12h a 14h i a partir de les 17:30h.

7.1.2. Localitzacions de rodatge

El projecte audiovisual es gravarà en diverses localitzacions, igual que les entrevistes que també es faran en ubicacions diferents, en funció de l'entorn en el que sol moure's el protagonista, ja que d'aquesta manera s'aconseguirà més familiaritat i proximitat amb aquests.

1- Puigdàlber (Alt Penedès)

Puigdàlber és un municipi de la comarca de l'Alt Penedès, província de Barcelona, considerat el més petit de Catalunya, amb una superfície de 0'40km². Segons dades de l'Institut Nacional d'Estadística d'Espanya de l'any 2016 conta amb una població de 512 persones.

En aquest municipi es vol gravar al poble i per això les imatges de recurs que es necessitarà són:

- Imatges des de les afores del municipi, on es vegin els camps i la carretera i es pugui apreciar el petit que és el poble.
- Imatge en moviment des d'un cotxe que creui el poble.
- Carrers del poble on es vegi gent passejant.
- Gent parlant pel carrer.
- Imatges de l'Ajuntament de Puigdàlber (Plaça de la Vila, 1) i gent entrant a aquest.

Per altra banda, també es vol gravar l'**Escola Virolai** (Avinguda Catalunya, s/n, 08797, Puigdàlber), on s'haurà d'enregistrar una de les entrevistes a part de gravar les imatges de recurs següents:

- Pati de l'escola mentre els nens estiguin realitzant l'activitat d'educació física.
- Pati infantil durant l'hora d'esbarjo.
- Imatges dels alumnes cuidant de les gallines i l'hort que es troba a la part posterior de l'escola.
- Imatges de l'escola des de l'entrada.
- Imatges de la Biblioteca a primera hora del matí on es reuneix tota l'escola per comentar la notícia del dia.
- Imatges de la Biblioteca durant l'activitat de padrins de lectura on els més grans expliquen contes als més petits.
- Aules de l'edifici principal mentre es realitza l'activitat de projectes.
- Plans recurs durant l'estona de racons, on els alumnes es divideixen per grups per superar proves en diferents punts de l'escola.
- Imatges dels morals i escrits que hi ha a les parets tan dels passadissos com dins les aules.
- Recurs del projecte cooperativa que es realitza cada dijous a la tarda.
- Trobada dels professors de l'escola durant l'hora del migdia.

Pati d'infantil de l'escola Virolai de Puigdàlber

Entrevistat: Josep Rius.

Ubicació de l'entrevista: assegut en una cadira a l'entrada de l'escola, on es llegeix el lema "A l'escola venim a ser feliços". La cadira s'hauria d'ubicar no just davant la paret, ja que s'ha de buscar més profunditat.

2- Santa Fe del Penedès (Alt Penedès)

Santa Fe és un municipi de la comarca de l'Alt Penedès, província de Barcelona, amb una superfície de 3,4km² i una població de 374 persones segons dades de l'any 2016 de l'Institut d'Estadística Nacional d'Espanya.

Les imatges de recurs del poble que s'hauran de gravar són:

- Carrers del poble on es vegin cotxes passant.
- Imatges de gent passejant pel carrer.
- Plans de l'Ajuntament de Santa Fe (Carrer de l'Horta, 1, 08792, Santa Fe del Penedès).

Pel que fa a l'**Escola Les Moreres** (Carrer Les Escoles, s/n), es necessitarà enregistrar imatges de recurs dels alumnes i l'espai:

- Imatges dels passadissos de l'escola amb els nens deixant les motxilles i abrics a primera hora del matí.
- Pati de l'escola durant l'hora d'esbarjo.
- Imatges de l'escola buida i la càmera es vagi movent pels passadissos i aules.
- Parets plenes de projectes.
- Plans generals de l'entrada i sortida dels nens de l'escola a primera hora del matí i després a la sortida. En aquests també són necessàries imatges dels pares amb els professors de l'escola.
- Aula plena de nens realitzant activitat de projectes.
- Activitat fora de l'aula on es vegi als nens observant aspectes de la natura.
- Imatges de converses entre els professors, ja siguin informals o més formals on hi participen tot el grup de mestres.

Entrevistada: **Maria Jesús Rodríguez.**

Ubicació de l'entrevista: asseguda en una cadira dins d'una de les aules de l'escola on es pugui veure en profunditat els morals i projectes que omplen les parets de la classe.

3- Rellinars (Vallès Occidental)

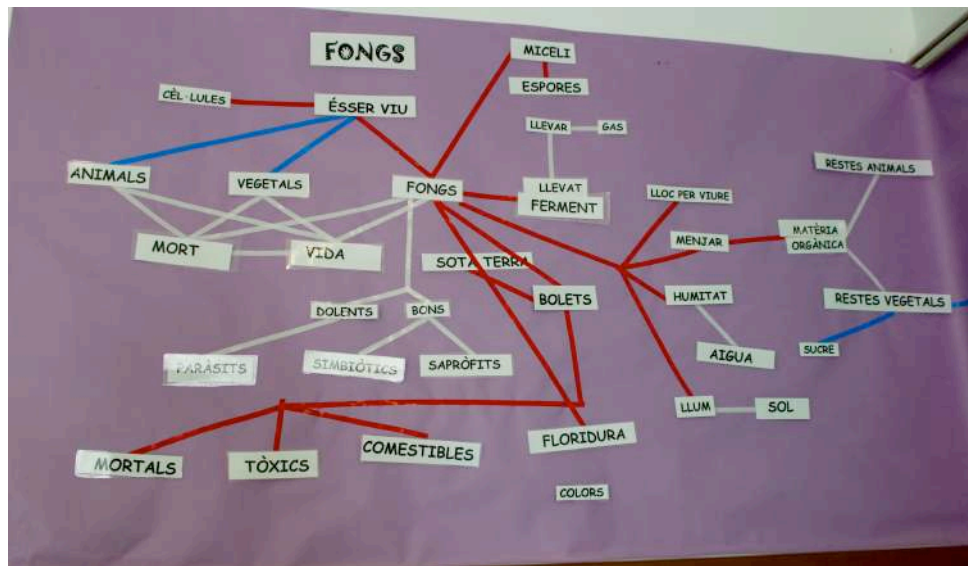
Rellinars és un municipi de la comarca del Vallès Occidental que delimita amb el Bages, província de Barcelona. Té una extensió de 17'8km² i una població de 735 habitants, segons dades del 2017. Es troba enmig de la serralada de l'Obac, fet que provoca que sigui un poble aïllat.

Els recursos que s'hauran de gravar d'aquest poble són:

- Imatges de l'arribada al poble i l'apartat que està.
- Recursos del paisatge del voltant, la serralada.
- Ajuntament de Rellinars (Plaça de l'Ajuntament, s/n.)
- Imatges d'alguns dels carrers mentre passen cotxes.

L'Escola de Rellinars (Avinguda El Planet, s/n) és la localització concreta on es gravaran més imatges de recurs i l'entrevista. En aquest cas, durant els dies de rodatge s'haurà de gravar:

- Aules per dins mentre els nens fan classe. És important que dins les aules es vegi la distribució de les taules en forma d'"u" o altres per potenciar el treball en equip i la participació.
- Alumnes enganxant imatges o morals a les parets de l'escola.
- Xerrades dels docents en hores lliures a la sala de professors.
- Imatges dels més petits fent la migdiada a les aules de guarderia.
- Nens i nenes recollint dels seus penjadors motxilles.
- Aula d'infantil mentre es realitza l'activitat de projectes on els nens intervenen.
- Recorregut per tota l'escola per veure la distribució de les aules, les dimensions d'aquestes i com està decorada l'escola.
- Plans detall de projectes i altres decoracions.
- Imatges de l'entrada de l'escola on hi ha escrits tots els projectes que s'estan realitzant a cada una de les classes.
- Zona de biblioteca mentre els nens i nenes escullen llibres i llegeixen.

Projecte dins d'una aula de l'escola de Rellinars

Entrevistat: **Xavier Geis.**

Ubicació de l'entrevista: assegut a l'entrada de l'escola on es troben les estanteries que formen part de la biblioteca de l'escola.

4- Calders (Moianès)

Calders és un municipi que pertany a la comarca del Moianès, província de Barcelona, però que fins fa poc formava part del Bages. Està situat sobre l'altiplà del moianès i conta amb una superfície de 33,1km². Segons dades del 2017 té 962 habitants.

Pel que fa a les imatges de recurs del poble, durant els dies de rodatge s'haurà de gravar:

- Plaça de la Vila on la gent està asseguda a les terrasses dels bars
- Gent passejant pel carrer.
- Imatges del poble des de la carretera.
- Paisatge des de punts del poble on es vegin les muntanyes i vegetació que l'envolta.
- Edifici de l'Ajuntament de Calders (Plaça Major, 1, 08275, Calders) des de fora i l'interior.

L'Escola Anton Busquets i Punset (Plaça de l'Era, s/n) és una de les localitzacions d'una entrevista i també s'han de gravar imatges de recurs:

- Imatges dins d'una de les aules de cicle mitjà mentre s'imparteix una classe de matemàtiques amb llibres.
- Imatges dels nens a l'hora d'esbarjo.

- Paisatge des de l'entrada de l'escola on es veuen totes les muntanyes.
- Entrada i sortida dels nens i nenes a l'escola on els professors i els pares conversen.
- Dins l'aula de música mentre els nens fan classe.
- Imatges de l'activitat per grups que fan tots els nens de l'escola durant tot el curs.
- Reunió del professorat de la ZER Moianès Ponent durant la tarda de dimecres.
- Recorregut per dins l'escola on es vegi la distribució de les aules.
- Imatges dels projectes que hi ha penjats a les parets de les aules i passadissos de l'escola.

Vistes des de l'entrada de l'Escola Anton Busquets i Tusquets de Calders

Entrevistada: **Eva Roig.**

Ubicació de l'entrevista: asseguda dins d'una de les aules de cicle superior.

5- Universitat de Barcelona

Universitat pública de Barcelona caracteritza per la gran oferta de graus educatius, entre els quals es troba Educació. Entre els seus estudis és important destacar el primer màster dedicat a les escoles rurals: Máster Oficial d'Educació en Territoris Rurals.

De la UB es volen gravar diverses localitzaciones:

- **Facultat de Filologia** (Gran Via de les Corts Catalanes, 585, 08007, Barcelona) on es gravarà l'entrevista amb **Roser Boix** asseguda en un dels patis interior de l'edifici antic de la facultat. En aquesta facultat les imatges de recurs que es poden gravar són:
 - L'entrevistada caminant pels passadissos de la facultat de filologia.
 - Estudiants asseguts als bancs dels patis exterior de la universitat.
 - La Roser Boix caminant pels jardins de la facultat.
- **Facultat d'Educació** (Campus de Mundet, Passeig de la Vall d'Hebron, 171, 08035, Barcelona) on només es gravaran imatges de recurs on també hi participarà la Roser Boix. Les imatges:
 - Roser Boix donant classe en el Màster Oficial d'Educació en Territoris Rurals.
 - L'Entrevistada realitzant feines dins del seu despatx.
 - Alumnes dins d'una aula d'educació.
 - Roser Boix parlant amb altres professors i alumnes.

6- Viladamat (Alt Empordà)

Viladamat és un municipi de la comarca de l'Alt Empordà proper a la costa brava i molt dedicat al món de la ramaderia. Segons dades del 2017 té un total de 468 habitants i ocupa una superfície d'11'7km².

El tipus d'imatges recurs que volem gravar en aquest poble són:

- Entorn de la ramaderia on es vegin els animals i les granges que són part fonamental del municipi.
- Recorregut pel poble i imatges en estàtic de carrers mentre passa gent.
- Plans generals del poble des de les afores.

L'escola del poble és la **Puig i Segalar** (Carrer Escoles, 1) és el lloc concret on es gravarà a part de l'entrevista amb el coordinador del Secretariat, imatges dels alumnes duent a terme activitats dins i fora de les aules. Les imatges que es volen aconseguir en aquesta escola:

- Activitats on es fan rutes per fora l'escola amb tots els alumnes.
- Nens i nenes dins les aules.
- Activitats dins l'aula com per exemple la cuina o manualitats.
- Imatges de morals i decorats de l'escola realitzats pels nens i les nenes de l'escola.

- Organització de l'escola i manera en com s'ubiquen les taules i els nens dins d'una aula a l'hora de fer classe.
- Activitats que els nens realitzen en grup dins i fora de l'aula.

Entrevistat: Miquel Payaró

Ubicació de l'entrevista: assegut en una a l'aula d'infantil de l'escola.

7- Universitat Rovira i Virgili

Universitat pública de Tarragona distingida com a Campus d'Excel·lència Internacional Catalunya Sud pel Ministeri d'Educació. És una de les universitats públiques espanyoles més ben posicionades i té una gran oferta d'estudis, entre els quals es troba l'educació i la pedagogia.

A la URV només es vol realitzar una entrevista a **Maria Concepció Torres**, que es farà dins del seu despatx del Departament de Pedagogia de la Facultat de **Ciències de l'Educació** (Campus Sescelades, Carretera de Valls, s/n, 43007, Tarragona). A part de l'entrevista es faran alguns plans recurs com:

- Imatges de l'entrevistada treballant dins el despatx.
- Dins les aules d'educació plenes d'alumnes.
- Alumnes estudiant en aules i passadissos de la facultat.

7.1.3. Guió de rodatge

Per a la realització de tots els recursos de vídeo es necessitarà 11 jornades de rodatge, entre les entrevistes i la resta d'imatges. Aquests dies de gravació no seran seguits, sinó que es farà de manera fragmentada al llarg de 5 setmanes:

Setmana 1: Puigdàlber i Santa Fe del Penedès (3 dies)

Setmana 2: Rellinars (2 dies)

Setmana 3: Calders (2 dies)

Setmana 4: Viladamat (2 dies)

Setmana 5: Universitat Rovira i Virgili i Universitat de Barcelona (2 dies)

Jornada 1:

Escena / Imatges	Interior/ Exterior	Hora	Localització	Contingut
Tota l'escola a la biblioteca	Interior	9h - 9:15h	Escola Virolai (Puigdàlber)	Tots els alumnes i professors de l'escola es reuneixen a la biblioteca a primera hora del matí per comentar la notícia del dia i altres informacions que han de compartir entre tots.
Alumnes d'infantil dins l'aula	Interior	10h - 11h	Escola Virolai (Puigdàlber)	Plans recurs dels nens realitzant diferents activitats dins l'aula. Han de ser imatges generals i també més detall de les feines o materials que utilitzen.
Pati infantil	Exterior	11h - 11:30	Escola Virolai (Puigdàlber)	Imatges recurs dels nens durant l'hora d'esbarjo dels d'infantil. Plans generals i detalls dels nens jugant al sorral i amb els recursos del pati.
Alumnes a l'aula de cicle superior	Interior	12h - 13h	Escola Virolai (Puigdàlber)	Alumnes dins l'aula fent activitat de projectes en grup. Imatges de l'espai dels mòdols on hi ha l'aula amb taules i cadires i un altre amb un espai més obert per realitzar feines en grup i més amb moviment.
Reunió de mestres durant l'hora del migdia	Interior	13:30h - 15h	Escola Virolai (Puigdàlber)	Plans recurs dels mestres parlant durant l'estona lliure. Comparteixen el que succeeix dins l'aula i valoracions de cada activitat.
Recollida dels nens de l'escola	Interior/ Exterior	17h - 17:20h	Escola Virolai (Puigdàlber)	Imatges generals des de fora l'escola quan els pares entren a buscar als nens. També imatges des de l'interior on els professors parlen amb les famílies.
Entrevista a Josep Rius	Interior	18h - 19h	Escola Virolai (Puigdàlber)	El director de l'escola ha d'explicar el funcionament d'una escola rural i la filosofia de treball. També la seva

				experiència i quins són els motius pels quals va decidir dedicar-se a aquest tipus d'escoles.
--	--	--	--	---

Equip humà de professionals necessari per la jornada 1:

- Productor o Director de Producció
- 1 Ajudant de Producció
- Director de Fotografia
- 3 Operadors de Càmera
- 3 Auxiliars de Càmera
- 1 Foquista o Primer Ajudant de Càmera
- Director
- 1 Ajudant de Direcció
- Director de So
- Director d'Il·luminació
- 1 Tècnic de Llum
- 1 Maquillador
- 1 Perruquer

Jornada 2:

Escena/ Imatge	Interior/ Exterior	Hora	Localització	Contingut
Carrers del Poble	Exterior	8h - 9h	Puigdàlber	Plans generals del poble on es vegi gent passejant pels carrers i els cotxes.
Afores del poble	Exterior	9:30h - 10:30h	Puigdàlber	Imatges del voltant del poble on es vegi el municipi des de lluny. També el paisatge que l'envolta per mostrar que es tracta d'un poble petit enmig de camps.
Ajuntament de Puigdàlber	Interior/ Exterior	11h - 12h	Puigdàlber	Imatges de l'edifici de l'Ajuntament des de fora. Plans de l'interior del consorci i administratius treballant.
Poble Santa Fe	Exterior	13h - 13:30	Santa Fe	Imatges generals dels carrers del poble mentre passen cotxes i la gent passeja.
Ajuntament de Santa Fe del Penedès	Interior/ Exterior	13:30h - 14:30h	Santa Fe	Imatges generals de l'edifici del consorci des de fora. Imatges interior de la gent treballant en despatxos.
Escola Les Moreres des de fora	Exterior	15h - 16h	Escola Les Moreres (Santa Fe)	Imatges generals de la façana de l'escola i el pati.

Aula de cicle superior realitzant activitat de racons	Interior	16:15h - 17h	Escola les Moreres (Santa Fe)	Alumnes dins l'aula fent diverses activitats en grups reduïts en diferents espais de l'aula i fora l'escola.
Sortida de l'escola	Interior/ Exterior	17h - 17:30h	Escola Les Moreres (Santa Fe)	Recollida dels alumnes a la porta de l'escola on els pares i professors conversen. Imatges de diferents pares conversant i també professors parlant amb alumnes i famílies.
Entrevista a Maria Jesús Rodríguez	Interior	18h - 19h	Escola Les Moreres (Santa Fe)	La directora de l'escola ha d'explicar des de la seva experiència personal la filosofia de les escoles rurals i el mètode pedagògic que utilitzen. També quines són les avantatges i els inconvenients de les escoles rurals i les diferències que hi ha amb les escoles ordinàries, ja que és una professora que ha treballat en ambdós models.
Recorregut per l'interior de l'escola	Interior	19h - 20h	Escola Les Moreres (Santa Fe)	Imatges en moviment on es vagi ensenyant l'escola per dins, des de les aules fins a altres espais com la biblioteca o el pati.

Equip humà de professionals necessari per la jornada 2:

- Productor o Director de Producció
- 1 Ajudant de Producció
- Director
- 1 Ajudant de Direcció
- Director de Fotografia
- 3 Operadors de Càmera
- 3 Auxiliars de Càmera
- 1 Foquista o Primer Ajudant de Càmera
- Director de So
- Director d'Il·luminació
- 1 Tècnic de Llum
- 1 Maquillador
- 1 Perruquer

Jornada 3:

Escena/ Imatge	Interior/ Exterior	Hora	Localització	Contingut
Nens deixant	Interior	8:45	Escola Les	A primera hora del matí els

motxilles i abrics al passadís		- 9:15	Moreres (Santa Fe)	alumnes deixen les seves pertinences al passadís, ple de projectes i morals que són l'essència de l'escola.
Dins l'aula realitzant l'activitat de projectes	Interior	10h - 11h	Escola Les Moreres (Santa Fe)	Imatges de dins l'aula mentre els nens decideixen el projecte de treball i debatent diferents temes.
Nens i nenes al pati	Exterior	11h - 11:30h	Escola Les Moreres (Santa Fe)	Imatges de l'hora lliure dels nens jugant.
Decoració de les parets	Interior	12h - 12:30	Escola Les Moreres (Santa Fe)	Imatges dels passadissos i dels projectes que han anat realitzant al llarg del curs.
Alumnes cuidant l'hort i les gallines	Exterior	15h - 15:45	Escola Virolai (Puigdàlber)	Nens i nenes en grup agafant els ous i posant menjar a les gallines que es troben al pati posterior de l'escola. També altres alumnes cuidant i regant l'hort.
Activitat de padrins de biblioteca	Exterior	16h - 16:45h	Escola Virolai (Puigdàlber)	Tota l'escola es reuneix a la Biblioteca en grup i els més grans de l'escola llegeixen llibres i expliquen contes als més petits. Imatges de detall dels nens per mostrar la solidaritat que es fomenta a l'escola.
Fi de classes i converses entre professors i alumnes	Interior	16:45 - 17h	Escola Virolai (Puigdàlber)	Imatges de la recollida de les aules al final del dia i professors parlant entre ells. També els alumnes reunits en grups als passadissos o dins l'aula.
Projecte Cooperativa	Interior	17h - 17:20h	Escola Virolai (Puigdàlber)	Dijous a la tarda a es realitza la cooperativa, on els pares compren els productes de l'escola. Imatges de la compra i venta dels productes i també els nens que duen a terme l'activitat, com la caixa i els de comunicació.
Recorregut per	Interior	17:30h	Escola Virolai	Imatges de l'interior de l'escola

l'interior de l'escola sense alumnes		- 18:30h	(Puigdàlber)	buida, on es vegin les aules; com estan organitzades. També veure la distribució dels espais i com estan decorats.
Vista de l'escola des de fora	Exterior	18:30h - 19h	Escola Virolai (Puigdàlber)	Imatges de l'escola des de l'exterior, on es vegi l'edifici principal i el mòdul.

Equip humà de professionals necessari per la jornada 3:

- Productor o Director de Producció
- 1 Ajudant de Producció
- Director
- 1 Ajudant de Direcció
- Director de Fotografia
- 3 Operadors de Càmera
- 3 Auxiliars de Càmera
- 1 Foquista o Primer Ajudant de Càmera
- Director de So
- Director d'Il·luminació
- 1 Tècnic de Llum

Jornada 4:

Escena/ Imatge	Interior/ Exterior	Hora	Localització	Contingut
Entrada de l'escola	Interior/ Exterior	8:45h - 9:15h	Escola Rellinars (Rellinars)	Els alumnes entrant a l'escola. Imatges dels alumnes a primera hora i de l'entrada de l'escola on estan escrits tots els projectes que s'estan realitzant a totes les escoles.
Classe d'anglès	Interior	9:30h - 10h	Escola Rellinars (Rellinars)	Nens dins l'aula fent l'assignatura d'anglès i activitats.
Interior de l'escola	Interior	10h - 11h	Escola Rellinars (Rellinars)	Imatges d'aules en general per mostrar com estan organitzades mentre els nens fan classe. Imatges de la decoració de les classes i els passadissos.
Lectura a l'àrea de biblioteca	Interior	11h - 11:30h	Escola Rellinars (Rellinars)	Imatges dels nens escollint o consultant llibres a la biblioteca de l'entrada de l'escola.
Xerrades professors	Interior	13h - 14h	Escola Rellinars (Rellinars)	Espai de professors entre classes on els mestres comparteixen les experiències dins l'aula i discuteixen sobre

				les activitats que faran.
Migdiada dels nens de la guarderia	Interior	14:15h - 14:30	Escola Rellinars (Rellinars)	Imatges generals de l'aula on els més petits fan la migdiada.
Entrada a classe del migdia	Interior/ Exterior	15h - 15:30h	Escola Rellinars (Rellinars)	Alumnes entrant del pati dins les aules i recollint els materials dels passadissos.
Aula d'infantil	Interior	16h - 17h	Escola Rellinars (Rellinars)	Imatges d'activitats dins l'aula en grups i realització de projectes documentals.
Entrevista a Xavier Geis	Interior	17:30 - 18:30	Escola Rellinars (Rellinars)	El director de l'escola explicarà la seva experiència dins l'escola i el mètode pedagògic que s'utilitza en aquest tipus d'escoles. També l'organització i la manera com treballa el professorat.
Recorregut per tota l'escola	Interior/ Exterior	18:30 - 19:30	Escola Rellinars (Rellinars)	Imatges de l'escola buida per mostrar els diferents espais i la decoració.

Equip humà de professionals necessari per la jornada 4:

- Productor o Director de producció
- 1 Ajudant de Producció
- Director
- 1 Ajudant de Direcció
- Director de Fotografia
- 3 Operadors de Càmera
- 3 Auxiliars de Càmera
- 1 Foquista o Primer Ajudant de Càmera
- Director de So
- Director d'Il·luminació
- 1 Tècnic de Llum
- 1 Maquillador
- 1 Perruquer

Jornada 5:

Escena/ Imatge	Interior/ Exterior	Hora	Localització	Contingut
Ajuntament de Rellinars	Interior/ Exterior	15:30h - 16h	Rellinars	Imatges de la façana de l'Ajuntament de Rellinars i també de la gent treballant dins el consorci.
Carrers	Exterior	16h - 16:30h	Rellinars	Imatges de cotxes i gent passejant pels carrers del poble.

Afores del poble	Exterior	16:45h - 17:15h	Rellinars	Imatges del poble des de la carretera i la serralada que acull el municipi.
Paisatges	Exterior	17:15h - 17:45h	Rellinars	Voltants de Rellinars on es vegi vegetació.

Equip humà de professionals necessari per la jornada 5:

- Productor o Director de Producció
- 1 Ajudant de Producció
- Director
- 1 Ajudant de Direcció
- Director de Fotografia
- 2 Operadors de Càmera
- 2 Auxiliars de Càmera
- 1 Foquista o Primer Ajudant de Càmera
- Director de So
- Director d'Il·luminació
- 1 Tècnic de Llum

Jornada 6:

Escena/ Imatge	Interior/ Exterior	Hora	Localització	Contingut
Arribada a Calders	Exterior	10h - 10:30	Calders	Imatges des de la carretera que et porta al poble.
Ajuntament de Calders	Interior/ Exterior	10:45h - 11:20h	Calders	Façana exterior de l'Ajuntament de l'edifici i també la plaça on es troba. Imatges de l'interior del consorci.
Gent passejant pel poble i a les terrasses de bars	Exterior	11:30h - 12:15h	Calders	Terrasses del bar de la plaça de la vila amb gent. Imatges dels carrers i persones en grup que passegin pel poble.
Paisatge dels voltants del poble	Exterior	12:30h - 13:15h	Calders	Imatges des dels punts més elevats del poble per veure els camps i les muntanyes que hi ha al voltant de Calders.
Aula cicle mitjà	Interior	15h - 16h	Escola Anton Busquets i Punset	Nens i nenes realitzant activitats, entre les quals matemàtiques on s'utilitzen

			(Calders)	llibres.
Aula música	Interior	16h - 17h	Escola Anton Busquets i Punset (Calders)	Classe de música de l'escola metre els nens canten o fan classe amb el mestre especialitzat.
Entrevista a Eva Roig	Interior	17:30h - 18:30h	Escola Anton Busquets i Punset (Calders)	La cap d'estudis de l'escola ha d'explicar com va conèixer les escoles rurals i la seva experiència en elles. També quina és la feina d'una cap d'estudis i com organitza les activitats que es fan a l'escola, ja que no funciona per assignatures com una altra.
Paisatge des de l'escola	Interior/ Exterior	19h - 19:30h	Escola Anton Busquets i Punset (Calders)	Imatges de la posta de sol des de l'entrada de l'escola on es veu tota la naturalesa, ja que l'escola està en un turó.

Equip humà de professionals necessari per la jornada 6:

- Productor o Director de Producció
- 1 Ajudant de Producció
- Director
- 1 Ajudant de Direcció
- Director de Fotografia
- 2 Operadors de Càmera
- 2 Auxiliars de Càmera
- 1 Foquista o Primer Ajudant de Càmera
- Director de So
- Director d'Il·luminació
- 1 Tècnic de Llum
- 1 Maquillador
- 1 Perruquer

Jornada 7:

Escena/ Imatge	Interior/ Exterior	Hora	Localització	Contingut
Entrada dels nens a l'escola	Interior/ Exterior	8:45h - 9:10h	Escola Anton Busquets i Punset (Calders)	Imatges de les famílies acompanyant els nens a l'escola. També d'aquests parlant amb els professors.
Activitat en grup de l'escola	Interior/ Exterior	9:30h - 11h	Escola Anton Busquets i Punset (Calders)	Imatges dels grups de nens de diferents edats que realitzen activitats per tota l'escola i on omplen fitxes i preguntes.

Recorregut per l'escola	Interior/ Exterior	11h - 12:30h	Escola Anton Busquets i Punset (Calders)	Imatges en moviment de tota l'escola. Els alumnes estaran a cada aula fent classe i ensenyar com estan asseguts, la decoració de les aules i la manera de fer classe.
Projectes i morals	Interior/ Exterior	12:45h - 13:30h	Escola Anton Busquets i Punset (Calders)	Decoració de dins l'escola en els passadissos, aules i pati. Mostrar les manualitats que han fet els nens en diferents projectes.
Reunió ZER Moianès Ponent	Interior	16h - 17:30h	Escola Anton Busquets i Punset (Calders)	Tots els professors de la ZER es reuneixen a l'escola per intercanviar opinions. Gravar imatges de la reunió i també enregistrar so de les converses.

Equip humà de professionals necessari per la jornada 7:

- Productor o Director de Producció
- 1 Ajudant de Producció
- Director
- 1 Ajudant de Direcció
- Director de Fotografia
- 3 Operadors de Càmera
- 3 Auxiliars de Càmera
- 1 Foquista o Primer Ajudant de Càmera
- Director de So
- Director d'Il·luminació
- 1 Tècnic de Llum

Jornada 8:

Escena/ Imatge	Interior/ Exterior	Hora	Localització	Contingut
Entorn rural del poble	Exterior	10h - 11h	Viladamat	Imatges dels camps i granges dels voltants del poble. Donar importància a la ramaderia.
Viladamat i afores del poble	Exterior	11:15h - 12:15h	Viladamat	Plans generals del poble: carrers, voltants, vegetació, paisatge...
Carrers i gent	Exterior	11:30h -	Viladamat	Imatges estàtiques dels carrers on hi ha gent passejant i

		12:30h		conversant. També cotxes passant i mostrar la vida del municipi a través de les terrasses de bars i places.
Activitats fora l'aula	Exterior	15h - 16h	Escola Puig Segalar (Viladamat)	Nens i nenes duent a terme activitats fora de l'aula on entrin en contacte amb l'entorn i la naturalesa.
Alumnes dins les aules	Interior	16:15h - 17h	Escola Puig Segalar (Viladamat)	Nens dins la classe per veure com estan ubicats i els treballs que fan durant hores on es troben dins les aules.
Entrevista a Roger Payaró	Interior	17:30h - 18:30h	Escola Puig Segalar (Viladamat)	Explicació sobre la feina que es fa des del Secretariat d'Escoles Rurals de Catalunya. També tracta des del seu punt de vista els pros i contres de les escoles rurals i definició de les metodologies que utilitzen.

Equip humà de professionals necessari per la jornada 8:

- Productor o Director de Producció
- 1 Ajudant de Producció
- Director
- 1 Ajudant de Direcció
- Director de Fotografia
- 3 Operadors de Càmera
- 3 Auxiliars de Càmera
- 1 Foquista o Primer Ajudant de Càmera
- Director de So
- Director d'Il·luminació
- 1 Tècnic de Llum
- 1 Maquillador
- 1 Perruquer

Jornada 9:

Escena/ Imatge	Interior/ Exterior	Hora	Localització	Contingut
---------------------------	-------------------------------	-------------	---------------------	------------------

Ruta de tots els alumnes de l'escola	Exterior	9h - 12h	Viladamat	Tota l'escola se'n va d'excursió pels voltants del poble i fan activitats en grups on es barregen nens de diferents edats.
Activitat de cuina dins l'aula	Interior	15h - 16h	Escola Puig Segalar (Viladamat)	Projecte de cuina dins de l'escola on els nens preparen alguna recepta relacionada amb els projectes que estan realitzant a classe.
Dins les aules	Interior	16h - 17h	Escola Puig Segalar (Viladamat)	Imatges en general de l'escola i les aules amb els alumnes dins. Plans detall dels treballs que fan els nens i els morals que hi ha a les classes.

Equip humà de professionals necessari per la jornada 9:

- Productor o Director de Producció
- 1 Ajudant de Producció
- Director
- 1 Ajudant de Direcció
- Director de Fotografia
- 1 Operador de Càmera
- 1 Auxiliars de Càmera
- 1 Foquista o Primer Ajudant de Càmera
- Director de So
- Director d'Il·luminació
- 1 Tècnic de Llum

Jornada 10:

Escena/ Imatge	Interior/ Exterior	Hora	Localització	Contingut
Entrevista a Maria Concepció Torres	Interior	16h - 17:30h	Facultat Ciències d'Educació URV	Entrevista on ha d'explicar des d'un punt de vista pedagògic les escoles rurals i la metodologia que utilitzen. També com influeix aquest model acadèmic

				en l'aprenentatge dels nens i si hi ha moltes diferències entre els nens que estudien en escoles rurals i els que ho fan en escoles ordinàries.
Maria Concepció Torres	Interior	17:30h - 18:30h	Facultat Ciències de l'Educació URV	Imatges recurs de l'entrevistada parlant amb altres professors en els passadissos i despatxos de la facultat.
Aules universitat	Interior	18h - 19h	Facultat Ciències de l'Educació URV	Imatges d'estudiants universitaris dins les classes.

Equip humà de professionals necessari per la jornada 10:

- Productor o Director de Producció
- 1 Ajudant de Producció
- Director
- 1 Ajudant de Direcció
- Director de Fotografia
- 1 Operador de Càmera
- 1 Auxiliar de Càmera
- 1 Foquista o Primer Ajudant de Càmera
- Director de So
- Director d'Il·luminació
- 1 Tècnic de Llum
- 1 Maquillador
- 1 Perruquer

Jornada 11:

Escena/ Imatge	Interior/ Exterior	Hora	Localització	Contingut
Entrevista a Roser Boix	Exterior	12h - 13h	Facultat Filologia UB	La degana de la facultat d'educació de la UB explica la relació que té amb les escoles rurals i des del seu punt de vista, quins són els aspectes positius i negatius d'aquesta metodologia. A part, també què

				es fa en el màster sobre escoles rurals de la UB.
Recorregut de Roser Boix per la Facultat	Interior/ Exterior	13h - 14h	Facultat Filologia UB	Imatges recurs de l'entrevistada caminant per l'edifici antic de la UB. Imatges també de la degana passejant pels jardins interiors
Carrers de Barcelona	Exterior	14h - 14:40h	Barcelona	Imatges de diversos carrers de la ciutat on es vegi els cotxes passant i l'aglomeració de la gent.
Classe del Màster Educació en Territoris Rurals	Interior	16h - 17h	Facultat d'Educació UB	Imatges durant una de les classes de la Roser Boix en el màster d'escoles rurals.
Despatx de la Roser Boix	Interior	17:30h - 18h	Facultat d'Educació UB	Imatges de la Roser Boix realitzant feines o parlant per telèfon dins el seu despatx de la UB.
Estudiants d'Educació de la UB	Interior	18:30h - 19:30h	Facultat d'Educació UB	Recurs d'alumnes dins aules o passadissos de la facultat. També imatges de dins la biblioteca on estiguin estudiant.

Equip humà de professionals necessari per la jornada 11:

- Productor o Director de Producció
- 1 Ajudant de Producció
- Director
- 1 Ajudant de Direcció
- Director de Fotografia
- 1 Operador de Càmera
- 1 Auxiliar de Càmera
- 1 Foquista o Primer Ajudant de Càmera
- Director de So
- Director d'Il·luminació
- 1 Tècnic de Llum
- 1 Maquillador
- 1 Perruque

7.1.4. Edició del documental

Un cop passades les setmanes de rodatge en les diferents localitzacions esmentades anteriorment, es passarà a l'edició del documental a partir de l'estructura decidida prèviament. Per a la realització d'aquesta tasca es necessitarà la participació principal de muntadors i un muntador de so. A part de músics i tècnics per fer retocs de llum on d'imatge que es faran en funció de les imatges obtingudes.

Aquesta fase d'edició del documental ocuparà tres setmanes de feina, és a dir, 15 jornades, ja que s'han de revisar totes les imatges i descartar aquelles que no siguin de servei i no s'hagin d'incloure dins el projecte final. Per a fer aquest visionat de totes les imatges també hi estaran presents el director, l'editor i el productor, ja que són els qui finalment han de prendre la última decisió sobre com serà el documental.

El programa d'edició utilitzat serà: ***Final Cut Pro***.

Final Cut Pro és un programari d'edició professional de vídeos referent en el sector. Només es pot utilitzar en ordinadors *Apple*.

Preu: 329,99€ a través de la pàgina oficial d'*Apple*.

El personal específic que s'haurà de contractar per aquesta fase específica del documental és:

- Editor Muntador de vídeo
- 2 Editors de vídeo
- Corrector de llum

Tot i això, en l'edició el director i productor de l'audiovisual han d'estar molt presents per arribar als objectius marcats des d'un inici. Totes les decisions finals les han de prendre ells i han de tenir en compte tot el material que es té.

7.1.5. Difusió del documental

La difusió del producte documental acabat és una part fonamental per compartir el nostre projecte amb aquella part de la societat que li interessa consumir-lo.

El primer pas per determinar el *target* o públic objectiu al que ens volem dirigir és estudiar el comportament dels consumidors d'aquest tipus de plataforma d'acord amb les

característiques que presenta el documental. D'aquesta manera, aconseguirem fer una campanya publicitària molt més efectiva i evitarem malbaratar recursos intentant arribar a un públic que no té cap interès en consumir el projecte.

El caràcter didàctic i informatiu que presenta el documental ens permet determinar que el film aniria dirigit principalment a un públic jove i adult amb inquietuds educatives, ja bé sigui perquè formen part del col·lectiu de l'ensenyament i el tema els toca directament o per un propi interès.

Ara bé, tenint en compte que “L'escola rural: d'escola oblidada a escola de referència” parla de l'educació a les zones rurals del territori català, resulta més fàcil acotar el grup de persones a les que pot interessar el que estem oferint. D'una banda, a tota la comunitat educativa catalana, que pot incloure des de mestres, pedagogs, directors i caps d'estudis d'escola, professors i estudiants de magisteri no només pertanyents a l'àmbit rural, sinó també a tota aquesta comunitat arrelada a les metròpoli. D'altra banda, institucions com els ajuntaments o el departament educatiu, organitzacions relacionades amb l'àmbit acadèmic, com el SERC, el GIER o l'OBERC, i pares i mares d'alumnes que estudien en escoles rurals o ordinàries, també es podrien considerar *target* d'aquest projecte.

Finalment, tan el tema com la llengua del documental, limiten també el públic i els canals d'emissió. Al parlar de l'educació rural a Catalunya i estar rodat en llengua catalana, haurà de difondre's en aquest territori (que compta amb prop de 7,5 milions d'habitants), si més no en un inici, pensant sempre en la possibilitat de travessar fronteres en funció de l'èxit obtingut i de l'interès que desperti entre les cadenes i productores de l'estat espanyol o d'arreu.

Es tracta d'un documental pensat i preparat per ser difós a través de dues plataformes: televisió i internet. Pel que fa a la primera, com que es tracta d'un projecte audiovisual d'àmbit català, pot ser emès en qualsevol dels canals de parla catalana. La difusió inicial, doncs, podria donar-se a la televisió pública autonòmica, CCMA-TV3, que compta amb una quota de pantalla mensual del 14,8 segons Dades Kantar Media; en la cadena autonòmica privada com 8tv, amb una quota de pantalla mensual del 2 segons Dades Barlovento. En el cas que es vulgui difondre en un altre idioma serà la mateixa cadena encarregada de l'emissió qui haurà de cobrir dels costos de traducció o subtitulació. També s'ha de tenir en compte que en el cas que una televisió estigués interessada en el projecte, podria produir-lo per si

mateixa, ja que disposa de tots els recursos i materials necessaris per fer-ho. Però també es pot donar el cas de que una productora tingui interès en comprar-lo o encarregar-lo. En aquest segon cas, el cost del documental per a l'emissió seria més elevat, perquè estariem parlant d'una contractació externa.

La segona plataforma que permet difondre el projecte és internet. La idea és fer-ho a través d'un *webdoc*, o documental interactiu o pàgina web que compti amb tot el contingut documental i material més complet i extens, articulat de tal manera que l'usuari podrà consultar les parts del documental amb un ordre arbitrari i de forma més interactiva. Aquest suport proporciona un valor afegit al projecte i ajuda a una major difusió.

Aquesta plataforma implica l'ajut de personal específic que s'hauria de contractar a part. Els professionals orientatius podrien ser dos editors web i un dissenyador gràfic de pàgines web, per un període de quinze dies cada un.

7.2. Quantitats i costos dels factors de producció

7.2.1. Materials

L'enregistrament de les imatges, tan de recurs com les entrevistes, que han d'omplir el documental hi ha una sèrie de materials que depenen de la productora o cadena que el vulgui produir poden ser: o bé de la pròpia cadena o productora i que per tant no s'hagin d'incloure dins del pressupost, o bé s'hagin de llogar. En aquest segon cas si que s'hauran de pressupostar, tot i això, s'inclouran en els pressupostos per tal de tenir una idea més exacte que podria ser el màxim cost de la producció del documental.

Materials per dur a terme la gravació d'imatges (en el cas de compra):

	Marca/Model	Número	Preu per unitat	Preu total
Càmera de vídeo	Sony PMW - F5	3	14.341,04€	43.023,12€
Micròfon de corbata	Rode Lavalier	2	179,00€	358,00€
Micròfon	Sony ECM-VG1	2	204,49€	408,98€
Targeta SD	Sony Kit2 SBS- 32G 1A	3	465,74€	1397,22 €
Bateria	Sony BP-U60	6	287,30€	1.723,80€

Perxa	Rode BoomPole	1	95,00€	95,00€
Trípode	Benro A572TS6	3	439,00€	1.317,00€
Torxa sobre càmera	Amaran A198- C	2	169,40€	338,80€
Foco	Fotima FTH- 800 Kit	1	373,89€	373,89€
Antireflexant	Fotima KITFOT51	2	131,89€	263,78€
Auriculars	Audio Technica ATH-M20x	4	49,40€	197,60€

* Preus amb IVA inclòs de la pàgina web de material audiovisual professional *Camaralia.com*.

Si el material no es vol comprar la mateixa pàgina Camaralia.com dóna l'opció de llogar alguns materials:

	Marca/Model	Número	Preu per unitat (1 setmana)	Setmanes	Preu total
Càmera de vídeo	Panasonic AG-UX180	3	332,50€	4	3.990,00€
Micròfon canó	Saramonic SR-NV5	1	17,50€	4	70,00€
Trípode	Benro KH- 25N	3	87,50€	4	1.050,00€
Foco	Fotima CN- 576	1	175,00€	4	700,00€
Antireflexant	Fotima KITFOT51	2	35,00€	4	280,00€

Per altra banda, s'ha de tenir en compte que en segons quins materials és possible que els propis professionals ja portin els seus propis.

En la fase de post-producció (edició) es necessitarà dels següents materials. No obstant, és possible que la productora del documental ja disposi d'aquests i la seva compra sigui innecessària.

	Marca/Model	Número	Preu per unitat	Preu total
Ordinador	iMac Pro	2	5.499,00€	10.998€
Música	-	1	-	150,00€
Software	Final Cut Pro, Apple	1	329,99€	329,99€
Corrector de color	Blackmagic DaVinci Resolve Micro Panel	1	1.058,75€	1.058,75€

Pel que fa la música, serà la banda de vent de l'Escola Municipal de Nou Barris qui compondrà unes peces exclusives per al documental com a una col·laboració per autopromocionar-se.

7.2.2. Desplaçaments i dietes

Per altra banda, també s'han de tenir en compte els desplaçaments per arribar als llocs de rodatge. El personal que s'ha de moure fins al lloc és al voltant de 12 persones, per això es necessitaran de diversos cotxes o furgonetes que són o de l'empresa o s'hauran de llogar. Es contarà el preu dels desplaçaments des de Barcelona, per tant, els desplaçaments a la mateixa ciutat no s'inclouen dins del pressupost.

El preu aproximat dels trajectes per separat és:

Lloc	Número desplaçaments (anada i tornada)	Temps	Combustible	Peatges	Preu per desplaçament	Total
Puigdàlber	4	56min	5,27€	2,45€	7,72€	39,88€
Santa Fe	2	52min	5,23€	2,45€	7,68€	15,36€
Rellinars	4	55min	5,08€	-	5,08€	20,32€
Calders	4	1h4min	6,37€	5,70€	12,07€	48,28€
Universitat Rovira i Virgili	2	1h13min	7,84€	12,75€	20,59€	41,18€
Viladamat	4	1h37min	10,69€	11,55€	22,24€	88,96€

Per altra banda, pels desplaçaments també s'ha de tenir en compte el lloguer dels vehicles per transportar tot el personal i el material necessari per a cada dia de rodatge. L'equip de professionals que s'haurà de moure a cada una de les localitzacions va d'entre 11 i 17 persones, així doncs, és imprescindible contractar el servei de diverses furgonetes amb un total de 5 places.

A través de la pàgina alquilerfurgonetastopfurgo.com d'Esplugues de Llobregat, el preu pel lloguer de vehicles és:

Número furgonetes	Número dies	Preu per dia i furgoneta	Preu total
4	4	39,00€	624,00€
3	7	39,00€	1.092,00€

Pel que fa les dietes, es calcula que s'haurà de dinar fora 9 jornades de rodatge, mentre que a tots els dies de rodatge es repartirà un *Snack* entre tots els membres de l'equip. D'aquesta manera, aquestes dietes s'han d'incloure dins del pressupost com a part dels costos de producció.

Dinars: inclou un entrepà per a cada persona, aigua i altres begudes i una peça de fruita.

Número jornada	Número persones	Preu per persona	Preu total
1	17	5,00€	85,00€
2	17	5,00€	85,00€
3	15	5,00€	75,00€
4	17	5,00€	85,00€
6	15	5,00€	75,00€
7	15	5,00€	75,00€
8	17	5,00€	85,00€
9	11	5,00€	65,00€
11	13	5,00€	55,00€

Snacks: inclou peces de fruita, fruits secs, galetes i suc.

Número jornada	Número persones	Preu per persona	Preu total
1	17	3,50€	59,50€
2	17	3,50€	59,50€
3	15	3,50€	52,50€
4	17	3,50€	59,50€
5	15	3,50€	52,50€
6	15	3,50€	52,50€
7	15	3,50€	52,50€
8	17	3,50€	59,50€
9	11	3,50€	38,50€
10	13	3,50€	45,50€
11	13	3,50€	45,50€

7.3. Política laboral i salarial

Pel que fa als recursos humans, serà necessària la contractació de personal especialista que s'haurà de repartir les hores de feina i entre les tasques realitzades durant la producció i gravació del documental i les de post-producció, és a dir, l'edició final del projecte.

La selecció de personal es farà segons el criteri de la productora final, ja que segons la cadena es pot disposar d'aquest personal i no farà falta contractar-lo.

Els salaris que s'indiquen a continuació formen part del salari base indicat al BOE del 24 d'abril de 2017 del II *Conveni Col·lectiu de la Indústria de Producció Audiovisual*. Els salaris són de tècnics de produccions que es difondran per mitjà de la televisió.

		Número	Jornades	Salari setmanal
Equip de producció:	Productor o Director de Producció	1	26	562,80€
	Ajudant de Producció	1	26	357,80€
Direcció:	Director	1	26	419,30€
	Ajudant de direcció	1	26	296,31€
Equip de redacció:	Redactor	1	10	337,30€
	Ajudant de redacció	1	10	257,01€
	Documentalista	1	10	316,81€
Equip càmera:	Director de Fotografia	1	11	419,30€
	Operador de Càmera	3	11	316,81€
	Auxiliar de Càmera	3	11	257,01€
	Foquista o Primer Ajudant de Càmera	2	11	316,81€
Equip de so:	Director de So	1	11	419,30€
	Operador de So	2	11	316,81€
Equip il·luminació:	Director Il·luminació	1	11	419,30€
	Tècnic	2	11	296,31€

Equip maquillatge i perruqueria:	Maquillador	1	7	316,81€
	Perruquer	1	7	296,31€
Equip d'edició de vídeo:	Editor Muntador de Vídeo	1	15	419,30€
	Editor de Vídeo	2	15	378,30€
	Corrector de Llum	1	5	419,30€
Equip edició d'àudio:	Editor d'Àudio	1	15	378,30€
Equip web:	Dissenyador Web	1	10	419,30€
	Editor Web	1	15	378,30€

7.4. Legislació

Per a la gravació del documental s'enregistraran imatges dins escoles i espais on poden aparèixer menors. És per això que cal tenir en compte els drets d'aquests, que són els més protegits davant la llei.

La Llei Orgànica 1/1996, del 15 de gener, de protecció jurídica del menor, estableix que no es poden difondre pels mitjans de comunicació imatges de menors sense que hi hagi el consentiment de pares o tutors. Per altra banda, l'article 3 de la Llei 1/1982 determina que si el menor no té la capacitat de donar el seu propi consentiment per ser gravat, això ho hauran de fer els representants legals de la nena o el nen. En ambdós casos aquest consentiment ha de ser per escrit i firmat.

Per tant, abans de rodar a qualsevol dels centres escolars s'ha de demanar permís per escrit a tots els pares i mares. En el cas que no es signi s'haurà de tenir en compte els nens que no poden ser gravats i s'hauran de treure de la imatge.

La Llei Orgànica 1/1989, del 5 de maig, sobre la protecció civil del dret a l'honor, a la intimitat personal i familiar i a la pròpia imatge estableix que no es poden difondre imatges de persones que no siguin de caràcter públic sense el seu consentiment.

És per això que també s'ha de tenir, per escrit, el consentiment de les entrevistades i entrevistats conforme cedeixen els seus drets d'imatge als productors del documental. A continuació hi ha un model de com ha de ser la circular tan pels drets d'imatge dels menors com els majors d'edat.

AUTORITZACIÓ PELS DRETS D'IMATGE DE MENORS

Donat que el dret a la pròpia imatge està reconegut per llei, l'equip dirigent de l'entitat demana el consentiment als pares, mares o tutors legals o les pròpies persones en cas que siguin majors d'edat poder publicar fotografies i enregistrar imatges on apareguin els menors.

En cas de ser major d'edat

Per mitjà del present document, jo, _____ (nom i cognoms) _____, amb DNI número _____ atorgo a (nom de l'entitat) _____, amb NIF número _____ d'acord amb la llei orgànica 1/1982 autoritzo el dret i permís per a captar, enregistrar, usar, publicar, i distribuir imatges de mi o en les quals jo estigui inclòs o inclosa, a través de qualsevol mitjà de comunicació.

Per mitjà del present document també renuncio a qualsevol remuneració per drets a la meua pròpia imatge que puguin derivar de qualsevol utilització.

Garanteixo que sóc major d'edat legal i tinc el dret d'acordar contractes en el meu propi nom. He llegit l'autorització, cessió, i acord anterior abans de la seva execució i estic totalment d'acord amb els seus continguts. Domicili _____

correu-e _____ Telèfon _____

En cas de ser menor d'edat

Per mitjà del present document, jo, _____ (Nom i cognoms del/la pare, mare o tutor/a legal) amb DNI número _____, atorgo a (nom de l'entitat) _____, amb NIF número _____ d'acord amb la llei orgànica 1/1982 autoritzo el dret i permís per a captar, enregistrar, usar, publicar, i distribuir imatges d'en/na _____ (Nom i cognoms del/la menor) o en les quals ell/a estigui inclòs o inclosa, a través de qualsevol mitjà de comunicació de la nostra entitat.

Signatura

A _____, _____ de _____ del 20__

Per altra banda, no es pot rodar en espais públics sense el consentiment del municipi o espai. Per això s'ha de demanar permís als diferents llocs. Llista de contactes d'Ajuntaments i localitzacions on s'ha de fer el rodatge:

	Nom	Telèfon	Mail
Puigdàlber	Oficina Puigdàlber	93 898 077	puigdalber@diba.cat
Santa Fe del Penedès	Ajuntament Santa Fe	93 897 42 11	-
Rellinars	Ajuntament Rellinars	93 834 50 00	rellinars@diba.cat
Calders	Ajuntament Calders	93 830 90 00	calders@calders.cat
Universitat de Barcelona	Elisenda Rius	93 403 53 60	gaip.ub.edu
	Francisco Solana	93 403 97 52	
	Cristina Gómez	93 403 53 61	
Universitat Rovira i Virgili	Bernabela Moya (Secretariat Campus Sescelades)	97 729 70 01	Secretaria.scs@urv.cat
Viladamat	Ajuntament de Viladamat	972 788 082	ajuntament@viladamat.cat

8. Documental fase 4: Pla financer

8.1. Finançament i línies de subvenció

Pel que fa als projectes audiovisuals, és difícil aconseguir cobrir el 100% del cost final amb ajudes o subvencions públiques. És per això que a l'hora de fer el documental s'ha de dividir el cost final en diferents formes de finançament:

1. Subvencions i ajudes

Es parla d'un documental en llengua catalana i pensat per ser emès en territori català. Per tant, el projecte en si podrà optar a les ajudes del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya. L'Institut Català d'Empreses Audiovisuals (ICEA) és l'organisme en l'àmbit autonòmic que dona més ajudes per a projectes documentals pensats per ser emesos a la televisió. Aquest 2018 encara no ha obert les línies de subvenció i les quantitats, però si que hi ha les bases del 2017 que serveixen de guia per la quantitat que pot arribar a aportar aquest organisme en un documental.

La dotació màxima de les subvencions que va aportar l'ICEA l'any 2017 és de 160.000,00€. Aquesta dotació es divideix en diverses anualitats: 96.000,00€ per l'any 2017 i un import màxim de 64.000,00€ amb càrrec de 2018. (DOGC 7333, 2017, p. 1-2)

Les ajudes de l'Institut Català d'Empreses Audiovisuals són les més destacables pel projecte documental, ja que s'aporten abans d'iniciar-se el projecte i d'aquesta manera la inversió inicial que s'ha de produir no és tan gran.

Per altra banda, les línies de subvenció a escala espanyola per a projectes documentals són molt escasses. Les ajudes que concedeix la *Dirección General del Instituto de Cinematografía y las Artes Audiovisuales* no poden superar el 50% del pressupost final del projecte. Per tant, és impossible dur a terme un documental si només es té en compte aquestes ajudes. A més a més, les condicions per rebre subvencions d'aquest organisme són més estrictes i reben moltes més sol·licituts, per això és més complicat rebre els diners. Tot i això, l'any 2017, la *Dirección General del Instituto de Cinematografía y las Artes Audiovisuales* va dotar a diverses productores amb un total de 579.760,80€, segons apunta el Ministerio d'Educación, Cultura y Deporte en la resolució del 8 d'agost del 2017.

Finalment, en l'àmbit europeu, el programa MEDIA es dedica a donar subvencions a projectes documentals, però sempre amb una durada de més de 60 minuts. Per tant, són unes ajudes amb les quals el projecte sobre les escoles rurals no hi podria contar.

2. Coproducció i venda de drets d'emissió

La coproducció es produeix quan s'associen una empresa i una productora per tirar endavant un projecte. En el cas de documentals, el més normal és que la coproducció es produeixi amb cadenes de televisió.

Les cadenes de televisió, poden ser patrocinadors o coproductors en funció del percentatge que investixin en el projecte. La coproducció els proporciona els drets d'explotació del documental i, per tant, poden arribar a recuperar gran part de la inversió realitzada.

En el cas de Catalunya, les cadenes que més coproduccions documentals realitzen són les públiques RTVE, CCMA i la privada Movistar+. Tot i això, el present projecte documental té més possibilitats d'obtenir ajudes de coproducció de la Televisió de Catalunya, ja que és la cadena a la qual més s'adequa.

La Televisió de Catalunya té un espai de Coproduccions Documentals dins l'àrea de Documentals i Nous Formats que s'encarrega d'analitzar i concedir diners en projectes documentals. En el cas de TV3, s'obren períodes de convocatòria de manera trimestral i s'inverteix un màxim del 30% del pressupost en els projectes escollits. D'aquesta manera, la Televisió de Catalunya es converteix en coproductor i té part dels drets d'explotació del documental.

3. Inversors i inversió pròpia

Amb ajudes i subvencions és probable que el cost final del documental no s'arribi a cobrir. És per això que s'ha de recórrer als inversors o la inversió pròpia. En el cas dels inversors, són persones o empreses que decideixen arriscar-se i posar diners en un projecte sense saber si funcionarà o no. Per tal de convèncer aquests inversors és essencial presentar un projecte detallat i atractiu, a part de també oferir a canvi part de la propietat o dels guanys que pot generar el documental.

Per altra banda, la inversió pròpia són aquells diners o materials que destinen els productors o coproductors al documental sense buscar-ne benefici. Així doncs, aquests aporten material de rodatge o sales d'edició sense la necessitat de cobrir aquestes ajudes amb drets d'imatge o d'explotació del documental.

4. Crowdfunding

És el mitjà a través del qual s'aconsegueixen cobrir els costos que no es poden cobrir amb tota la resta d'ajudes, tot i que a través del *crowdfunding* només s'aconsegueixen petites quantitats de diners. Aquest mètode de micromecenatge es fa a partir de plataformes d'internet on es defineix una quantitat com a objectiu final i la gent pot anar fent donacions.

8.2. Publicitat

La publicitat per a la televisió és una de les principals fonts d'ingressos. Per això introduir anuncis durant l'emissió del documental pot ser una de les maneres que tingui la cadena de recuperar part del capital invertit per a la producció del documental.

Les tarifes publicitàries canvien segons el canal i l'horari. Però seguidament s'indicaran les tarifes actuals de la publicitat en televisió segons Obicua.es, una empresa que es dedica a l'anàlisi publicitari de les televisions i a partir de la qual es pot contractar la publicitat en qualsevol tipus de mitjà.

Les cadenes de televisió on encaixa el documental d'àmbit autonòmic són: TV3, 8TV i en àmbit municipal Betevé. S'ha de tenir en compte que la franja horària on es té previst emetre el documental és a partir de les 21:30h, després de l'emissió dels telenotícies.

Tarifes publicitàries TV3:

PARRILLA DE PUBLICIDAD 2º TRIMESTRE 2018 / PRECIO TARIFA 20"

HORA	LUNES	MARTES	MIÉRCOLES	JUEVES	VIERNES	SÁBADO	DOMINGO							
06.30														
07.00														
07.30														
08.00														
08.30														
09.00														
09.30								MAÑANA 650 €					MAÑANA FdS 500 €	
10.00														
10.30														
11.00														
11.30														
12.00														
12.30														
13.00														
13.30	MEDIODÍA 1.750 €					MEDIODÍA FdS 1.500 €								
14.00														
14.30														
15.00														
15.30								SECOND TIME 8.000 €					SECOND TIME 8.000 €	
16.00														
16.30														
17.00														
17.30														
18.00								TARDE I 3.500 €					TARDE y FdS 2.250 €	
18.30														
19.00														
19.30														
20.00								TARDE II 5.000 €					TARDE II FdS 1.800 €	
20.30	ACCESO NOCHE I 11.000 €					ACCESO NOCHE I FdS 7.500 €								
21.00	TN VESPRE 11.000 €					TN VESPRE FdS 7.500 €								
21.30														
22.00	NOCHE LUNES 9.000 €	NOCHE MARTES 6.000 €	NOCHE MIÉRCOLES 9.000 €	NOCHE JUEVES 9.000 €	NOCHE VIERNES 6.000 €	NOCHE SÁBADO 8.000 €	NOCHE DOMINGO 8.000 €							
22.30														
23.00														
23.30														
24.00														
00.30	NOCHE 2													

Tarifes publicitàries 8TV:

	lunes	martes	miércoles	jueves	viernes	sábado	domingo
7:00	MATINAL 260					MATINAL FS 260	7:00
7:15							7:15
7:30							7:30
7:45							7:45
8:00							8:00
8:15							8:15
8:30							8:30
8:45							8:45
9:00							9:00
9:15							9:15
9:30							9:30
9:45							9:45
10:00	MEDIODÍA 625						10:00
10:15							10:15
10:30							10:30
10:45							10:45
11:00							11:00
11:15							11:15
11:30							11:30
11:45							11:45
12:00							12:00
12:15							12:15
12:30							12:30
12:45							12:45
13:00	SOBREMESA 1.620					SOBREMESA FS 770	13:00
13:15							13:15
13:30							13:30
13:45							13:45
14:00							14:00
14:15							14:15
14:30							14:30
14:45							14:45
15:00							15:00
15:15							15:15
15:30							15:30
15:45							15:45
16:00	TARDE 1 700					TARDE FS 800	16:00
16:15							16:15
16:30							16:30
16:45							16:45
17:00							17:00
17:15							17:15
17:30							17:30
17:45							17:45
18:00							18:00
18:15							18:15
18:30							18:30
18:45							18:45
19:00	TARDE 2 1.650						19:00
19:15							19:15
19:30							19:30
19:45							19:45
20:00							20:00
20:15							20:15
20:30							20:30
20:45							20:45
21:00							21:00
21:15							21:15
21:30							21:30
21:45							21:45
22:00	PRIME TIME 1 4.375					PRIME TIME 1 FS 1.600	22:00
22:15							22:15
22:30							22:30
22:45							22:45
23:00							23:00
23:15							23:15
23:30							23:30
23:45							23:45
0:00							0:00
0:15							0:15
0:30							0:30
0:45							0:45
1:00	MEDIANOCHE 700					MEDIANOCHE FS 700	1:00
1:15							1:15
1:30							1:30
1:45							1:45

Tarifes publicitàries Betevé (Barcelona Televisió):

	dilluns	dimarts	dimecres	dijous	divendres	dissabte	diumenge		
INFORMATIUS MATÍ 180€	07:00	EL TRÀNSIT EN DIRECTE					TERRICOLÉS	07:00	
	07:30						DOCUMENTAL	07:30	
	08:00							08:00	
	08:30	n MATÍ					BATMAN	08:30	
	09:00						CATAKRAC	09:00	
	09:30								09:30
MATÍ 100€	10:00	ENTREVEÏNS / INFOBARRIS	LA RAMBLA				INVASIÓ	10:00	
	10:30							10:30	
	11:00	DOC'S	LA PORTERIA			LA CARTELLERA	INFOBARRIS MIX / ANANISOC	DOCUMENTAL	11:00
	11:30	VA PASSAR AQUÍ							11:30
MIGDIA 120 €	11:30	AVANÇ 8TV NOTÍCIES					ENTREVEÏNS	TAULA RESERVADA	11:30
	12:00	INFOBARRIS							12:00
	12:15	EL PLA B	EL PLA B						12:15
	12:45	LA VIDA EN DOLÇ	RESUM ÀRTIC				LA CARTELLERA	WESTERN (R.)	12:45
	13:15	L'OU COM BALLA	RESUM CONNEXIÓ BARCELONA				TAULA RESERVADA		13:15
	14:00	n MIGDIA					n MIGDIA		14:00
	14:30	INFOBARRIS					SÍ MINISTRE		14:30
TARDA 120€	15:00	DOCUMENTAL				CENTRAL DE NEU	WESTERN	CLÀSSICS	15:00
	15:30	PRIMERA SESSIÓ							15:30
	16:00								16:00
	16:45	EL PLA B							16:45
	17:30	CONNEXIÓ BARCELONA					L'OU COM BALLA	PUNT DE MIRA	17:30
	18:00								18:00
VESPRE 250€	18:30	CONNEXIÓ BARCELONA					LA VIDA EN DOLÇ	DE VISITA	18:30
	19:00						ALFRED HITCHCOCK	LA VIDA EN DOLÇ	19:00
	19:30	INFOBARRIS	CENTRAL DE NEU			INFOBARRIS			19:30
	19:45	EL PLA B				EL PLA B			19:45
	20:00	n VESPRE					DE VISITA	LA CARTELLERA	20:00
	20:30						MÚSICA MODERNA	LES FLORS DEL MAL	20:30
	21:00	ÀRTIC				LA CARTELLERA	DOC'S	VA PASSAR AQUÍ	21:00
PRIME TIME 500 €	21:30	TERRICOLÉS				VA PASSAR AQUÍ	n NIT		21:30
	22:00	Les notícies 11 10							22:00
	22:45	EL TEMPS					L'OU COM BALLA		22:45
	23:00	LA RAMBLA					ÚLTIMA SESSIÓ	BARCELONA I ACCIÓ	23:00
	23:30								23:30
	24:00	LA PORTERIA			SER EMPRENEDOR	PRIMERA SESSIÓ			24:00
MATINADA 100€	00:30				MÚSICA MODERNA		CLÀSSICS	PUNT DE MIRA (R.)	00:30
	01:00					LA CARTELLERA			01:00
	01:30								01:30
	02:00								02:00
	REDIFUSIONS								

Taula extreta d'oblicua.es

8.3. Pressupost de capital

La següent taula pressupostària és en el cas que s'hagués de produir la compra de tots els materials de gravació i post-producció.

Finançament		Inversió	
Concepte	Import	Concepte	Import
Subvenció ICEA	36.000 €	Immobilitzat immaterial	379,99 €
Coproducció TV3 (30%)	26.382,36 €	Software Final Cut Pro	229,99 €
Inversors	15.000,00 €	Música	150,00 €
<i>Crowdfunding</i>	8.000 €	Immobilitzat material	61.553,94 €
Inversió pròpia	3.000 €	Càmera de vídeo	43.023,12 €
		Micròfon de corbata	358,00 €
		Micròfon	408,98 €
		Targeta SD	1.397,22 €
		Bateria	1.723,80 €
		Perxa	95,00 €
		Trípode	1.317,00 €
		Torxa sobre càmera	338,80 €
		Foco	373,89 €
		Antireflexant	263,78 €
		Ordinador	10.998,00 €
		Corrector color	1.058,75 €
		Auriculars	197,60 €
		Recursos Humans	23.184,80 €
		Desplaçaments	253,98 €
		Lloguer vehicles	1.716,00 €
		Dietes	852,50 €
TOTAL RECURSOS	88.382,36 €	TOTAL INVERSIONS	87.941,21 €

9. Documental fase 5: Guió documental

9.1. Estructura

“*L’escola rural: d’escola oblidada a escola de referència*” vol ser un projecte que apropi a la societat l’existència i el funcionament del mètode educatiu de les escoles rurals. És a dir, mostrar que, més enllà de l’ensenyança impartida a les escoles ordinàries que la majoria coneix, hi ha altres mètodes de referència per a formar als nens i nenes d’infantil i de primària. Com a documental del tipus explicatiu o factual, estarà vertebrat per entrevistes a diferents personalitats relacionades amb les escoles de l’entorn rural, que inclou mestres, pedagogs, directors i caps d’estudis, i pares i mares d’alumnes d’aquests centres. Aquestes entrevistes s’incorporaran fragmentades de manera que marquin el fil conductor del documental. A més, es combinaran amb plànols de les escoles on es veuran els alumnes realitzant diverses activitats; amb imatges de paisatges que mostrin l’entorn rural on se situa cada centre i per posar en context als espectadors. En alguns casos, aquestes imatges estaran acompanyades d’una veu en *off*, es recorrerà a l’ús d’una música extradiegètica o del so ambient.

El documental s’estructurarà en 8 blocs, incloent la introducció i el tancament. Aquests apartats es defineixen a partir dels diferents temes que es tracten en relació a les escoles rurals:

1. Introducció: curta amb imatges molt generals per situar a l’espectador.
2. Les escoles rurals: a partir de vídeos i declaracions de diversos protagonistes es fa una primera aproximació de què són les escoles rurals i què les caracteritza i diferencia de les escoles ordinàries.
3. L’escola rural a Catalunya: a través de veus d’experts, s’explica quina és la situació d’aquests centres en el territori català i quines organitzacions utilitzen, ja que en l’entorn de Catalunya, les ZER són fonamentals per al funcionament de les escoles.
4. Filosofia de les escoles rurals: les aules multinivell i l’aprenentatge per necessitats on els alumnes adquireixen coneixements uns dels altres és un exemple del tipus de mentalitat que tenen aquestes escoles. De la mà de professors i una pedagoga s’explica quins beneficis té pels nens aquesta filosofia més humanitària i grupal.

5. La metodologia de les escoles rurals: amb imatges d'activitats que els nens i les nenes realitzen dins i fora de les aules, professors i experts relacionats amb el món rural es relaten els mètodes que utilitzen per afrontar un aprenentatge per necessitats i individualitzat.
6. L'èxit de l'escola rural: l'educació personalitzada i aprendre a partir de l'entorn són algunes de les claus que fan que el model educatiu de les escoles rurals es vulgui implantar, en la mesura que sigui possible, a escoles més grans. D'aquesta manera, els entrevistats exposen la idea d'èxit des de la seva pròpia experiència.
7. Els reptes de futur de l'escola rural: seqüència de declaracions de tots els entrevistats on exposin la seva opinió sobre quin ha de ser el futur per a les escoles i el model educatiu que representen.
8. Tancament: imatges de paisatges dels voltants dels pobles i els crèdits.

9.2. Guió tècnic

Seqüència	Núm.	Imatge	Àudio	Duració
Introducció	1	Carretera muntanya	So ambient	40"
	2	Senyal d'entrada a Puigdàlber	Inici música instrumental So ambient (3P)	
	3	Poble (carrers, places, Ajuntament, etc.)	Música instrumental	
	4	Carrer que porta fins a l'escola Virolai	Música instrumental	
		Apareix el títol del documental "L'escola rural: d'escola oblidada a escola de referència" a la part inferior de la pantalla en color blanc.		
Les escoles rurals	5	Pati Escola Virolai	Xivari dels nens mentre van arribant a l'escola a les 9 del matí.	7'
	6	Famílies deixant nens a l'escola	So ambient	
	7	Biblioteca	So ambient Timbre escola (cançó)	
		Tots els alumnes de l'escola van entrant a la sala de la biblioteca i es van asseient al terra per fer l'activitat de primera hora del dia.		
		Dins la biblioteca imatges dels nens concentrats escoltant al director de l'escola (Josep Rius).		
	8	Passadis escola Virolai	So ambient	
		La càmera segueix des de darrere en Josep Rius, que observa com els nens surten de la biblioteca i entren a les respectives aules.		

9	Despatx direcció	Declaracions Josep Rius: explica perquè el timbre de l'escola varia cada setmana i en què consisteix l'activitat que fan a la biblioteca cada matí.	
10	Pati de l'escola Virolai	So ambient	
	Sortida dels nens al pati per recollir els ous del galliners i els productes conreats a l'hort.		
11	Galliner del pati d'infantil	Ven en <i>off</i> Josep Rius: explica en què consisteix el projecte de cooperativa que es duu a terme a l'escola cada dijous a la tarda.	
12	Hort del pati d'infantil		
13	Un grup d'alumnes es dedica a regar l'hort i recollir els productes ja preparats per ser venuts a la cooperativa.		
	Entrada d'un nen dins l'aula	Xivari de dins una aula de cycle mitjà.	
	Seguiment dels peus d'un nen que s'incorpora amb la resta de companys.		
14	Pati de l'escola i entrada	Converses entre els pares i els nens	
	Durant el projecte de cooperativa els nens contant diners amb l'ajut dels pares que els compren els productes.	So ambient (3P)	
15	Les afores de Puigdàlber	Música Instrumental	
	Imatge estàtica del poble durant la posta de sol.		
16	Carretera de Santa Fe del Penedès	Música Instrumental	

17	<p>Entrada escola Les Moreres</p> <p>Maria Jesús Rodríguez rep l'equip i el condueix fins a l'interior de l'escola.</p> <p>Cairon part inferior esquerra de la pantalla: Maria Jesús Rodríguez. Directora escola Les Moreres i directora de la ZER Cep de Sis.</p>	<p>Declaracions Maria Jesús Rodríguez: explica el funcionament de l'escola rural on treballa.</p> <p>So ambient (3P)</p>	
18	<p>Entrada aula</p> <p>La Maria Jesús saluda als alumnes mentre entren a la classe.</p>	<p>Converses (1P)</p> <p>So ambient (3P)</p>	
19	<p>Aula</p> <p>Imatge d'un grup de nens muntant un moral de projecte en una de les parets de l'escola.</p> <p>Plans detall de les cares dels nens i la professora. També detalls dels apunts de la pissarra.</p>	<p>Declaracions Maria Jesús Rodríguez: explica la seva experiència a l'escola ordinària i la diferència amb l'escola rural.</p>	
20	<p>Plaça Universitat de Barcelona</p> <p>Imatges del caos de la ciutat on es veuen cotxes i gent passejant pel carrer per contextualitzar a l'espectador.</p> <p>Cairon part superior esquerra: Gran Via de les Corts Catalanes (Barcelona).</p>	<p>So ambient</p>	
21	<p>Jardí interior UB</p> <p>Alumnes asseguts als bancs del pati de la Facultat de Filologia parlant i estudiant.</p>	<p>So ambient</p>	
22	<p>Passadissos Facultat de Filologia UB</p>	<p>Ven en <i>off</i> Roser Boix: definició</p>	

		Imatges passadissos amb alumnes.	de les escoles rurals en base la seva experiència.	
	23	Entrevista Roser Boix	Declaracions Roser Boix: explica de l'èxit del mètode educatiu de les escoles rurals.	
		Cairon part inferior esquerra de la pantalla: Roser Boix. Degana i professora de la Facultat d'Educació de la UB		
	24	Aula Facultat d'Educació UB	Veu en <i>off</i> Roser Boix explicant l'èxit del mètode educatiu de les escoles rurals.	
		Imatges d'una classe d'educació.		
	25	Facultat d'Educació	So ambient	
		Alumnes parlant amb la Roser Boix		
	26	Reunió de professors ZER	Veu en <i>off</i> Miquel Payaró: com s'organitzen les escoles rurals a l'entorn de Catalunya.	5'
L'Escola Rural a Catalunya		Imatges dels professors de la ZER Cep de Sis reunits en una aula de l'escola Virolai.		
	27	Entrevista Miquel Payaró	Declaracions Miquel Payaró: què són les ZER i el seu funcionament.	
		Cairon part inferior esquerra de la pantalla: Miquel Payaró. Coordinador del Secretariat d'Escoles Rurals de Catalunya.		
	28	Entrevista Maria Jesús Rodríguez	Declaracions Maria Jesús Rodríguez: explica com s'organitza la ZER Cep de Sis.	
	29	Reunió professors de la ZER Cep de Sis. Reunió professors de la ZER Moianès Ponent.	Veu en <i>off</i> Maria Jesús Rodríguez explicant el funcionament de les ZER.	
		Interior de l'escola Calders	Veu en <i>off</i> Josep Rius què són els mestres itinerants.	

		Imatges dels alumnes de l'escola Calders fent classe de música.	So ambient (3P)	
31		Exterior escola Virolai	Veu en <i>off</i> Josep Rius què són els mestres itinerants.	
		Imatges dels nens durant l'hora d'educació física.	So ambient (3P)	
32		Entrevista Miquel Payaró	Declaracions Miquel Payaró: què és el SERC.	
33		Nens dibuixant dins l'aula	Veu en <i>off</i> Miquel Payaró: què és el SERC.	
		Plans detalls d'activitats que realitzen els nens dins de l'aula.		
34		Entrevista Xavier Geis	Declaracions Xavier Geis: paper que desenvolupa la SERC en relació a les escoles rurals.	
		Cairon part inferior esquerra de la pantalla: Xavier Geis. Director escola Rellinars.		
35		Escola Rellinars	Veu en <i>off</i> Xavier Geis: paper que desenvolupa la SERC en relació a les escoles rurals.	
		Imatges dins una aula mentre els nens fan una activitat de projectes.		
36		Despatx professors escola Rellinars	So ambient	
		Intercanvi d'opinions entre els professors.		
37		Entrevista Josep Rius	Declaracions Josep Rius: explica la condició d'escola pública que tenen les escoles rurals.	
38		Aula escola Virolai	Veu en <i>off</i> Josep Rius explicant la condició d'escola pública que tenen les escoles rurals i els pocs recursos que reben per part d'administracions públiques	
		Imatges estanteries mentre els nens hi deixen els materials.		

	39	Passadis escola Virolai	Veü en <i>off</i> Xavier Geis explicant la falta de recursos materials i de econòmics de les escoles rurals.	4:40"
	40	Imatges dels nens recollint les motxilles dels penjadors. Entrevista Maria Concepció Torres	Declaracions Maria Concepció Torres: explica els avantatges de les aules multinivell.	
Filosofia de les Escoles Rurals		Cairon part inferior esquerra de la pantalla: Maria Concepció Torres. Pedagogia i membre del Grup Interuniversitari d'Escola Rural. Mentre parla plans recurs dels diplomes per la seva formació.		
	41	Activitat en grup de tots els alumnes de l'escola de Calders	Veü en <i>off</i> Maria Concepció Rodríguez: el multinivell humanitza l'aprenentatge.	
	42	Imatges de nens de diverses edats realitzant les mateixes activitats i veure com s'ajuden entre ells.		
	43	Activitat "padrins de lectura" de l'escola Les Moreres Els més grans de l'escola llegeixen contes als alumnes d'infantil.	Veü en <i>off</i> Maria Concepció Rodríguez: el multinivell humanitza l'aprenentatge.	
	44	Entrevista Roser Boix	Declaracions Roser Boix: explica que els nens que van en escoles rurals tenen més facilitats per adaptar-se a l'Institut que altres.	
	45	Imatges del menjador escola Rellinars Els exalumnes que estan a l'Institut dinen amb els alumnes de l'escola Rellinars i els expliquen la vida a l'Institut. Paisatge des de l'escola Anton Busquets i Punset	Declaracions Roser Boix: explica que els nens que van en escoles rurals tenen més facilitats per adaptar-se a l'Institut que altres. So ambient	

		Pla general de la natura que envolta l'escola		
	46	Recollida dels nens a l'escola	Veu en <i>off</i> Eva Roig dient la bona relació que hi ha entre l'escola i l'AMPA.	
		Imatges dels nens traient-se la bata al acabar les classes. Els pares els esperen a la porta mentre conversen entre ells i amb els professors.		
	47	Entrevista Eva Roig	Declaracions Eva Roig: les bones relacions que es forgen dins l'escola; entre famílies i professorat i entre l'equip docent.	
		Cairon part inferior esquerra de la pantalla: Eva Roig. Cap d'Estudis de l'escola Anton Busquets i Tusquets.		
	48	Els nens decideixen un dels temes per fer un projecte	Veu en <i>off</i> Maria Jesús Rodríguez: els mètodes que utilitzen a l'escola rural.	5'
		Pla detall dels nens mentre fan votacions per quin tema volen treballar.		
La metodologia de les Escoles Rurals	49	Entrevista Maria Concepció Torres	Declaracions: des del punt de vista d'una pedagoga, els mètodes que utilitzen a l'escola rural fomenten l'aprenentatge i un seguiment més personalitzat.	
	50	Imatges seguiment dels alumnes	Veu en <i>off</i> Maria Concepció Torres explicant els mètodes que utilitzen a l'escola rural fomenten l'aprenentatge i un seguiment més personalitzat.	
		En Xavier Geis ensenya el quadre de seguiment de cada alumne que tenen a la sala de professors de l'escola.		
	51	Entrevista Miquel Payaró	Declaracions: avantatges i inconvenients de la metodologia que s'utilitza.	
	52	Mestre donant classe i imatges d'una aula de la facultat	Veu en <i>off</i> Miquel Payaró:	

		d'educació de la UB.	difficultats dels mestres perquè des de les universitats no se'ls ensenya la metodologia que s'utilitza a les escoles rurals.	
	53	Entrevista Roser Boix	Declaracions Roser Boix: necessitat de tractar les escoles rurals durant l'època universitària.	
	54	Imatges Roser Boix impartint classe del Màster d'Escoles Rurals de la UB	So ambient	
	55	Imatges de l'Eva Roig mentre dóna una classe al cicle superior	Veu en <i>off</i> explicant l'experiència a una escola rural després d'haver acabat el grau universitari en educació.	
	56	Nens a la natura del voltant de l'escola Virolai	Veu en <i>off</i> Josep Rius: la importància d'utilitzar l'entorn per aprendre. Això fa que els nens aprenguin la teoria a partir de la pràctica.	
	57	Pla general nens d'excursió.	So ambient	
	58	Entrevista Maria Jesús Rodríguez	Declaracions Maria Jesús: explica que la metodologia que s'utilitza a les escoles rurals no és cap novetat i des de fa molts anys s'utilitzen aquests mètodes	
L'èxit de l'escola rural	59	Entrevista Miquel Payaró	Declaracions Miquel Payaró: parla de l'evolució de l'escola rural i que el seu èxit ve de molt enre.	5'

	60	Dins l'aula	Veü en <i>off</i> Maria Concepció Torres explicant la importància de les escoles rurals i la referència que són per a les escoles ordinàries.	
	61	Entrevista Xavier Geis	Declaracions Xavier Geis parlant de la necessitat d'una educació més personalitzada a les escoles ordinàries	
	62	Carrers i vida del poble (nens jugant a la plaça, terrassa del bar, etc.).	Veü en <i>off</i> Josep Rius dient que una de les claus de l'èxit és la proximitat no només amb els alumnes, sinó amb l'entorn i el poble on estan situades.	
	63	Paisatges dels diferents pobles	Música instrumental	
Els reptes de futur de l'escola rural	64	Entrevista Eva Roig	Cada personatge dona la seva opinió sobre quines haurien de ser les directius a seguir per les escoles rurals en un futur. També com s'ha d'intentar implantar part del mètode educatiu a les escoles tradicionals.	3'
	65	Entrevista Maria Jesús Rodríguez		
	66	Entrevista Xavier Geis		
	67	Entrevista Josep Rius		
	68	Entrevista Maria Concepció Torres		
	69	Entrevista Miquel Payaró	Música instrumental	1'30"
	70	Entrevista Roser Boix		
	80	Seguit d'imatges curtes de les diferents escoles buides sense alumnes. S'han de veure els morals i la forma en com aquestes estan organitzades		
	81	Paisatges i Crèdits		
Tancament				

9.3. Primers 5 minuts de l'escalaleta documental

L'escalaleta és un esquema de com és el minutatge i els plans que s'han d'incloure en el documental, així com el so i les declaracions. És una de les parts essencials d'un projecte audiovisual que es fa un cop enregistrades totes les imatges i es tenen tots els recursos d'àudio i vídeo. L'escalaleta també recull el tipus d'enquadrament que tindrà cada seqüència i el so que l'acompanyarà. D'aquesta manera, s'indica què succeeix en cada moment.

En el present projecte, les imatges i entrevistes encara no han estat gravades. És per això que fer una escalaleta detallada de com serà el documental és una feina gairebé impossible de realitzar. No obstant això, per mostrar el tipus de plans i de quina manera es volen combinar s'ha elaborat una pre "escalaleta" que recull els primers cinc minuts del documental.

Seqüència	Duració	Minutatge	Pla	Imatge	Àudio	Veu <i>en off</i>	Declaracions	Observacions
1	10"	00:00-00:10	GP.G. Exterior	Carretera envoltada de muntanyes	So ambient	-	-	Des de l'interior d'un cotxe, es mostra una carretera en moviment que avança.
1	2"	00:10-00:12	PG. Exterior	Carretera envoltada de muntanyes i senyal	So ambient	-	-	Apareix la senyal d'entrada al poble de Puigdalber
1	3"	00:12-00:15	PG. Exterior	Carretera envoltada de muntanyes	Música banda sonora instrumental	-	-	Es deixa enrere la senyal i la carretera es devia per entrar al poble
2	5"	00:15-00:20	PG. Exterior	Carrer principal del municipi de Puigdalber	Música banda sonora instrumental	-	-	Es veu l'avinguda amb gent passejant, xerrant i comprant a les botigues
2	5"	00:20-00:25	PG. Exterior	Plaça de l'Ajuntament de Puigdalber	Música banda sonora instrumental	-	-	S'observen l'edifici de l'Ajuntament i l'entrada amb gent asseguda llegint diari i parlant
2	5"	00:25-00:30	PG. Exterior	Carrer que condueix fins a l'Escola Virolai	Música banda sonora instrumental	-	-	D'esquena, es veu una mare d'esquena que porta els seus fills a l'escola a primera hora del matí
3	5"	00:30-00:35	PG. Exterior	Pati de l'escola Virolai	So ambient i timbre de l'escola	-	-	Es veu als alumnes entrant amb els mestres
4	10"	00:35-00:45	PG. Interior	Entrada escola i biblioteca	So ambient	-	-	Des de l'entrada, es veu els nenes en fila que segueixen les indicacions dels mestres per entrar a la biblioteca a fer l'activitat de cada matí
5	5"	00:45-00:50	PD. Interior	Biblioteca	So ambient	-	-	Amb un enquadrament més tancat i un pla detall, s'observen els nens parlar i

							interactuar entre ells
6	5"	00:50-00:55	PG. Interior	Biblioteca	So ambient	-	Des d'una cantonada de la biblioteca, es veuen els nens asseguts escoltant al Josep Rius explicant l'activitat
7	5"	00:55-01:00	PD. Interior	Passadís	So ambient	-	Amb la càmera en moviment, se segueix, d'esquena, a Josep Rius fins al seu despatx
8	5"	01:00-01:05	PD. Interior	Despatx Josep Rius	So ambient	-	Rius s'asseu i endreça els papers que té sobre la taula
8	15"	01:05-01:20	P. Ameriçà. Interior	Despatx Josep Rius	Josep Rius (1P) So ambient (3P)	Sí	Durant els primers segons de declaració apareix un cartell amb el nom del protagonista
9	10"	01:20-01:30	PG. Exterior	Pati	So ambient	-	Els nens surten al pati i es preparen per muntar la cooperativa
10	10"	01:30-01:40	PG. Exterior	Galliner	Declaracions	Sí	Mentre els nens obren el galliner i n'extreuen els ous que necessiten per fer el taller
11	5"	01:00-01:45	PG. Exterior	Hort	Declaracions	Sí	Mentre els nens recullen les hortalisses
12	5"	01:45-01:50	PD. Interior	Entrada aula	So ambient	-	Seguiment dels peus d'un nen que entra a l'aula amb la resta de companys.
13	10"	01:50-02:00	PG.	Pati escola i	Converses (1P)	-	Nens, mestres i pares durant la

			Exterior	entrada	So ambient (3P)			cooperativa
14	5"	02:00-02:05	PD. Exterior	Pati escola i entrada	So ambient	-		Nens cantant diners amb l'ajut dels pares
15	5"	02:05-02:15	GPG. Exterior.	Poble des dels afores	Música banda sonora instrumental	-		Imatge estàtica del poble de Puigdalber
16	5"	02:15-02:20	PG. Exterior	Carretera del poble Santa Fe del Penedès	So ambient	-		Imatge estàtica. S'enfoca el cartell del poble i es desenfoca el poble a la llunyania.
17	5"	02:20-02:25	PG. Exterior	Entrada escola Les Moreres	So ambient	-		Es veu com la Maria Jesús Rodríguez rep a l'equip i els conduïx fins a l'interior de l'escola.
18	20"	02:25-02:45	P. Ameriçà. Interior	Entrada escola Les Moreres	So ambient (3P)	-	Maria Jesús Rodríguez explica el funcionament de l'escola rural on treballa	Mentre apareix per primera vegada la protagonista apareix un cartell amb el seu nom
19	5"	02:45-02:50	P. Ameriçà. Interior	Entrada aula	Converses (1P) So ambient (3P)	-		La Maria Jesús parla amb alumnes i els saluda mentre entren a la classe
20	15"	02:50-03:05	P. Ameriçà. Interior	Aula	So ambient (3P)	Sí	Maria Jesús parla de la seva experiència a l'escola ordinària i la diferència amb l'escola rural	Imatges generals d'aules d'escoles rurals plenes de nens
21	5"	03:05-03:10	PD. Interior	Aula	-	Sí	Veu en <i>off</i> de l'entrevista de la Maria Jesús	Imatges de nens muntant un projecte en una paret de l'escola
21	5"	03:10-03:15	PD. Interior	Aula	-	Sí		Nens dins d'una aula mentre discuteixen quin serà el proper

							projecte que realitzaran a classe. Plans detall de les cares dels nens i els escrits de la pissarra
22	5"	03:15-03:20	PG. Exterior	Pl. Universitat de Barcelona	So ambient	-	Gran Via de les Corts Catalanes amb la UB de fons. Context espectadors
23	2"	03:20-03:22	PG. Interior	Jardí interior UB	So ambient	-	Alumnes asseguts als bancs estudiants, parlant, etc.
23	3"	03:22-03:25	PG. Interior	Passadissos Facultat de Filologia de la UB	-	Sí	Imatges dels passadissos de la facultat de filologia on els alumnes caminen i estudien
24	15"	03:25-03:40	PM	Entrevista Roser Boix	-	-	Durant els primers segons apareix un cartell amb el nom de l'entrevistada
24	15"	03:40-03:55	PG i PD	Aula Facultat d'Educació UB	-	Sí	Imatges d'aules d'educació mentre s'imparteix classe
24	5"	03:55-04:00	PM	Facultat d'Educació UB	So ambient	-	Alumnes de la carrera d'educació parlant amb la Roser Boix
25	10"	04:00-04:10	PG	Reunió de professors ZER	-	Sí	Imatges dels professors de la ZER Cep de Sis reunits en una aula de l'escola
26	10"	04:10-04:20	PM	Entrevista Miquel Payaró	-	-	Imatge de Miquel Payaró durant l'entrevista assegut en una aula. Durant els primers segons apareix un cartell amb el seu nom
27	5"	04:20-04:25	PM	Entrevista Maria Jesús Rodríguez	-	-	-

28	15''	04:25-04:40	PG, PM, PD	Professors en una reunió	-	Sí	ZER Cep de Sis	Imatges durant reunions de professorat del ZER Cep de Sis i Zer Moianès Ponent
29	5''	04:40-04:45	PM	Entrevista Josep Rius	-	Sí	Josep Rius explica què són els mestres itinerants i quins són	-
30	5''	04:45-04:50	PG i PM	Activitats a l'escola	So ambient (3P)	Sí		Imatges d'alumnes dins l'aula de música de l'escola de calders.
30	5''	04:50-04:55	PG i PM	Activitats a l'escola. Exterior	So ambient (3P)	Sí		Imatges de la classe d'educació física a l'escola Virolai de Puigdàlber
31	5''	04:55-05:00	PM	Entrevista Miquel Payaró	-	-	Miquel Payaró explica què és el Secretariat d'Escoles Rurals de Catalunya	

10. Documental fase 6: Propers passos a seguir per a fer realitat el projecte

Un cop preses totes les decisions per a la producció d'un documental, només queda l'últim pas: traspasar el projecte del paper a la pantalla. Per fer-lo realitat cal capital que ens permeti finançar-lo. D'aquesta manera, quan s'obri la convocatòria d'ajudes de l'Institut Català d'Empreses Audiovisuals es pot optar per presentar-se a concurs per tal d'obtenir subvencions semblants a les que s'han pressupostat -al voltant de 36.000 €-.

A més a més, en aquest cas, com es tracta de la producció d'un treball audiovisual de parla catalana, també pot presentar-se al concurs de coproducció que ofereix la Televisió de Catalunya. D'aquesta manera, TVC pot arribar a aportar fins al 30% del cost final del documental; uns 26.400€. Cal tenir en compte que, si s'aconsegueix aquesta ajuda, s'hauran de cedir part dels drets d'explotació i imatge a la cadena, fet que pot provocar una divisió de beneficis o una menor difusió per altres canals de televisió.

Un altre mètode per aconseguir el capital necessari és crear una campanya online de micromecenatge. Aquesta campanya es pot obrir a través de la pàgina *ulule.com*, una plataforma internacional de *crowdfunding* pensada per a la impulsió de projectes. Amb campanyes com aquestes és difícil aconseguir una alta xifra de diners molt elevada, per això el que s'ha pressupostat només són 8.000€. Per tal d'aconseguir aquest capital, seria necessari fer una feina a través de xarxes socials de difusió i coneixement del projecte per què la gent interessada pugui aportar el seu gra de sorra.

Pel que fa a les inversions, és essencial presentar el documental en actes i reunions on empreses del món audiovisual i productors busquen projectes en els que invertir i tirar-los endavant. Però això no és feina fàcil. Requereixen saber vendre molt bé el producte per poder competir amb la resta i fer, així, despertar l'interès dels inversors espectadors. Aquests casos requereixen una excel·lent presentació, no només oral sinó també visual, mitjançant l'elaboració d'un petit tràiler o *teaser* del documental. S'incorpora un dossier o *pitching*, que recull, a grans trets, dades generals del documental que ens interessa que coneguin els assistents. Inclou aspectes com l'estructura, les localitzacions on s'enregistraran les imatges i els personatges que hi intervindran.

Un cop aconseguit el capital necessari per triar endavant el documental, cal aconseguir l'equip de professionals necessari per les feines de pre-producció, rodatge i edició del documental. Malgrat ja s'hagin definit algunes de les directrius que ha de seguir el documental, totes aquestes fases estaran supervisades per la productora o cadena de televisió que decideixi invertir més diners i temps en el documental. Així doncs, el resultat final no només serà el que s'ha exposat en aquest projecte, sinó que tindrà un pes molt important la feina realitzada pels professionals que acabaran portant aquest documental a la petita pantalla.

“L’escola rural: d’escola oblidada a escola de referència”

Projecte documental dirigit per
ANNA BOET ESPONA i JÚLIA CLAVERO POLO

ÍNDIX

Sinopsi
Estructura
Criteris de realització
Personatges
Localitzacions
Presentació Autores

Aules amb moltes taules i cadires, organitzades de manera individual o agrupades per parells; un mestre a càrrec de, com a mínim, una vintena d'alumnes de la mateixa edat; llibres de text, fotocopies i apunts que marquen el ritme i els coneixements que s'han de seguir per superar els exàmens de nivell a final del curs. Aquesta és la imatge que defineix el concepte d'escola tradicional al que la majoria estem acostumats. Ara bé, és l'única descripció vàlida per aprendre, ensenyar i créixer que existeix? Evidentment que no, i les escoles rurals en són un clar exemple.

Aquestes escoles, han estat i continuen essent la ventafocs de l'administració estatal, oblidades per uns i menystingudes per uns altres. No obstant, en els darrers anys, les competències bàsiques i les proves d'avaluació diagnòstica de primària han demostrat l'èxit educatiu de les escoles rurals. Aquestes qualitats, juntament amb l'ensenyança basada en les necessitats dels alumnes, ha fet que esdevinguin pioneres en revolucions educatives com l'atenció a la diversitat o la flexibilitat grupal.

Amb la potència informativa i el tractament en profunditat que proporciona el llenguatge documental, aquest projecte dona veu a pedagogs i experts en educació a l'entorn rural, així com a mestres, directors i caps d'estudis que ajuden a entendre la realitat de l'educació a les zones rurals de Catalunya. "L'escola rural: d'escola oblidada a escola de referència" és una petita mostra d'una alternativa a l'ensenyament ordinari que pretén desmentir la idea de que l'aprenentatge i el mètode acadèmic dels pobles són de menys qualitat respecte les grans ciutats.

Com a documental del tipus explicatiu o factual, estarà vertebrat per entrevistes a diferents personalitats relacionades amb les escoles de l'entorn rural, que inclou mestres, pedagogs, directors i caps d'estudis, i pares i mares d'alumnes d'aquests centres. Aquestes entrevistes s'incorporaran fragmentades de manera que marquin el fil conductor del documental. A més, es combinaran amb plànols de les escoles on es veuran els alumnes realitzant diverses activitats; amb imatges de paisatges que mostrin l'entorn rural on se situa cada centre i per posar en context als espectadors. En alguns casos, aquestes imatges estaran acompanyades d'una veu en off, es recorrerà a l'ús d'una música extradiegètica o del so ambient.

El documental jugarà amb imatges de plans i enquadraments diversos. Per a les entrevistes, s'utilitzaran primers plans o plans americans que aporten un enfocament més personal i directe de cara als espectadors. D'aquesta manera es poden apreciar els gestos facials que permeten intimar més amb el personatge. Pel que fa als plans recurs exteriors, com poden ser seqüències de paisatges, carrers dels pobles o les places, es recorrerà més a plans generals que situïn al públic i el posin en context. Finalment, per als plans interiors, els enquadraments seran més tancats i els plans seran curts, generals i detall.

El documental estarà testimoniats per persones relacionades amb l'àmbit educatiu de l'entorn rural (mestres, caps d'estudi, directors d'escola, pedagogs, deganes, entre d'altres). D'aquesta manera, comptarà amb:

- **Roser Boix**, Degana de la Facultat d'Educació de la Universitat de Barcelona, on va estudiar Educació i on va realitzar també el Doctor sobre les Escoles Rurals. Actualment, és Coordinadora del Màster Oficial d'Educació en Territoris Rurals de la Universitat de Barcelona.

- **Xavier Geis**, director de l'Escola Rellinars (Vallès Occidental). Va iniciar la seva carrera com a mestre d'una escola ordinària. És col·laborador del Secretariat d'Escoles Rurals de Catalunya i imparteix xerrades i participa en trobades a nivell autonòmic sobre escoles rurals.

- **Miquel Payaró**, coordinador del Secretariat d'Escoles Rurals de Catalunya i mestre de l'Escola Puig Segalar de Viladamat (Alt Empordà), escola pertanyent al ZER Tramuntana. És també professor de Teoria i Història de l'Educació a la Universitat de Girona.

- **Josep Rius**, actual director i mestre de l'Escola Virolai de Puigdàlber (Alt Penedès). És també el cap d'estudis de la ZER Cep de Sis.

- **Eva Roig**, cap d'estudis de l'Escola Anton Busquets i Tusquets de Calders (Moianès).

- **Maria Jesús Rodríguez**, directora de l'escola Les Moreres de Santa Fe del Penedès (Alt Penedès). Directora de la ZER Cep de Sis.

- **Maria Concepció Torres**, pedagoga i professora del Departament de Pedagogia de la Universitat Rovira i Virgili de Tarragona. Està especialitzada en Educació Infantil i Investigació Educativa. Forma part del Grup Interuniversitari d'Escoles Rurals des de fa més de 15 anys.

- **Puigdàlber (Alt Penedès):** municipi de la comarca de l'Alt Penedès. Inclou imatges de les afores del municipi (camps, carretera, etc.); carrers del poble i l'Ajuntament de Puigdàlber (Plaça de la Vila, 1) i la mateixa escola del poble, l'Escola Virolai (Avinguda Catalunya, s/n, 08797, Puigdàlber), que implica plans recurs del pati, del galliner i de l'hort; de la biblioteca; aules i el menjador.
- **Santa Fe del Penedès (Alt Penedès):** municipi de la comarca de l'Alt Penedès. Les imatges recurs serien dels carrers del poble i plans de la casa de la vila (Carrer de l'Horta, 1, 08792, Santa Fe del Penedès) i l'escola del poble, l'Escola Les Moreres (Carrer Les Escoles, s/n) amb imatges dels passadissos de l'escola, el pati i les aules.
- **Rellinars (Vallès Occidental):** municipi de la comarca del Vallès Occidental que delimita amb el Bages, província de Barcelona. Inclou plans recurs del poble i les afores, la serralada que l'envolta, l'Ajuntament (Plaça de l'Ajuntament, s/n.) i alguns carrers. De l'escola de la vila, l'Escola de Rellinars (Avinguda El Planet, s/n), s'enregistraran imatges de les aules, el pati, la sala de professors, el menjador, el gimnàs i la biblioteca.
- **Calders (Moianès):** municipi que pertany a la comarca del Moianès, província de Barcelona, però que fins fa poc formava part del Bages. Les imatges de recurs seran de la Plaça de la Vila, dels carrers i de la carretera que dona accés al poble. Així com també de l'edifici de l'Ajuntament de Calders (Plaça Major, 1, 08275, Calders) i de l'Escola Anton Busquets i Tusquets (Plaça de l'Era, s/n) s'enregistraran imatges de les aules, l'aula de música, passadissos escola.
- **Universitat de Barcelona:** Universitat pública de la ciutat de Barcelona. És l'única que ofereix el Màster Oficial d'Educació en Territoris Rurals. Es gravarien la Facultat de Filologia (Gran Via de les Corts Catalanes, 585, 08007, Barcelona) L'entrevistada caminant pels passadissos de la facultat de filologia i plànols dels patis interior i

exterior, els jardins, la Facultat d'Educació (Campus de Mundet, Passeig de la Vall d'Hebron, 171, 08035, Barcelona), el despatx de Boix, sala de professores i classes.

- **Viladamat (Alt Empordà):** municipi de la comarca de l'Alt Empordà. Inclou imatges dels camps i les granges que envolten el municipi i les afores del poble. A més, de l'escola Puig i Segalar (Carrer Escoles, 1) es gravaran aules i plans de l'interior escola.
- **Universitat Rovira i Virgili:** Universitat pública de Tarragona que ofereix una gran oferta d'estudis, entre els quals es troba l'educació i la pedagogia, que inclou imatges del despatx del Departament de Pedagogia de la Facultat de Ciències de l'Educació (Campus Sescelades, Carretera de Valls, s/n, 43007, Tarragona) i les aules i els passadissos de la Facultat.

Anna Boet i Espona

Nascuda a Barcelona, des de l'any 2014 que cursa el grau de Ciències de la Comunicació i de Periodisme impartit a la Universitat Autònoma de Barcelona. De l'octubre de 2017 fins al gener de 2018 ha realitzat pràctiques a la Televisió de Barcelona (Betevé), on ha pres contacte de manera més directa i professional amb els equips de gravació i d'edició.

Júlia Clavero Polo

Va néixer a Barcelona i des del 2014 estudia el grau de Ciències de la Comunicació i Periodisme a la Universitat Autònoma de Barcelona. Fins ara, ha treballat a la revista "*Cap a peus*" del districte de Sant Andreu de Barcelona com a fotògrafa i redactora, i ha realitzat les pràctiques al programa "*Més 324*" de la Televisió de Catalunya.

11. Conclusions

Ara, al haver finalitzat el treball, podem assegurar que realitzar un documental requereix una tasca de recerca d'informació i de coneixements audiovisuals molt gran. Tot i que hem elaborat un projecte a petita escala, d'una durada aproximada de trenta minuts, hem pogut valorar la feina de tot l'equip que hi ha darrera de qualsevol film que veiem per televisió diàriament. Els espectadors, com tantes vegades hem fet nosaltres, s'asseuen a davant la pantalla, visualitzen el documental i després en fan una valoració. Ara bé, abans de fer qualsevol crítica, és important ser conscient de tota la dedicació i tot el temps que s'ha invertit en elaborar allò que veiem.

Per a nosaltres, treballar en aquest documental no ha estat tan sols un treball de recerca d'informació, molta lectura i hores visualitzant documental sinó que també ha estat un repte personal. Per contrastar la informació i ampliar-la hem hagut de contactar amb persones relacionades amb l'àmbit rural, educatiu i documental. En aquest sentit, hem crescut professionalment, aprenent a tractar amb persones diferents, desconegudes i de gran experiència, amb les que ens hem hagut de guanyar la seva confiança per aconseguir allò que necessitàvem. Ha estat així com hem entrat en contacte directe amb les escoles rurals. D'aquesta manera, el primer objectiu que englobava conèixer en primera persona la vida i la filosofia de les escoles rurals s'ha complert.

Més enllà del tracte personal i de l'aprenentatge obtingut a partir de les fonts documentals, hem conegut a fons la filosofia i el mètode pedagògic de les escoles rurals, que ha passat de ser un tema completament desconegut a ser un tema de gran interès per nosaltres.

Ara bé, la part més costosa, no només pel temps de dedicació que comporta, sinó per la falta de coneixement entorn al món audiovisual, ha estat l'elaboració del pla financer i el guió tècnic. Haver de preveure tot el material, l'equip humà i les dietes, entre d'altres, necessaris per al rodatge, el muntatge i la posterior edició, ha estat una tasca realment difícil. Així com també investigar sobre com difondre el projecte una vegada finalitzat per tal que una cadena o productora el pugui traspassar a les pantalles.

La preparació del documental de 30 minuts també ha permès conèixer feines i l'equip necessari per a què es pugui fer realitat. S'han de tenir en compte molts més elements dels

que es tenia previst en un principi. Conèixer la producció d'un documental també ha estat gràcies no només dels treballs i altres documents consultats, sinó de les entrevistes amb experts del món documental.

12. Bibliografia

Buesa, Cristina. (2017, 12 de desembre). *L'escola de les tres "p": petita, de poble i pública*. El Periódico. Recuperat de: <http://www.elperiodico.cat/ca/educacio/20171202/les-escoles-rurals-catalanes-exporten-metodologies-pioneres-a-la-resta-6447021> [Consultat el 10 de gener de 2017]

Domingo Peñafiel, L. (2014). *Contribucions pedagògiques de l'escola rural. La inclusió a les aules multigrau: un estudi de cas*. Doctorat. Universitat de Vic.

FAO. (sense data). *La metodología de enseñanza en la escuela rural*. Recuperat de: http://servicios.educarm.es/templates/portal/ficheros/websDinamicas/10/la_metodologia_de_enseanza_en_la_escuela_rural.pdf [Consultat el 17 de desembre de 2017]

Feu, Jordi i Soler, Joan. (2002) *Més enllà de l'Escola Rural. Cap a un model integral i integrador de l'educació en el territori*.

FMRPC. *Secretariat d'Escola Rural*. Recuperat de: <http://www.mrp.cat/ambits/12/secretariat-descola-rural> [Consultat el 28 de desembre de 2017]

Genovard Quetglas, Laura i Guillén Arnáiz, Marta. (2016, 9 de febrer). *Les claus de l'èxit de l'escola rural*. Vilaweb. Recuperat de: <https://www.vilaweb.cat/noticies/les-claus-de-lexit-de-lescola-rural/> [Consultat el 16 de desembre de 2017]

Giner, Mar. (2018, 4 de gener). *"El lápiz, la nieve y la hierba": un documental sobre la escuela rural aragonesa*. Educación 3.0. Recuperat de: <https://www.educaciontrespuntocero.com/noticias/documental-escuela-rural-aragon/69611.html> [Consultat el 17 de febrer de 2018]

Grup Interuniversitari per l'Escola Rural i Secretariat de l'Escola Rural de Catalunya. *Educació al món rural de Catalunya*. (Octubre 2017). Recuperat de:

<https://www.diba.cat/documents/113226/127468/educacio-observatori-pdf-obvedumonrural-pdf.pdf> [Consultat el 28 de desembre de 2017]

La visión de la educación de Ken Robinson, en diez puntos. Aula Planeta. Recuperat de: <http://www.aulaplaneta.com/2016/01/27/recursos-tic/la-vision-de-la-educacion-de-ken-robinson-en-diez-puntos/> [Consultat el 17 de desembre de 2017]

Martínez, Núria. (2016, 25 de juny). *Funcionar com una escola rural a Barcelona.* Ara.cat. Recuperat de: https://www.ara.cat/societat/Funcionar-escola-rural-Barcelona_0_1601839856.html [Consultat el 17 de desembre de 2017]

Méndiz, Arturo (productor i director). (2017). *El lápiz, la nieve y la hierba.* Espanya: Bastian Films.

Moll, Santiago. (2014, 11 d'abril). *10 frases que hacen de Ken Robinson el mejor docente del mundo.* Justifica tu respuesta. Recuperat de: <http://justificaturespuesta.com/10-frases-que-hacen-de-ken-robinson-el-mejor-docente-del-mundo/> [Consultat el 28 de desembre de 2017]

Nichols, Bill (1997). *La respresentación de la realidad.* Recuperat de: http://metamentaldoc.com/9_La%20Representacion%20de%20la%20Realidad_Bill%20Nichols.pdf [Consultat el 21 d'abril del 2018]

Observatori d'Educació Rural de Catalunya (OBERC). Recuperat de: <http://oberc.fmr.cat/> [Consultat el 28 de desembre de 2017]

Pàgina web de les ZER's de Catalunya. (2018). Xtec.cat. Recuperat de: <http://www.xtec.cat/~jsors/> [Consultat el 28 de desembre de 2017]

Para todos la 2 – Debate: La escuela rural, (2011). [Programa de Televisió] La 2.

Para todos la 2 – Debate: La escuela rural, (2014). [Programa de Televisió] La 2.

Resolución de 10 de abril de 2017, de la Dirección General de Empleo, por la que se registran y publican las tablas salariales para el año 2017 del Convenio colectivo del sector de la

industria de producció audiovisual -técnicos-, Boletín Oficial del Estado, 97 § 4475 (2017). Recuperat de: <http://www.boe.es/boe/dias/2017/04/24/pdfs/BOE-A-2017-4475.pdf> [Consultat el 19 de maig de 2018]

Resolució de 8 de agost de 2017, del institut de cinematografia y de las artes audiovisuales por la que se conceden ayudas a la producció de cortometrajes sobre proyectos, Ministerio de Educació, Cultura y Deporte (2017). Recuperat de: <http://www.mecd.gob.es/dms/mecd/servicios-al-ciudadano-mecd/catalogo/general/cultura/051800/ficha/051800-2017/resolucion-cortometrajes-sobre-proyecto-2017.pdf> [Consultat el 19 de maig de 2018]

Ribeller Alós, Lucía. (2016). *Preproducció, producció y postproducció de un documento informativo: Nuevos horizontes*. (Treball Fi de Grau). Recuperat de: <https://riunet.upv.es/bitstream/handle/10251/68768/RIBELLES%20-%20Preproducció%2C%20producció%20y%20postproducció%20de%20un%20documental%20informativo%3A%20Nuevos%20Horizo....pdf?sequence=1&isAllowed=y> [Consultat el 18 de març de 2018]

Rodríguez, Pau. (2010, 10 d'octubre). *Les escoles rurals: entre el reconeixement i la por a desaparèixer*. El diari de l'educació. Recuperat de: <http://diarieducacio.cat/lescola-rural-entre-el-reconeixement-la-por-desapareixer/> [Consultat el 16 de desembre de 2017]

Rodríguez, Pau. (2014, 10 d'octubre). *Les escoles rurals: mites, avantatges i reptes*. L'escola de l'educació. Recuperat de: <http://diarieducacio.cat/les-escoles-rurals-mites-avantatges-reptes/> [Consultat el 16 de desembre de 2017]

Sánchez, Sònia. (2012, 29 de setembre). *El mirall de l'escola rural*. Ara.cat. Recuperat de: https://www.ara.cat/societat/mirall-lescola-rural_0_782921805.html [Consultat el 17 de desembre de 2017]

Secretariat d'Escola Rural de Catalunya. [Blog]. Recuperat de: <http://escolaruralsecretariat.blogspot.com.es/p/arecursos.html> [Consultat el 17 de desembre de 2017]

Secretariat d'Escola Rural de Catalunya. Grup Interuniversitari per l'Escola Rural. (2007). *Educació al món rural de Catalunya*. Recuperat de: <https://www.diba.cat/documents/113226/127468/educacio-observatori-pdf-obvedumonrural-pdf.pdf> [Consultat el 18 de març del 2018]

Subirats, M. (1983). *L'Escola Rural a Catalunya*. (1980). *L'Escola Rural a Catalunya: primeres jornades*. Universitat Autònoma de Barcelona. Institut de Ciències de l'Educació. Barcelona: Redib.

XTEC. *Escola Rural*. Recuperat de: <http://xtec.gencat.cat/ca/curriculum/escolarural/> [Consultat el 16 de desembre de 2017]

13. Annex

13.1. Entrevistes transcrites

1- Entrevistes sobre el documental

Arturo Méndiz, Professor de la Facultat de Ciències de la Comunicació de UIC Barcelona y productor de tres curtmetratges premiats con un Goya.

¿Qué estudiaste?

Comunicación audiovisual en la Universidad de Barcelona. Antes hice ingeniería de caminos, pero fue un error. Me gustaban las ciencias y aunque dudaba entre audiovisuales y caminos, me decanté por la segunda.

¿Cuándo acabaste comunicación audiovisual cómo lo hiciste para introducirte en este mundo?

Me cogió por casualidad un productor de Madrid porque se enteró de que había hecho ingeniería y le sorprendió, hasta creo que le pareció tan rara la combinación de los dos estudios, que me dijo que me quedara con él. Es para lo único que me ha servido estudiar ingeniería, para empezar en el mundo audiovisual. Ya luego estuve en Madrid un tiempo y a través de un amigo de un amigo hice un máster en Producción y Gestión Audiovisual en Ronda y ya monté la productora.

¿Qué te impulsó a dedicarte profesionalmente en la producción?

Fue precisamente a partir del Máster en Producción que me permitió conocer lo que era la Producción Ejecutiva, que es la propia tarea del productor que engloba la preparación y el desarrollo del proyecto, y posteriormente la comercialización, pero el rodaje y la preparación de éste, la preparación, lo lleva el jefe de producción, una persona que contrata al productor para que gestione las cuestiones logísticas del rodaje –dietas, viajes, imprevistos, etc. De esta manera descubrí que era lo mío, que me gustaba y se me daba bien. El master tenía dos períodos de prácticas, en las que estuve en dos productoras, y ya al salir me decidí a montar la mía.

¿Cómo te sentiste al ganar un Goya?

Realmente no he ganado un Goya, hemos ganado tres. Hace mucha ilusión, desde luego, es un subidón. Yo no me lo esperaba. La primera vez fue en 2012, con el corto “El barco pirata”, y “El corredor” es del 2016. “El barco pirata” fue más sorprendente, porque estábamos seguros de que no íbamos a ganar. De todas maneras, lo más importante no son los premios, sino el poder vivir en este mundillo. Es un lujo poder vivir de lo tuyo. Con esto estoy contento.

¿Cómo definirías el trabajo de un productor?

Un productor es como un emprendedor o empresario, es decir, tu tienes una idea o alguien te la presenta y la hace suya para que se convierta en una realidad. El productor mira como se desarrolla esa idea en un guión, como se mejora el guión, junto con el director mira cuál es el casting ideal para el proyecto, mira como se va a comercializar y como se puede financiar, el equipo que se puede reunir, etc.

¿Qué características tiene que tener una idea para que llegue a ser un documental?

Depende del caso, yo me suelo decantar por las historias humanas, en la que interactúan personajes con las que, de algún modo, me puedo llegar a identificar.

¿Cuáles son las claves para realizar un buen documental?

Una de las partes fundamentales es la documentación, hay que documentarse del tema que se quiere tratar, ver quiénes son los expertos de ese tema que nos pueden aportar nuevas ideas y que nos puedan resolver más duda. La documentación también nos permite saber quiénes van a ser los protagonistas de la historia que vamos a contar o para saber qué historia queremos contar y qué enfoque la vamos a dar. La documentación puede darse vía internet, libros y sobretodo entrando en contacto con el mundo más cercano a la historia, En vuestro caso, dirigiéndoos a alguna de las escuelas para entrar en contacto con las organizaciones, maestros, directores, padres, etc. La documentación es clave porque aporta nuevas ideas a la idea de proyecto.

¿Cómo se financia la producción de un documental?

A través de subvenciones estatales, regionales y, en algunos casos, locales –de municipios o comarcas- y de las televisiones. En el caso de Catalunya, las subvenciones mas concoides son las del Institut Català de les Empreses Culturals (ICEC) que apoya proyectos audiovisuales que estén impulsados por productoras en Cataluña. Por lo que hace a las televisiones, suelen ser

TV3 en el territorio catalán, Televisión Española y Movistar Plus, aunque éste último suele impulsar documentales de tipo más comercial.

¿Qué elementos tiene que contener el presupuesto para hacer un documental?

Hay que saber con qué equipo técnico vamos a contar, los días de rodaje que se van a necesitar, el equipo material que vamos a necesitar y cuánto nos va a costar el alquiler de éste —es recomendable alquilar y no comprar—, los viajes necesarios; también hay que presupuestar toda la postproducción, que incluye el montaje de sonido, la corrección de color, si necesitamos efectos o no, los títulos de créditos, etc. Y después según sea para cine o televisión, el primero exige más y sale más caro. Hay que tener en cuenta también las dietas del personal que va a participar, cuanto cuesta el guión, el director y cuál va a ser el salario del propio productor, la seguridad social de todos, etc. La mayoría de productoras no tienen material propio, sino que alquilan todo el material cuando tiene que rodar; es más económico.

¿Cómo funciona la selección de los actores?

Se hace siempre una especie de casting, en la que te basas principalmente en la intuición. Se hace junto al director, como las todas las otras fases. En este caso es él quien escoge los actores finales.

¿Cuánto tiempo se suele invertir en un rodaje sencillo?

Depende del tipo de documental, pero si es pequeño, de una hora o setenta minutos, un mes más o menos. Los planos corresponden más al director de fotografía y a partir de la idea que tenemos (planos estáticos, detalle, etc.) él improvisa. Es lo que se llama declaración de intenciones, porque tu puedes suponer como quedara pero no puedes saber el resultado final.

¿Qué aspectos se deben tener en cuenta en el presupuesto de un documental?

- El salario del productor, director, operador de cámara, sonido y alguien más que se encargue de la producción;
- El alquiler del material de cámara si se usan luces, tener en cuenta su coste;
- El precio del equipo de sonido y la postproducción;
- Los viajes;
- El alquiler de furgonetas; la gasolina y los peajes;
- Las comidas y dietas, la seguridad social y el seguro del equipo técnico
- El material de archivo y la música, etc.

¿Qué consejos le darías a un documentalista novel?

Documentarse mucho y trabajar mucho el guión; es decir, dentro de la declaración de intenciones, profundizar. Esto se consigue conociendo mucho el lugar en el que se va a rodar y las personas que van a participar. No se trata de ser rígido, sino de trazar una línea abierta que nos permita ver lo que hay más allá de ella. A veces lo imprevisto es lo que más gusta. Es aconsejable rodearse de un buen cámara y de un buen sonidista, para conseguir más profesionalidad a nuestro trabajo final.

Elisabet Cabeza, documentalista i professora de l'assignatura Teoria del Documental de la Universitat Autònoma de Barcelona.

Què és per tu un documental?

Per mi un documental és una finestra que s'obra sobre realitats davant les quals normalment podem passar de llarg. Per mi el documental es pot centrar en petites coses de les nostres vides quotidianes, permet aprofundir en temes en els que els mitjans de comunicació per la salaritat que posa el medi no poden concentrar o relatar amb el mateix nivell de profunditat, com en el cas de la crisi econòmica amb el documental "*Inside job*" que dóna una perspectiva no només del què passa sinó que se centra també d'on ve o perquè està passant i es planteja cap on anirà això. El documental també ens fa pensar en la manera com que mirem el món. Els documentals ens acosten un fragment de realitat i també ens fan pensar en com ens posicionem nosaltres davant la imatge audiovisual. L'opció que tenen de seguir vigents malgrat el pas dels anys és una de les dimensions més importants d'aquest gènere audiovisual; tenen la capacitat de seguir dient moltes coses al cap dels anys.

Quines característiques ha de tenir una idea per a que esdevingui un documental?

La voluntat del documentalista passa per davant de la pròpia idea. L'interès, i la sensibilitat del documentalista, si hi són, faran que qualsevol tema sigui vàlid i interessant per la mirada dels altres. A més, un bon documental no ha d'amagar la subjectivitat. No ha de renegar d'aquesta subjectivitat, si no que n'ha de fer d'ella un valor.

Quines són les claus per realitzar un bon documental?

Un bon documental és aquell que planteja tantes preguntes com en contesta i que no reposa només en el relat verbal. El valor de la imatge és fonamental. No només allò lletrejat proporciona informació a l'espectador, hi ha molts altres elements que ho fan.

Quins aspectes s'han de tenir en compte a l'hora d'elaborar una escaleta?

En primer lloc, s'ha d'haver parlat amb tots els personatges que es pretén incloure i conèixer molt bé les localitzacions, que en certa manera es comporten també com a personatges, tenen un pes molt important. S'ha de tenir la capacitat de visualitzar el documental que volen fer abans de rodar-lo però també tenir la capacitat de saltar-se l'escaleta i deixar-nos sorprendre per la realitat.

Quins consells li donaries a un documentalista novell?

Documentar-se al màxim sobre el tema, així com veure molts documentals per veure diferents sensibilitats i formats i per buscar referents. Com més oberta tingui la ment millor. En el moment de rodar, el documentalista ha de tenir un ull a l'objectiu de la càmera i l'altre al que està passant. Per obtenir un resultat òptim, ha de ser molt rigorós amb la preparació prèvia. Aquesta preparació però, ha de ser un trampolí, no pas un corsé, és a dir, que tingui flexibilitat per canviar. És el que s'anomena punt camaleònic, el saber adaptar-se al que es troba, que no s'ha de confondre amb la improvisació. Es tracta de visualitzar i pensar amb imatges el documental. Les petites coses són el que fan obtenir un bon documental, saber quedar-se amb els detalls és fonamental.

A més, s'ha de plantejar sempre perquè interessa el tema i, més enllà de documentar-lo, se li ha de donar un segon sentit, com fer un retrat del procés d'aprenentatge i d'ensenyament, fa pensar en com aprenen els nens i se centra en els conceptes de disciplina, paciència, etc. És important tenir clara la dimensió universal del documental: d'unes escoles rurals catalanes es pot englobar l'educació en majúscula.

2- Entrevistes sobre l'escola rural

Eva Roig Oller, cap d'estudis i tutora del cicle superior de l'escola Anton Busquets i Punset. Va estudiar educació a la Universitat de Barcelona i ha estat professora de diverses escoles ordinàries i també de rurals.

Com definiries escola rural?

Una escola on hi ha multinivells d'aprenentatges i d'edat més real que en una escola ordinària. Quan comences a treballar en una escola rural després de sortir de la carrera en una escola rural treballes amb altres professores que podrien ser la teva mare, coses que no et trobes en una escola ordinària o la carrera. Aquí fem activitats des de P3 fins a 6è barrejats i això és més real i el que es trobaran més endavant.

En aquesta escola les aules com estan organitzades?

És una escola cíclica. Hi ha nens des de P3 fins a P5 barrejats, després 1r i 2n barrejats, que són el cicle inicial, cicle mitjà són 3r i 4t que també estan barrejats i finalment cicle superior.

Cada any ho organitzeu de la mateixa manera? O depèn del número d'alumnes de cada curs?

En principi tot i ser escola rural és gran, per això podem mantenir aquesta estructura. Encara no s'ha donat el cas en què haguem hagut de refer. Tot i això, si que és veritat que hi ha un grup de P3 que eren molt pocs i els hem posat junts. Encara que sempre intentem mantenir aquest ordre, és cíclic.

Quants alumnes té aquesta escola?

94, per ser una escola rural és molt gran.

Com a cap d'estudis, quina funció fas dins l'escola?

Hi ha escoles més petites que no existeix aquesta funció, llavors acaba sent una mica tot entre tots. Jo sobretot m'encarrego de la part de substitucions, coordinació pedagògica, propostes d'activitats, apuntar-se a concursos... La part més pedagògica entre mestres i propostes didàctiques que jo m'encarrego de proposar-les a l'equip directiu i claustre. També cap on enfoquem i revisar la línia pedagògica.

Formeu part d'alguna ZER?

Sí, el Moianès Ponent. El Moianès era una ZER formada per set escoles i es va separar perquè era molt gran i ara hi ha: moianès llevant i moianès ponent. Aquesta escola és la seu de Moianès Ponent que està formada per tres escoles.

Cop a cap d'estudis d'una de les escoles, formes part de l'equip directiu de la ZER?

No.

Com funcioneu dins les aules? Per projectes?

En principi no es treballa per projecte tot, sinó que l'àrea de medi es treballa per projectes i s'intenta que hi hagi moltes hores de projectes. Però tot i així tenim hores de matemàtiques per separat o català, perquè es considera que hi ha coses que si no es treballen de forma aïllada potser no en sabem prou per poder-ho incloure en un projecte.

Doncs us dividiu per assignatures?

Sí. Hi ha assignatures i com a cosa nova fem espais, que funcionen com els racons o ambients d'infantil, però amb alumnes des de P3 fins a 6è, que els barregem tots. Aquí hi ha l'espai científic, matemàtic, musical i plàstic.

Feu grups de totes les edats per fer les activitats?

Dins hi ha nens de totes les edats i com que és el primer any que ho fem, dins fem dos subgrups, tot i que hi ha moments en què es fusionen. Llavors aquí hi ha àrees.

Realment fem poques hores d'assignatures si traiem els projectes. Per altra banda, també fem una altra cosa que anomenem "pla de treball", on els hi donem unes tasques que duren tres setmanes. És una graella amb activitats de totes les àrees i ells han de resoldre les activitats durant tres setmanes de forma autònoma. És a dir, es fa poca classe convencional tot i que estigui estructurat per assignatures.

En les assignatures treballeu amb llibres?

No hi ha llibres, només de mates, perquè es considerava que hi ha continguts molt marcats i que és una pauta que ens ajuda a nosaltres. Tot i això, a la tarda es fan espai matemàtic on no hi ha llibres i és tot manipulatiu.

Dins l'aula de matemàtiques cada nen utilitza un llibre diferent o tots tenen el mateix?

Cada nen té el seu llibre socialitzat, però tots els de 5è tenen el llibre de 5è i el mateix passa amb els de 6è. Tot i que de vegades s'unifiquen i canvies o et saltes temes per intentar-ho lligar i després puguis fer jocs matemàtics relacionats amb el que has fet.

Abans de treballar en una escola rural has treballat en alguna d'ordinària?

He estat en una altra escola rural, però en ordinàries la majoria.

I després de veure com es treballa en aquestes escoles, tornaries en una d'ordinària?

Només tornaria en una escola ordinària agafant idees d'aquí. És molt ric que treballin de forma cíclica. Per exemple, aquest any per logística hi va haver un grup molt potent de 5è que són 20 i per tant, no tenen companys de 6è perquè són molt pocs i no els podem separar. Aquest grup de 5è és el primer cop que ha passat i es veu més coix. Som mamífers i imitem i és molt ric perquè aprenen uns dels altres. No hi ha una separació tan dràstica d'aprenentatges, perquè un nen bo de 5è tiba molt més si està juntament amb un grup de 6è. Mentre que el flux de 6è no es veu tant si hi ha un grup de 5è. Per tant, no es veuen tan els rols com pot ser en una escola ordinària.

Quan vas entrar a treballar en una escola rural ja sabies com funcionava el mètode o va ser tot una sorpresa?

Havia estat en una escola rural, però no havia treballat mai d'aquesta manera. No havia fet mai cicle superior ni sense company paral·lel, que és un altre mestre que t'acompanya en el cicle o curs. I al principi t'acompanyes molt, però et sents una mica sol, d'aquí el paper de la ZER, que t'acompanya al veure un altre mestre d'un cicle superior i pots preguntar i comentar experiències. T'ajudes i en un principi serveix per això.

Us reuniu molt tots els mestres de la ZER?

Els dimecres a la tarda, que els nens no venen a l'escola, perquè sinó al migdia no ens donaria temps a trobar-nos tots els mestres de la ZER.

Les escoles que formeu part de la ZER intenteu funcionar totes de la mateixa manera?

No i tampoc ho intentem. Busquem la riquesa en la diversitat, és a dir, compartim materials, però hi ha realitats diferents a cada centre. Sí que fem projectes comuns, per exemple, ara farem una cantata del petit príncep a nivell de ZER o farem proves de comprensions lectores.

S'intenten unificar uns mínims, però cada escola té les seves característiques i tampoc es busca unificar.

Creus que un alumne que ha estudiat en una escola rural i un altre en una escola ordinària surten iguals de preparats per afrontar la secundària?

No, crec que els nens de les escoles rurals tenen un nivell de "soltura" i d'autonomia que no tenen la resta de nens de classe ordinària que són molt més dirigides. També tenen un nivell d'empatia i sensibilitat amb els altres nens molt diferent. Existeix una ajuda i hi ha molta complicitat entre petits i grans, crec que és una sensibilitat que no hi ha en una escola ordinària.

També consideres que és molt diferent la relació entre professors d'una escola rural i una d'ordinària?

Sí, tot i que en tots estàs bé. Però aquí fas molta pinya perquè tothom fa de tot. En una escola rural l'equip directiu no té un despatx, per dir-ho d'alguna manera. Tothom fa les coses on pots i no hi ha una jerarquia tan marcada, que potser ha de ser-hi en una escola ordinària on hi ha 40 mestres. Com més gran és una escola suposo que és més difícil de gestionar. Però aquí tot és molt més familiar.

En aquesta escola quin paper té l'AMPA?

Sí, ajuda molt i és molt important. La relació amb les famílies és molt més estreta, perquè els veus cada dia a la sortida i quan hi ha qualsevol cosa ajuden. És una AMPA potent.

Quants professors sou en aquesta escola?

Som 12, però contant mitges jornades, terços, etc.

Com organitzeu amb la ZER els professors itinerants?

Hi ha l'equip directiu de ZER que és qui distribueix als especialistes en funció del número d'alumnes. Però per exemple, la música en aquest centre ens la fem nosaltres i no ve l'especialista.

Quins especialistes venen aquí?

Anglès, educació física i educació especial.

Quins creus que són els reptes de futur de les escoles rurals?

Aconseguir una bona integració cap a l'Institut, un bon pont. De vegades és molt bombolla, perquè per molt que els preparis i els hi diguis el que es trobaran veuran una realitat totalment diferent. Tot i així, tenen eines i recursos com tots, però almenys els d'aquesta escola fan el traspàs cap a l'Institut bastant bé.

Us heu trobat amb nens que han tingut moltes dificultats en adaptar-se?

Sí, però penso que són nens que tindrien problemes en una escola ordinària i que aquí no els tenen per la nostra manera de funcionar. Penso que és al revés i que els instituts haurien d'adoptar més mètodes de l'escola primària perquè de vegades es queixen, però potser no és tan culpa nostra i van massa cap a un mètode molt tradicional. Aquests nens que tenen problemes no els tenen abans perquè tenen sort d'haver treballat de la forma en què ho fem a les escoles rurals.

Com feu les avaluacions?

Aquí ens mirem a tots els nens amb lupa. El primer trimestre i l'últim parlem de tots els nens. Fem sessions d'avaluació molt llargues que en una escola ordinària no pots fer, perquè només tens temps de parlar d'aquells que donen més problemes. Aquí te'ls mires tant tots que tenen un acompanyament que no poden tenir en una escola ordinària.

Quan entres aquí has de canviar la teva mentalitat, perquè no entens res fins que veus que has de treballar d'una altra manera, que siguin ells els que es distribueixin les tasques, s'organitzin, els exàmens, etc.

Feu exàmens?

Alguna prova sí que fem. De medi, per exemple, fan exposicions, però de tant en tant fem algun examen per veure si realment han escoltat i estudien. Perquè veiem que si no ho fem no si posen igual. O sigui, una part d'examen va bé perquè diguin que han d'aprendre-ho i retenir-ho una mica, destinar una estona a pensar en tot el que han exposat els altres company de classe i no només ells.

Però has de canviar molt la metodologia. Si vols fer el convencional aquí no pots, et tornaries boig. És inviable fer classe com en una ordinària, perquè tenim nens de diferents edats. Tot ho pots fer de forma diferent.

Al final de 6è se suposa que tots els nens han tractat els mateixos temes que els que surten d'una escola ordinària.

Sí, tenim molt clars els objectius i els continguts. Els continguts que han de saber a cada cicle els tenim marcats i hi has d'arribar com vulguis, fas anar els nens cap on t'interessa. Poden ser temes lliures, però de tan en tan vas dient el que toca. La qüestió de tot és engrescar-los i que estiguin motivats a tractar no només els temes que ells proposin, sinó el que tu els diguis.

Tots els professors teniu un seguiment de cada nen?

Tenim l'expedient, però no tenim cap document com a tal que mostri l'evolució del nen. El que sí que ens mirem són les carpetes de grup. Com que son grups petits, de 5-6 nens en general, tot el més important (projectes, sortides, etc.) i que es treballa fora de la normalitat, que és gairebé tot, s'arxiva en aquesta carpeta que va passant de curs. Això es fa cada juny per l'any següent, però no és individual de cada nen.

Finalment, els recursos que us dona el Departament d'Ensenyament com van?

Fatal, sort en tenim de les quotes que paguen les famílies.

I l'Ajuntament us ajuda?

Sí, hi ha bona relació i ens ajuden amb tot el que es pot, però del departament això d'escola pública no ho acabo de veure...

Creus que aquesta falta de recursos vol dir que el departament us té una mica apartats o oblidats?

A nivell de recursos potser sí, però després ens intenten compensar amb personal. Aquí tenen molts reforços i hi ha unes dotacions que no hi ha en una escola ordinària. Tot i així ens hem de queixar, perquè no es viu malament, però et toca fer de tot.

Durant la carrera et van parlar de les escoles rurals? O vas tenir algun contacte?

No, vaig ser jo la que em vaig interessar. Vaig fer les pràctiques en una escola rural perquè volia veure alguna cosa diferent; les diferències entre una escola molt gran i una de molt petita. És a dir, això no és perquè t'ho incentivin.

Ara hi ha un màster en escoles rurals a la UB i poc a poc es va parlant més a la universitat.

Sí, però en general hauríem d'aterrar més a les escoles durant la carrera, perquè és molta teoria i poca pràctica. Vull dir, quan arribes per primer cop a una escola dius: "No sé res". Llavors és quan et comences a formar i aprens. Al principi no sabia ni fer una programació, és que no sabia fer res.

Josep Rius, director de l'escola Virolai de Puigdàlber i cap d'estudis de la ZER Cep de Sis.

Maria Jesús Rodríguez, directora de l'escola Les Moreres de Santa Fe del Penedès i directora de la ZER Cep de Sis.

Per començar, què considereu que són les escoles rurals?

Maria Jesús Rodríguez: Són les escoles petites i de poble. La característica de les escoles rurals o el tret fonamental és que no és una escola complerta i que es barregen les edats dins d'una mateixa aula, perquè no hi ha suficients mestres com per tenir-ne un per nivell.

Josep Rius: La teoria és que són escoles petites, de les tres "p", de poble, etc.

M.J: Això és la teoria molt general i el que diríem que per números defineix el departament. Però una altra cosa és la filosofia d'escola rural, que és que els nens aprenguin uns dels altres, partint dels seus interessos i enfocant l'aprenentatge des del seu punt de vista. A partir d'aquí, es van generant continguts i encarrilant tots els aprenentatges, l'igual entre igual, l'autonomia dels nens, com es gestionen el temps, com es planifiquen, com s'organitzen a través d'una dinàmica una mica diferent de la que podria ser en una escola més gran...

Al tenir nens de diferents edats dins d'un grup classe hi ha moments que no pots estar donant la mateixa lliçó a tots, per això la teva dinàmica és una altra manera o filosofia. Es treballa molt amb grups, racons, projectes i cadascú aporta la seva petita capacitat.

J: És a dir, és una manera d'entendre els nens i les nenes des del punt de vista de no unificar un sol nivell, sinó que entenem que cada alumne individualment té unes necessitats i unes capacitats i que per tant, a partir d'aquí és d'on la juguem. La nostra intenció és oferir dinàmiques de treball i diferents feines perquè cadascú es pugui enganxar allà on li vagi millor i en el seu ritme.

M.J: En una escola gran, per exemple, tots són de 6è, però la realitat és que no tots els nens tenen el mateix nivell ni maduratiu, ni emocional, ni per capacitat. Aleshores, això l'escola rural ho té molt clar. Cada nen, sigui del curs que sigui, té les seves necessitats, capacitats i la seva maduració. Aquesta dinàmica ens permet molt fer aquesta mena de feines que cadascú va aprenent al seu ritme i va avançant segons les seves pròpies necessitats.

J: El que s'està fent ara, que es coneix com a comunitats d'aprenentatge, és el model de rural transportat a centres més grans. Aquí estan barrejats per edats i això significa que també hi ha diverses capacitats i que l'organització i les dinàmiques que s'utilitzen són completament diferents. Ja no hi ha un mateix sistema per tot un grup d'alumnes, sinó que està diversificat. Sovint, les comunitats d'aprenentatge van lligades a ambients, espais, racons, a projectes... És a dir, lligades a una sèrie de metodologies que les rurals hem anat seguint. Ara s'ha vist que això és exportable a les escoles grans pels beneficis que comporta.

És un model que es veu que és efectiu pels nens, perquè en una mateixa classe no tots els alumnes són iguals.

M.J: En una classe de 25 et pots trobar qualsevol cosa. Aleshores és una metodologia i una manera de treballar que els hi dones peu que puguin anar treballant i avançant. El problema d'implantar aquestes metodologies a l'escola més gran és la logística, recursos humans i, de vegades, espais, perquè en una classe de depèn quin espai 25 nens evidentment, no poden tenir ni els racons, ni els recursos ni els espais per poder treballar com es treballa en una escola rural, que és més petita i el nombre de nens doncs està més reduït.

J: En el cas dels més petits, és a dir, P4, P5, aquests nens es nota molt el nivell maduratiu que tenen. Llavors, et pots trobar que hi ha nens de P4 que ja tenen un interès per escriure o llegir, i és un interès innat i que els hi surt. En canvi, et pots trobar amb nens de 1r o 2n que encara no estan en aquest punt, és a dir, que encara no dominen l'escriptura o tenen dificultats amb la lectura. El fet d'estar junts i compartir un mateix espai no hi ha una diferenciació de: "tu estàs a segon i ja hauries de saber llegir i escriure". Però hi ha unes franges d'edat que algú va decidir que els nens en aquella edat havien de llegir, però és que resulta que hi ha nens que encara no. El que fem és posar una pressió en aquests nens o les famílies que farà que tardin més en aconseguir-ho.

J.M: El cas és que madurativament estiguin preparats. Ningú es planteja "no, no, és que als vuit mesos, si no ha fet això, això, etc. és que no caminarà". Doncs no perquè segur que ho farà, però potser un tarda més i un altre menys. Aquest procés maduratiu d'aprenentatge és exactament igual.

J: Són estudis i la gent que està a dalt que ha marcat això.

Dins en allò general hi ha casos concrets.

M.J: Al tenir molts menys alumnes dins de l'aula, permet estar molt més pendent i emetent de lo que els hi pugui passar o de si no acaben de fer els sons bé, per exemple. Quan tens una classe de 25 o de 30 això és molt més difícil. Hi ha una franja de nens que queda molt més diluïda.

Hem llegit que hi ha l'educació personalitzada, que en aquestes escoles això es pot aplicar molt més.

M.J: En una escola on tens una classe de 25 o 30 alumnes, simplement, no es tenen els recursos adequats per poder atendre tots els nens. Estic segura que hi ha molts professionals que els hi encantaria fer la feina de la millor manera possible, però per manca de recursos, temps i espai no es poden plantejar fer aquestes coses, perquè és impossible.

J: Bueno, en una rural tot això també és molt més fàcil.

M.J: Ens diuen que de vegades filem molt prim, en aquest sentit.

J: Sí, en una rural té aquests aspectes positius, en el sentit de què són pocs alumnes i podem estar molt per ells, però també el fet de ser pocs té els seus inconvenients.

Per classe quants alumnes hi ha?

J: Nosaltres, el Virolai som 53 alumnes i les Moreres 50. Aquí ara tenim 3 classes: 1 de P3 i P4 amb 13 alumnes, un de P5 i 1r que són 20 i després de 2n a 6è estan tots junts i són 20.

En aquesta escola els cursos no estan tan marcats com en una altra escola, no?

J: No, és el que dèiem al principi. No hi ha la classe de primer, segon, tercer, sinó que tots som una classe. Llavors tu dones recursos i eines en funció de les necessitats que tenen. És a dir, els materials. Nosaltres no tenim llibres de text, evidentment, perquè és una bogeria, però si que tenim algun quadern de treball o alguna cosa així adaptable. Perquè no pel fet de què puguís estar fent 3r tens els quaderns 3, 4 i 5, sinó que tu estàs fent 3r i tens el 3, 4 i 5, però és que l'altre que també està fent 3r té el 6, 7 i 8.

És a dir, tot depèn del nen. Teniu un control sobre cada alumne?

M.J: Sí, per exemple, el nostre problema d'això és saber què fa cada nen. Nosaltres tenim unes taules "super guays", en la que tenim la promoció de cada nen i en aquestes taules tenim el que hauria de fer el nen des que entra a P3 fins que surt a 6è. A mesura que aquests nens van aprenent coses, els mestres ho anem posant i també en quin curs s'ha fet.

J: Perquè clar, hi ha continguts que es poden anar creuant, és a dir, si tu tens en una classe com nosaltres, que tenim de 2n a 6è, si que els continguts tu els has programat al llarg de diferents cursos més o menys lo que han d'anar assolint. Però tu no li negues a un alumne "no, no, és que tu estàs fent segon això no ho has de saber ara", però està a la classe, està allà, ho està vivint igual. Per tant, què més dóna si en aquell moment està escoltant, per exemple, multiplicacions? Tu pots treballar les multiplicacions, però el final és el concepte de repartir; amb el de 6è si que faràs un tipus de feines que seran més adequades a la seva edat, però per què amb el de 2n no podem parlar de la divisió? D'alguna manera, això també es marca en aquest registre.

En els projectes de medi, de vegades trien projectes, com per exemple les formigues, que hi ha una sèrie de continguts que s'han de treballar i has de tenir en compte quins són els continguts que treballaràs en aquell projecte. Tot i que parteix de l'interès de l'alumne; ells han triat el tema i possiblement ells triaran la informació i les activitats, tu vas marcant el procés de tot això i per tant, tu aniràs posant i traient aquells continguts que t'interessa treballar. De tal manera que amb la llibreta de la promoció quan aquests nens de 2n arribin a 5è ja ho hauran fet. Llavors has d'anar jugant amb això, que ni és matemàtic ni és tan fàcil com ho expliquem.

M.J: A més, amb això també vam acabar de fer perquè pel nostre nombre de nens les nostres agrupacions ara portem anys que estan estables, però fa uns anys no ho estaven gens.

Clar, depeneu dels nens del poble.

M.J: Depenem molt del nombre de nens perquè tu puguis fer un grup o una classe i que puguis ajuntar edats. Per exemple, ara estem bastant equilibrats i ja fa uns anys que més o menys estem igual i no movem gaire els grups, no? Però hi ha hagut temporades que teníem P3, P4, P5, 1r i 2n i després de 2n a 6è o P3, P4 i P5 i després tota la primària junts.

J: De fet, aquí teníem això fa sis anys, només teníem dues classes.

M.J: Això varia molt, depenent de l'any, els recursos i els mestres que et donen i el número de nens que tens pots fer una classe o una altra, no? Per exemple, aquí (Virolai), té de P5 a 1r 20, però de vegades, quan aquests 20 han de passar de curs, has de mirar quina és la millor agrupació que et permet oferir tots els recursos.

Això vol dir que cada any aneu variant els grups?

J: Sí, l'any que ve són 7 que ens han d'encabir a nivell d'espai al mòdul. A més a més, amb unes dinàmiques ja muntades i organitzades que possiblement hauràs de variar o adaptar. A no ser que obris un nou grup.

M.J: Sí, de vegades s'han fet particions. Per exemple, nosaltres un any ens va passar que teníem dos cursos bastant nombrosos i un molt reduït. L'organització per fer aquests grups era de mal tractar, i per això es va decidir dues classes amb P3, P4 i P5. Perquè aleshores els nens estiguessin equilibrats. Perquè si són dos grups són molt nombrosos has d'intentar no fer agrupacions rares.

J: I equilibrar el nivell. Però ja hi contes que aquest any serà així i l'any que ve d'una altra manera. Però com que això no ho saps fins a final de curs.... A part, amb aquestes coses també has de ser molt curós, perquè aquí hi intervenen les famílies. Aquí som molt pocs, però encara som menys famílies. Per tant, la relació és molt familiar, pel bo i el dolent. Tu ja no tens la distància que et pot donar una escola gran.

Teniu un contacte directe amb les famílies?

J: Sí, pel bo i el dolent. Hi ha vegades que has de ser molt curós perquè un petit mal entès et pot portar una crisi municipal gairebé. Aquí Puigdalber 500 habitants i tothom es coneix.

M.J: Nosaltres a Santa Fe en som 392, gairebé 400.

11. Alguna vegada us heu trobat que havíeu d'ajuntar alumnes de diferents pobles?

J: Tenim família que acaben venint per qüestió de model d'escola.

M.J: Per exemple a Les Cabanyes, quan va començar, com que no tenien aula de 6è, perquè van començar des de baix, tots els nens que estaven en edat de 6è anaven en un altre poble amb

un transport i menjador pagats a part. Però perquè en el seu municipi la seva escola no ho oferia.

J: Però no és gaire el nostre cas. Això és més propi de zones com el Pirineu, que els pobles estan molt allunyats i molt pocs nens que poden haver en cada nucli.

M.J: Sí que és a nivell de població, però antigament, com que era un dels camins principals fa molts anys que hi ha escola tan aquí com a Santa Fe. Al voltant gairebé a tots els pobles hi havia els “*colegios nacionales*” que hi havia fins a 6è i llavors a 7è i 8è se n’anaven a Vilafranca.

Aquí quan acaben d’aquestes escoles se’n van a l’Institut a Vilafranca?

J: A Vilafranca o Sant Sadurní d’Anoia.

M.J: Aquí la primària acaba a 6è. Santa Fe pertany integra a Vilafranca i aquí Puigdàlber poden escollir una mica entre anar a Sant Sadurní o Vilafranca.

Us heu trobat casos de famílies que han decidit portar els seus fills per una escola rural pel model o que han canviat els seus fills d’una escola ordinària a una de rural?

J: Sí, n’hi ha bastantes.

M.J: Nosaltres en tenim unes quantes.

J: És un model que moltes famílies es plantegen portar-los en una escola més petita, una escola més rural. De vegades també és perquè alumnes que estaven a Vilafranca i no acabaven de funcionar en una ordinària, els porten cap aquí.

El pas d’un nen quan passa d’una escola rural a una de més gran és molt difícil?

J: Depèn del nen.

Però quan passen a la ESO?

J: En aquest sentit, sí, de l’escola a l’institut hi ha molts canvis.

M.J: Sí que hi ha canvis, però no brutals de diferència d'una escola a un Institut. És un canvi per tots i pels que venen d'escola rural d'entrada ja es troben amb molta gent.

J: El canvi bàsicament és que passen a ser d'una classe de 20 on tenen de 2n a 6è a ser una classe de 30, però que de la seva promoció en són 150, és a dir, hi ha 4 o 5 línies. A més a més, s'han de desplaçar, perquè passen de venir amb patinet a l'escola a agafar un autobús a les 7 del matí que fa tota una ruta per diferents pobles. El canvi és aquest.

M.J: Però aquest no passa només a les escoles petites, sinó també a les que ja tenen un volum considerable de nens d'una línia. El canvi a la ESO en general es nota.

J: A part, també hi ha un canvi de sistema i mentalitat. Durant molts anys les escoles primàries ens sentíem acomplexades de què teòricament no preparàvem els alumnes per la secundària, però ara doncs ens plantejem que potser són els Instituts els que han de començar a canviar el xip i veure les coses diferents, perquè les escoles ja l'estem canviant i estan sorgint iniciatives perquè hi ha alguna cosa que no acaba de funcionar.

M.J: Nosaltres som docents i a l'Institut normalment són llicenciats. I la part pedagògica que tenim més els docents si que faltaria una mica. De vegades, ells sempre havien començat amb nens de 14 anys, que madurativament ja hi pots començar a parlar, a tenir nens de 12 anys que no tenen clar res de la seva vida.

J: Són molt petitons i encara necessiten un acompanyament molt acurat. Som una comarca molt rural, és a dir, els Instituts estan a Vilafranca o Sant Sadurní o els Monjos, que ja és a l'extrem. Sinó en tens un a Sant Martí que ja és molt petit. Per tant, són instituts molt d'acollida i cuiden molt i han de fer aquesta feina perquè el 60-70% d'alumnes són de fora.

Abans dèieu que amb els pares la relació era molt propera. En aquesta escola rural la relació amb l'AMPA com funciona?

M.J: Cada escola té la seva AMPA.

J: A més, les AMPES es coordinen.

M.J: La veritat és que tenim unes AMPES molt potents, en el sentit de que ens diuen “què falta?” i si han de venir un dissabte o diumenge, moure mobles...

J: Clar, depèn molt de la gent i el poble.

M.J: També del que veuen, en el sentit que és un feedback, a nosaltres no ens fa res estar aquí i ajudar-vos i rebem el mateix per part seva. També és veritat que n’hi ha de tota mena.

J: També depèn dels grups i els *rifi rafes* que hi ha entre famílies. S’ha d’estar molt alerta des de les direccions, perquè no es barregin coses i no hi hagi un mal entès en alguna cosa que pugui provocar un conflicte molt més gran, perquè com que aquí tothom es coneix...

M.J: De vegades, un problema que ha sorgit a fora t’entra a l’escola. Et pot arribar a trucar l’alcalde.

J: Això nosaltres ho anem frenant, perquè sabem que una petita cosa... També ens hem de mantenir una mica al marge, perquè cadascú intenta portar-te per on els interessa.

MJ: Això és una mica complicat de portar.

J: És una relació molt intensa amb tots els sentits. Són molt pocs mestres i entre nosaltres també hi ha una relació molt més estreta de la que podria ser un centre ordinari, per lo bo i lo dolent, aquí no tens escapatòria. De vegades es pot caure en una familiaritat i amiguisme i això no deixa de ser una feina. Aleshores les relacions personals són molt intenses amb les famílies, que de vegades et trobes que estàs fent de psicòleg d’alguna família. Et surt escoltar-los, però això et genera una intensitat que pot tocar.

Quants professors teniu a cada escola?

M.J: Això depèn del nombre de nens, va per uns barems depenent del nombre de nens i si formes part d’una ZER, que nosaltres en formem part, si tens ampliació horària... Tot una sèrie de requisits. Actualment, aquí (Virolai) hi ha 5 mestres de plantilla i a l’escola de les Moreres en tenim 4. Aleshores, tenim uns mestres itinerants que són els especialistes. Al no ser una escola complerta d’una línia, els especialistes els tenim compartits i en tenim 4, un de cada especialitat: música, educació física, anglès i educació especial. Aquests mestres van d’escola

a escola, és a dir, depenent de la seva especialitat i les hores que fan van d'una escola a una altra. Sempre intentem que no es passin el dia viatjant.

J: Tot i que si també és una franja o un perfil laboral, el perfil d'itinerant, que cobren un plus d'itinerància. Però per facilitar intentes que no estiguin i s'hagin de moure molt.

Quantes escoles en formen part?

J: Ara dues, havíem sigut 3. De fet, és la ZER Cep de Sis, que va néixer d'una agrupació de necessitats.

M.J: Va néixer d'una agrupació de necessitats fa molts anys, perquè tenien similituds i es portaven bé, llavors deien que cada vegada que feien una sortida no podien agafar un autocar perquè eren pocs nens. Llavors de necessitats com aquestes es van començar a organitzar. A més, els mestres també de sentir-se una mica protegits entre un altre igual, de dir: "i tu què fas?" Perquè era la teva escola i no hi havia ningú més, tu t'havies de solucionar els problemes i tot ho feies tu. Era un acompanyament. Un any o dos després d'aquestes agrupacions es van començar a fer les ZERs, i quan es va constituir legalment aquesta ZER ja només hi havia 4 escoles.

Les ZER s'estableixen des del Departament d'Ensenyament?

M.J: No ven bé, simplement en el seu dia vas proposar i ells t'ho han d'aprovar, però realment això sorgeix de les escoles.

J: De la mateixa manera de segregació. Nosaltres ho vàrem viure fa uns anys amb l'escola Drac de Pacs, que es va començar a fer gran i ja teníem necessitats i visions diferents. Llavors vam decidir segregar-nos i nosaltres dos continuem junts i ells són una escola independent. Això ha de passar pel mateix procés d'aprovació. Després d'una resolució, tots els recursos es contaràn per separat a la ZER. Com a ZER nosaltres també tenim un equip directiu.

Per una part, com funciona la ZER i després la de la direcció de l'escola.

M.J: Nosaltres per estalviar-nos recursos, la direcció de la ZER i la direcció de les escoles recau a la mateixa persona. És a dir, el Josep és el director de l'escola Virolai i jo sóc la directora de l'escola Les Moreres. I entre tots dos fem la direcció de la ZER. A més a més, falta una tercera persona d'equip directiu que a les escoles no es té, perquè no tenim suficient personal, però

aquesta és la secretaria. Jo sóc la directora, ell el cap d'estudis i ens falta la secretaria que és una persona itinerant, perquè és la persona que té la visió més general de les dues escoles.

J: A cada escola hi ha la direcció, i també el secretari o secretaria.

El secretari de cada escola és un docent de l'escola?

J: Sí, és un docent. A part, a la ZER tenim un administratiu que ens fa les tasques administratives. El secretari s'entén com equip directiu. Al principi, quan vaig arribar aquí jo feia la direcció i tutoria del grup que tingués i no tenia secretari. Però quan tens quatre grups et donen un secretari, que és un mestre de la mateixa escola. Com a equip directiu de la ZER ens coordinem els dijous, que ens bloquegem el matí i organitzem una mica tot; reunions de mestres, que les fem el divendres al migdia, de què parlarem, com ens organitzarem, etc.

M.J: Al formar part d'una ZER, nosaltres som dues escoles de pobles diferents, però que tenim temes a tractar conjuntament. Nosaltres tenim una tarda alliberada, és a dir, hi ha una tarda a la setmana que no es fa classe als nens, les hores d'aquesta tarda es recuperen al llarg de la setmana i és la tarda que tots els mestres de la ZER ens reunim, cada setmana. No cada setmana fem claustre, però sí que comissions, cicles... El que faríem en una escola gran.

J: Preparem coses que fem conjuntament, perquè les dues escoles fem moltes coses junts.

Feu activitats i sortides tots junts?

J: Sí, tot això a part.

M.J: Dins del nostre horari, vam voler posar gairebé el mateix horari a certes activitats, perquè així era més fàcil moure'ns i no desmuntar molt. Mantenim una estructura similar, però entenem que cadascú va una mica a la seva.

J: No es tracta de fer exactament el mateix als dos llocs, sinó que es tracta de partir d'una mateixa arrel i estructura. A partir d'aquí, cadascú i dins de cada escola tothom ho aplica i ho treballa d'una forma diferent.

En funció de què s'adjudica un número de professors?

M.J: Dels nens. En Josep reconeguts té 5 mestres i 4 grups. Mentre que jo, reconeguts tinc 4 mestres i 3 grups.

Doncs va en funció dels alumnes?

M.J: Això és lo reconegut pel departament. Després, com equip directiu tu tens la potestat de dir: “Jo tinc quatre mestres de plantilla i jo decideixo com els vull posar”. O per exemple, l’equip directiu de la ZER decideix en els itinerants quins són, després de tenir les seves tasques cobertes, és a dir, les seves especialitats, l’equip directiu és qui gestiona el seu temps restant. Per exemple, nosaltres el que fem és que en compte de fer moure els itinerants, per dir alguna cosa, si la seva especialitat ocupa 10 hores, la resta d’hores en comptes de fer-lo anar amunt i avall la centrem en una escola. Aleshores diem que un faci les 15 hores que li falten més una mes les quatre que et pertiquen i a l’altre escola només fa 6 hores. Així fem una mica d’equilibratge.

J: A part, això va per barems. De 25 a 50 et toca això, de 50 a 75 et toca això... Clar, si tu estàs en una franja alta o en una franja alta doncs nosaltres estem a la franja alta i ells a la baixa.

Tot això ve gestionat des del departament d’ensenyament?

J: Sí.

(En Josep marxa)

Pel que hem vist, és una escola pública i, per tant, el departament hi posa els diners, no?

Del Departament rebem una quantitat irrisòria per la gestió de l’escola o al gestió de la ZER i per elaborar recursos; uns 1.000 euros anuals. Ara bé, som una escola petita i comptem amb AMPES molt potents, amb la qual tenim un pacte oral: tot i que no utilitzem llibres de text, perquè el material documental l’elaborem els mestres ne funció dels interessos dels alumnes, en algunes ocasions fem servir fitxes i fotocopies, material que paguen els pares, així com d’altres destinats a les aules com poden ser calaixos, llibres de lectura, etc. Ho fan sense problemes perquè saben que l’escola no disposa dels recursos suficients i que, a més, és benefici per l’escola, pels seus fills i pels futurs alumnes. La nostra AMPA, juntament amb l’Ajuntament que també ens facilita molt la feina, fan projectes de millora i gràcies a ella tenim un pati, aules amb parets pintades, un rocòdrom, etc. Gràcies a ells l’escola ha seguit viva.

Cadascú aporta el seu granet de sorra, ja sigui perquè un pare és fuster i munta algun moble o perquè un altre s'ofereix a pintar les aules.

Ara bé, el mobiliari de les aules com estanteries, ordinador, taula del mestre, etc. si que el proporciona el departament d'educació, en el cas que sigui una escola nova però, per exemple, si les taules o cadires es trenquen no te les canvien. Hem de conservar molt el material, fins i tot hi ha escoles amb taules de fa més de 40 anys.

Les escoles grans no tenen tant de problema, perquè la seva dotació és més gran. Les escoles més petites com la nostra, fa uns anys funcionaven per punts. Cada escola n'acumulava segons el percentatge d'alumnes que tenia i quan arribava a tal xifra, podia demanar el que volgués, per exemple pantalles tàctils. El que passa que no se'n necessitaven molts i mai podíem arribar a demanar res.

Veient l'organització de les aules, totes juntes, és pel fet de treballar per projectes?

És per la nostra filosofia. A cada escola estan organitzades diferents però, en molts casos, les taules estan o distribuïdes en forma de U perquè invita a conversar, fer, compartir l'espai... o bé arraconades per poder utilitzar tot l'espai i mentre fem la classe uns estan a terra, els altres a les catifes, etc. De fet, jo sempre he dit: No fa falta tenir un espai físic per fer classe, es poden fer classe a molts llocs, no tot s'aprèn a la cadira. Solen estar així, excepte en ocasions especials, com és el cas de les proves de competències bàsiques o diagnòstiques, en que cada alumne ha de fer la seva.

Moltes activitats les fem fora de les aules, com per exemple la cooperativa, on uns estan a l'hort o fora al pati venent productes. També aprofitem les hores de lectura per sortir al pati si fa bon temps. Intentem que estiguin en constant moviment per evitar que seguin durant una hora. Per això i treballem amb racons, perquè d'aquesta manera també es belluguen i la sensació d'estar asseguts només escoltant n la tenen.

També has treballat en escola ordinària com a mestre?

La meva carrera professional va començar molt joveneta. Per sort o desgracia, jo a la facultat vaig ser una promoció pilot en la qual des del primer curs vam fer pràctiques, gràcies a les quals vaig començar a fer substitucions. Jo vaig començar a treballar a centres de Badalona, Santa Coloma i Sant Adrià Besòs. Fins que un dia em va tocar una escola rural, prop d'on jo

vivia. No sabia com funcionaven aquest tipus d'escoles. Ara bé, em va agradar tant el funcionament i la manera d'ensenyar que m'hi vaig quedar i ja no he tornat a trepitjar una escola ordinària. Aquí he pogut educar a la meua manera, tal com jo entenc l'ensenyança. El canvi d'un mètode a un altre és abismal. Des d'aleshores, porto 28 anys a l'ensenyament, però potser 24 en escoles rurals, dels quals sis sóc també directora de l'escola i de la ZER. Tant el meu company, en Josep, com jo, a banda d'impartir classes, ens ocupem també de les tutories, de la direcció de l'escola i el càrrec de ZER.

Quins creus que són els reptes de futur per una escola rural?

Crec que el repte de l'escola rural seria implantar la seva filosofia en una escola gran, però no només per part dels mestres, que molts ja hi creuen i no ho fan perquè logísticament és una barbaritat, sinó també des del departament educatiu. En moltes escoles es podria extrapolar, ara bé, requereix molta organització i dedicació. Per exemple, la secretaria de l'escola on treballa actualment és també tutora del grup més gran i la mestra d'anglès. Quan ve un mestre nou, que mai ha vist una escola rural, el primer trimestre li has de fer un acompanyament brutal, perquè és molt canvi i no té res a veure. Hem tingut problemes amb les substitucions, perquè se'ls demana una adaptació molt ràpida.

També és una cosa que no s'ensenya a la facultat.

Ara comencen a veure més funcionament d'escola rural. A la UB tenen un màster d'escoles rurals. Són tot coses que si no els vius no saps com funciona. Està molt bé que ara se'n comenci a parlar a les universitats.

Durant tota l'estona has parlat de projectes, racons i ambients. Què és això? Les assignatures?

Són les metodologies que utilitzem per treballar i transmetre els coneixements. En una escola els continguts es poden ensenyar de moltes maneres, i a les escoles rurals se sol fer mitjançant racons. Són el nom que utilitzem per referir-nos als espais físics de l'escola i/o de la classe en els quals es planteja un repte que pot ser de contingut, d'experiment, de llenguatge, matemàtic, medi, etc. Aleshores cada nen escull, segons el seu interès, quin repte vol afrontar i resoldre. Per exemple, si són nens de 6è pot ser descobrir qui ha inventat el termòmetre, a partir de material que els proporcionem. Un altra manera de treballar conjuntament és, en el nostre cas, la cooperativa, basada en la venda de productes de l'hort i els ous de les gallines, activitat que

implica el muntatge d'una "botiga" en la que s'han de contar diners, fer tiquets, paquets, plantar i cuidar de l'hort, etc. D'aquesta manera aprenen la teoria d'una manera totalment manipulativa.

Utilitzeu molt els ordinadors?

Només quan realitzem alguna activitat que ho requereix, com per exemple la recerca d'informació sobre un tema plantejat en un dels projectes. Cadascú té un portàtil, guardats dins d'un armari.

A la teva escola són 50 alumnes, i els grups?

Tenim 4 grups, malgrat que el departament en reconeix només 3. Jo tinc una de P3 i P4 amb 15 nens. Una classe de P5 i 1r amb 12 alumnes, després una de 2n i 3r amb 14 i una de 4t, 5è i 6è amb 9. Aquesta és la classe de més agrupació, però amb menys volum de nens, perquè per exemple, de 4t hi ha només 1 nen. Al ser pocs hem de treballar molt la part emocional, el companyarisme, el treball en equip...

Maria Concepció Torres, pedagoga i membre del Grup Interuniversitari de les Escoles Rurals (GIER) des de fa més de 15 anys.

Des d'un punt de vista pedagògic, un nen que va en una escola rural té més dificultats per adaptar-se al ritme de la secundària que un que ha anat a una escola ordinària?

No. Perquè ara l'escola rural té gairebé fins i tot més recursos que una escola molt més gran perquè poden accedirà tot el que tenen amb més facilitat. Per exemple, no necessiten reservar una franja horària per anar a treballar a la sala d'ordinadors. Tit i que n'hi ha casi, algunes segueixen l'estructura d'una escola ordinària. Quan parlem de més recursos em refereixo a que tenen el mateix material del tipus que sigui – pissarres digitals, psicomotricitat, noves tecnologies, etc.-, com qualsevol altra escola sigui del tipus que sigui. De vegades, un determinat tipus de material o de recursos si no hi ha un determinat número d'alumnes no arriba. Si es necessita un professor d'educació especial, per exemple, que en aquest cas és un recurs, la demanda no arriba de vegades. Les escoles rurals tenen moltes possibilitats i per això han d'innovar i aprofitar l'entorn i explotar el recursos al màxim que puguin.

Com definiríes la línia pedagògica de les escoles rurals?

Tenen facilitats per poder treballar aspectes d'innovació, metodologies innovadores, no només aplicat a la tecnologia, sinó referent al que ha estat sempre l'escola nova, una metodologia d'aprenentatge, o com l'escola lliure que utilitzen metodologia del que va representar l'escola nova la final del segle XIX. Es tracta el joc o el tema de les emocions per exemple, ara està més treballat. És un lloc on fàcilment es poden aplicar metodologies innovadores. La línia pedagògica gira entorn de la natura, la qual forma part també de l'aprenentatge. De fet, la natura és el propi llibre d'aquestes escoles, d'ella s'aprèn i amb ella es treballa. La idea és que cada escola s'ha d'adaptar als recursos, a l'entorn, a l'alumnat i a la implicació familiar que té les ganes de tornar a reconstruir la manera d'ensenyar per a que apareguin d'una manera diferent és un dels objectius principals. S'ha d'estar al dia de que aprenen de manera diferent a la nostra, hi ha hagut una evolució, tal com afirma el neuròleg David Bueno. Els nens actualment fan connexions més ràpides respecte dels mestres.

Quins avantatges i quins inconvenients tenen aquestes línies pedagògiques?

A nivell de metodologia no hi ha una línia pedagògica única a seguir per l'escola rural; però l'avantatge és que els nens no perden les ganes d'aprendre, a mesura que avancen els cursos, a diferencia de les escoles ordinàries, que estan estructurades de manera que a segons de primària

i al pas de tercer no tenen el mateix interès. S'ha d'intentar traslladar aquestes metodologies d'infantil i primària als cicles mitjà i superior. En una escola rural, al haver aules compartides amb diferents edats, multinivell, la manera de treballar és molt enriquidora i diferent perquè entre els propis alumnes fan de professors i alumnes. El tema del multinivell permet compartir-ho tot i el mestre professional ha de saber treballar amb aquest ritme. Actualment, aquests projectes estan arribant a algunes escoles grans. Com a dificultats, serien la manca de recursos i les normatives estrictes des del departament educatiu, el criteri legislatiu de les quals respon més a les característiques d'algunes escoles (grans) que no pas d'unes altres (petites).

Parlant de les aules multinivell, quines estratègies creus que s'han de dur a terme per poder atendre nens de diferents edats dins d'una mateixa aula?

Tenir la capacitat de pensar i organitzar activitats materials diverses de diferents nivell, ja que dins d'una aula no tots els nens tenen el mateix nivell ni la mateixa maduració. Això també és extrapolable a les escoles ordinàries. L'aula multinivell proporciona molta flexibilitat i permet als nens ajudar-se, explicar-se els continguts i compartir l'aprendre. Aprofitar al màxim els recursos tan materials com tecnològics que es tenen.

Una altra és la proximitat de la família, de les entitats i institucions com l'Ajuntament que té el municipi participant en l'escola perquè, al cap i a la fi, el poble acaba convertint-se en l'escola.

“El poble, al cap i a la fi, acaba convertint-se en l'escola”.

Des del mètode de les escoles rurals, com es treballa la inclusió?

Amb el que és la inclusió amb persones amb algun tipus de discapacitats, hi ha més dificultats, perquè en l'àmbit rural falten recursos per atendre aquestes necessitats educatives. Un exemple d'inclusió és el projecte de l'Escola de Can Rodó que, juntament amb una escola d'educació especial de Tortosa, han muntat un projecte teatral de l'intercanvi entre alumnes de necessitats diferents. En un municipi és difícil tenir personal especialitzat en alumnes amb més dificultats que puguin acompanyar aquestes alumnes, els anomenats vetlladors, perquè els professors, sense recursos externs, no tenen els suficients coneixements ni les capacitats necessàries per tractar amb aquesta diversitat. Pel que fa a la inclusió cultural les escoles rurals ho tenen molt normalitzat, ho treballen amb els projectes, amb les activitats extraescolars, etc. La diversitat i les diferències es viuen com una riquesa.

Quins són els reptes de futur per l'escola rural segons el teu parer?

Un repte molt important és el de visibilitzar la tasca que fa el mestre a l'escola rural. Segon, que des dels municipis hi hagi més inversió, no només econòmica, per ajudar a aquesta escola i se li doni la importància que realment té dins dels pobles i de les zones rurals de Catalunya. El repte que també hi ha és com fer que els nens que marxen, al cap d'un temps tornin allà on s'han format per buscar feina i evitar l'abandonament i la despoblació d'aquestes zones.

Què et va dur a interessar-te per les escoles rurals?

Jo vaig educar-me en una escola rural d'un poble de sis mil habitants. El fet de descobrir, mentre estudiava, metodologies innovadores que es basaven en l'interès de l'alumne més que en el que diuen l'administració o els llibres, i que s'aplicaven sobretot als àmbits rurals, em va dur a plantejar-me en treballar més amb i per aquestes escoles. Aleshores vaig començar a col·laborar amb una de les meves professores de la universitat, amb l'objectiu de millorar els processos de creixement i d'aprenentatge naturals de cada nen de manera que es pugui desenvolupar des de les seves pròpies capacitats sense que se li imposin les capacitats que ha de tenir segons el curs que li correspon. A partir d'aquí vaig entrar a formar part del GIER, que treballa en recerques amb diferents universitats i vetlla per a que l'escola rural tingui la importància que realment té. A més, vol trencar també amb la imatge de que les escoles rurals són petites i de poble, menyspreant-les. A més proporciona les eines suficients per a que cada nen pugui aprendre al seu ritme.

Miquel Payaró, coordinador del Secretariat d'Escoles Rurals de Catalunya i professor de l'Escola de Viladomat. També és professor d'Història de l'Educació a la Universitat de Girona.

Què és exactament el Secretariat d'Escoles Rurals de Catalunya?

El SERC (Secretariat d'Escola Rural de Catalunya) és un àmbit de treball de la Federació de Moviments de Renovació Pedagògica de Catalunya (FMRPC)

Quan es va posar en marxa?

Es va formar l'any 1985 com a conseqüència de diferents jornades de mestres d'escola rural i de la necessitat de fer anàlisi de la realitat de l'escola rural del moment i de l'aparició de la idea d'agrupar escoles per formar les ZER (Zones Escolars Rurals) en contraposició a la política de concentracions escolars i de tancament d'escoles de poble.

Quines són les principals funcions d'aquest organisme?

Les finalitats del SERC són principalment:

- Reflexionar sobre la realitat de les escoles rurals i les seves necessitats.
- Intercanviar d'experiències.
- Generar propostes per a la millora de l'ER.(Escola Rural).
- Organitzar de jornades d'ER per a mestres.
- Col·laborar amb el GIER (Grupo Interuniversitari d'Escola Rural) en les jornades de formació inicial per a estudiants de mestre de les diferents facultats.
- Col·laborar amb l'OBERC (Observatori de l'Escola Rural de Catalunya) en estudis i recerca sobre ER.
- Col·laborar amb el CEIER (Centre d'Estudis i Investigació en ER) en la difusió de materials i estudis sobre ER.
- Col·laborar amb el Departament d'Ensenyament a través de la Taula de Rurals.

De qui rep recursos el secretariat (de la Generalitat, altres entitats públiques, etc.)

El SERC no obté recursos econòmics de cap entitat. Tot es fa a partir dels recursos humans i del voluntariat de mestres d'ER. Té el suport de la FMRPC a nivell logístic.

Quanta gent forma part del Secretariat?

El SERC té una junta gestora reduïda per planificar i dissenyar les actuacions que es fan al llarg del curs. Totes les trobades, reunions, jornades, activitats que organitza són obertes a tots els i les mestres d'ER i a tota aquella que hi vulgui ser: estudiants, mestres no rurals, sindicats, famílies,...

En pot formar part tothom qui estigui disposat?

Sense cap dubte hi serà benvingut. El SERC disposa d'una llista de distribució de correu on hi ha totes les ZER, les escoles rurals que formen part d'una ZER i les escoles rurals que no estan en ZER. També disposa d'una llista de persones que han anat assistint a les reunions i trobades i a les quals es convida cada vegada, tant si són mestres com no.

Quines accions duu a terme el SERC i de quina manera influeixen en el funcionament de les escoles?

A part de tot l'esmentat a la pregunta 3, anualment es fan 4 reunions organitzatives, generalment per a dissenyar allò que treballarem a les reunions o jornades pedagògiques i d'intercanvi o també per tractar sobre temes de normativa i organització d'ER o de ZER i 4 de pedagògiques per tal que tothom pugui intercanviar coneixement, reflexions, maneres de fer i treballar, de gestió d'aules multinivell,...

Des del Secretariat, què s'entén per Escola Rural?

L'escola rural, l'Escola de les tres "p": petita, pública i de poble. És una escola arrelada al territori, que dóna vida al municipi, que a vegades n'és es pal de paller i/o dinamitzadora d'una part de la vida que el poble genera, que aglutina activitats, persones i que és motiu de trobada.

Aquesta és la definició del Secretariat, però no la única. També la podem definir així:

L'Escola Rural és una institució pública, única al poble, que, tenint una estructura variable/diversa, es troba en un medi rural. És aquella escola que no arriba a tenir un grup per nivell educatiu.

I segons el diccionari de l'Educació:

Escola que té com a suport l'espai i la cultura rural, ubicada en una població petita, que acull molt pocs alumnes i en la qual l'ensenyament sol ser impartit per un sol mestre a estudiants de diferents edats en una aula única.

Quins canvis o evolució ha patit l'Escola Rural durant els darrers 50 anys?

Anys 70: Llei General d'Educació. Política de les concentracions escolars i tancament d'escoles de poble. Es tractava de tancar escoles de poble i concentrar els nens i nenes dels pobles petits en una escola d'un poble gran en nom d'una millora de la qualitat d'educació, d'una falsa igualtat d'oportunitats i d'una reducció de despeses econòmiques (vertader motiu aquest últim). Amb això comporta una pèrdua de formes de vida als pobles, que els alumnes passessin molt temps fora de casa en transport escolar, desarrelament de la vida als pobles, poca participació de les famílies a no sentir l'escola d'un altra poble com la seva, que els nens i nenes passessin de tenir un sol mestre a molts i per tant pèrdua de la figura del mestre tutor,....

Anys 80.- Nova política educativa de la Generalitat de Catalunya. Empenta dels moviments de Renovació Pedagògica a l'escola rurals. L'any 1979 és un any clau amb l'organització de les primeres jornades d'ER per a mestres impulsada des de l'ICE de la UaB.

S'inicia un procés participatiu, crític i creatiu.

- Organització de Jornades d'Escola Rural

-1980: Aturem les concentracions

-1983: Apareix l'idea d'agrupar escoles

-1984: Anàlisi de la realitat de l'escola rural

Presentació d'experiències a àmbit estatal

-1985: Naixement del Secretariat D'Escola Rural de Catalunya.

-1986: Secretariat es vincula a la FMRP.

El Gabinet d'Ordenació Educativa convoca un seminari sobre Escola Rural.

- 1987: Es debat el model de ZER

Presentació del Projecte de Zones per a l'Escola Rural

El Conseller Joan Guitart es compromet a enllestir i publicar el decret de constitució de les ZER

-1988: Decret de Constitució de les ZER

Les 15 primeres ZER's:

De Bat a Bat, Llavorsi, Font del Cuscó, Borredà-Vilada, Moianès, Les Goges, Tramuntana, Cerdanya, Guicivervi, La Segarra, El Solsonès, Montsant-Serra de Prades, Priorat Oest, Atzavara i Riu Avall.

Anys 90:

Adequació de l'escola rural al nou marc legal: el repte de la Reforma

1994: Creació de la Mesa Estatal d'Escola Rural a Madrid

1995. Pràctiques d'estudiant de mestres a les escoles rurals

1996. ROC Homogeneïtzació i reglamentació de l'escola rural.

Actualitat:

Consolidació del GIER, OBERC i CEIER tots ells organismes sorgits de les diferents jornades de mestres organitzades pel SERC.

Quins avantatges i quins inconvenients considera que té l'Escola Rural?

PROS:

Té bona consideració social i a priori de l'administració.

Quantitat de recursos considerable.

Enfocament de la metodologia multinivell.

Grups reduïts.

Diversitat i funcionaments molt diferents de les ZER's.

Major presència a la Universitat (GIER).

Avantatges de formar part d'una ZER:

Projecte Educatiu comú de les diferents escoles

Formació de mestres.

Documents i acords comuns.

Treball en equip (crear xarxa).

Recursos compartits (bones pràctiques).

Activitats conjuntes (sortides, trobades i projectes comuns).

CONTRES:

Excés de conformitat amb el que es té

Massa canvis legislatius

Manca de coordinació entre els òrgans de gestió ZER i escola

Manca d'un referent clar sobre on ha d'anar l'escola rural

Manca de formació inicial específica o de vocació per fer de mestre en una ER.

Sentiment de pertinença real a una agrupació

No comunitat educativa a nivell de ZER

De quina manera s'han de preparar els nous docents per treballar en aquest tipus de centres?

Aquest és un gran debat. Caldria que a les facultats d'Educació es fes un tractament específic de ER en els plans d'estudi, com una assignatura optativa potser? O l'ER. hauria de tenir un tractament transversal en les diferents assignatures?. Com s'hauria de possibilitar i facilitar un pràcticum en ER? Actualment a la UdG i a la UVic hi ha tractament diferenciat d'ER, amb una optativa d'ER a Girona i un Seminari d'ER a Vic. A la UdL es fa un pràcticum en alternança on els i les estudiants de mestre han de passar forçosament per una escola rural en el seus pràcticum en els anys de carrera.

(també cal tenir en compte que a les comarques de Lleida és on hi ha més escoles rurals).

A les altres facultats no hi ha tractament d'ER tret de les jornades per a estudiants que cada any organitza el GIER, però que són obertes a 20 estudiants per facultat per raons de organització i de nombre de persones (20 estudiants x 8 facultats = 120 estudiants + una 15 de professors). Aquestes jornades duren 2 dies i a part de la presentació de comunicacions sobre ER i de tallers pràctics impartits per docents en actiu de les ER de la zona on es fan les jornades, es visiten les escoles rurals de la zona.

Quins són els reptes de futur de l'Escola Rural?

En l'àmbit de les ZER:

Desmantellament de les ZER?

- Per creixement del nombre d'alumnes.
- Deixar ser ZER o al revés.

Donar a conèixer l'organització de les ZER.

- Formació específica per a equips directius.

En l'àmbit de la formació inicial.

Presència d'escola rural en totes les facultats d'educació

En l'àmbit dels recursos:

- Assegurar l'estabilitat de les plantilles.
- Opció "mestres rurals"
- Adaptar els recursos i serveis educatius també a les escoles rurals
 - aules d'acollida?
 - aules de ciències?
- Editorials: materials adequats a aules multinivell.

En l'àmbit de les construccions escolars

- Adequació dels actuals edificis.

En l'àmbit de les polítiques educatives

- Reconèixer l'especificitat de l'escola rural en el textos legals.
- Reducció dels tràmits burocràtics i reducció de la documentació que es demana.
- Adequació dels formularis i aplicats
- Impulsar polítiques que vetllin pel reequilibri territorial:
 - D'habitatge per a la gent jove.
 - De transport i infraestructures: Instituts –escola.
 - De telecomunicacions: banda ampla.
 - Mancomunació de serveis educatius, culturals, de lleure i esport, de joventut,...

Roser Boix, degana de la facultat d'Educació de la Universitat de Barcelona i professora del Màster Oficial d'Educació en entorn Rural d'aquesta mateixa universitat.

Ets llicenciada en Filosofia i Ciències de l'Educació a la UB i professora titular del Departament de Didàctica i Organització Escolar també d'aquesta mateixa universitat. Per tant, el teu vincle amb la Universitat de Barcelona és molt fort.

Sí, vaig estudiar i una part de la docència universitària la he fet aquí. Després vaig ser vicedegana de recerca i doctorat. Ara sóc degana de la facultat d'educació des de fa més de 3 anys, perquè la facultat de pedagogia i la de formació de professorat de la UB fa anys que es va fusionar.

Doncs, fa uns 3 anys que ocupes el càrrec.

El gener d'aquest any va fer 3 anys, per tant, el gener del 2019 acabo el mandat, tot i que em puc presentar per un mandat més. Els mandats a la UB només són de 8 anys seguits.

Com va en el càrrec?

És una gestió molt difícil, perquè la facultat d'educació és la més gran de la UB, tenim més de 9.000 alumnes, més de 600 professors, 7 ensenyaments... Tinc la sort de tenir un molt bon equip. L'equip deganal és molt potent i rigorós, que t'ajuda, perquè sense un bon equip deganal seria impossible governar una institució com aquesta.

El teu càrrec en què consisteix?

El que fa és representar la facultat d'educació en tots els actes que es facin i presidir totes les comissions delegades de junta. Però a més a més, jo m'encarrego del tema del professorat de la facultat, que vol dir que totes les reunions amb el rectorat també hi haig d'anar obligatòriament. Després també gestionar el dia a dia de la facultat; signar convenis, *siques*, convocar reunions amb altres departaments, etc. Tot amb la màxima transparència, que és la única manera en com funcionen les coses.

Al llarg de la teva carrera professional has treballat en diferents escoles rurals de Catalunya. Part de la teva tasca d'investigació l'has dedicat a aquest tipus de centres. Què et va portar a interessar-te pel món de les escoles rurals?

Jo vaig néixer en un poble de 200 habitants, vaig anar en una escola rural fins a 6è d'EGB i quan em va tocar fer 7è em van portar a una escola de concentració a 7 km del meu poble, però

la ruralitat no la he deixat mai. Els meus pares eren pagesos i vaig ser la primera persona de la meva família i del poble en anar a la Universitat. Sempre havia dit que volia ser mestre d'escola rural, llavors són els meus origen i el meu arrelament al territori. Jo he viatjat molt per Amèrica Llatina i Europa pel tema de les escoles rurals i fa 40 anys això era impensable en un poble pobre de 200 habitants.

Els teus fills també han anat a una escola rural?

Els meus fills no han anat a una rural perquè vivim a Vilafranca i no hi havia manera de traslladar-los a una escola rural, perquè volia dir portar-los i anar-los a buscar cada dia amb cotxe i per la feina no podíem. És cert que Vilafranca és una vila molt petita on tothom es coneix, però ja no és un tema d'escola rural.

Quan vas fer el canvi d'escola 7è d'EGB vas notar molt canvi?

Molt. Per poder anar a les 9 a l'escola ens venia a buscar un autobús que feia una ruta pels pobles i per anar a l'escola tardàvem una hora. M'havia d'aixecar a les 7 del matí i abans estava al costat. Al tornar passava el mateix, perquè anàvem amb autobús. Després també els canvis estructurals, perquè estava en una escola on tots els nens estàvem barrejats en una sola aula, tots ens coneixíem i jo era la Roser, era una alumna més. Quan vaig passar a l'escola de concentració ja no era el mateix, no coneixia a la gent i ja no era la Roser. Les amistats les vaig acabar fent allà i això vol dir que ja no tornes al poble. Aquí es va acabar la meva relació amb la gent del poble.

En una escola rural els vincles són més forts.

Sí, però ens hem anat separant i hi ha gent que no hem tornat al poble directament.

Els nens que passen d'una escola rural, on l'estructura, la manera de treballar i les relacions són diferents a centres ordinaris veuen un salt molt gran, però a la vegada s'adapten molt ràpid.

Sí, perquè en les escoles rurals els nens adquireixen graus d'autonomia i aprenentatge molt elevats. No autonomia entesa com a saber treballar sol, sinó autonomia d'aprenentatge. Aquest grau permet saber adaptar-se en altres situacions i no ha de suposar un tema de coneixement, però sí de context. Els nens se saben buscar la vida, perquè han estat amos del seu temps i controlant el seu aprenentatge en una escola rural.

Saber treballar en grup i nens d'altres edats és una avantatge.

És una font d'aprenentatge, perquè en una escola rural aprens a aprendre. Quan un li ha d'explicar a un altre els continguts o ho saps molt bé o l'altre no t'entendrà. Això suposa que has de desenvolupar tot un seguit d'activitats cognitives perquè l'altre t'entengui. Això és aprendre a aprendre i és el que haurien de fer totes les escoles, perquè repetir el que diu un llibre de text no serveix de res. La primera pregunta que faig cada any als estudiants de mestres és: dieu-me on teniu el pàncrees, nom de rius dels Estats Units, els moviments que fa la terra... No és que no ho haguem estudiat, perquè si que ho hem fet, però no se'n recorden perquè de petit llegies el llibre i quan s'acabava l'examen i l'aproves ja ho oblides. Aquest és el gran problema que tenim. A l'escola repetim per aprovar.

Segons la teva experiència personal i el que has vist, creus que un alumne d'escola rural i que després ha passat a una ordinària, surt igual de preparat que un que sempre ha anat en una escola tradicional?

Sí, igual o més. Perquè si realment en aquella escola no s'ha utilitzat una metodologia tradicional, sinó que s'ha utilitzat una metodologia per projectes, ambients, investigació en el medi, etc... Aquest nen el que ha fet ha sigut treballar de forma col·laborativa, que és molt important. Quan es treballa amb aquest tipus d'estratègies didàctiques, el que treballes són els principis bàsics de la democràcia. Aprens a prendre decisions, aprens a prendre la decisió de la minoria i també de la majoria, aprens a argumentar les teves decisions, aprens que no es pot generalitzar tot, aprens a fer comparacions amb les coses que siguin reflexives, saps raonar i el perquè prens aquella decisió. Tot això és el que després ajuda quan vas a un Institut o traspasses a una escola ordinària, perquè tots aquests valors no els pots adquirir d'un dia per l'altre i els nens d'escola rural tenen aquesta avantatge, els valors plurals que són tan difícils d'adquirir.

Si et demano que em defineixis el què és una escola rural?

Això ho hem pensat molt, és un treball que hem anat fent amb els anys. Nosaltres parlem de l'escola de les tres "p" (pública, petita i de poble), però amb dos punts importants:

- Una escola multigraduada, si no, no és escola rural.
- Arrelada al territori. Si és una escola en un municipi de 3.000 habitants ja no podem parlar d'escola rural, només parlem d'escola situada en àmbit rural, però ja és gran.

Actualment, hi ha moltes escoles tradicionals que intenten adaptar el mètode educatiu de les escoles rurals. Quines creus que són les claus de l'èxit d'una escola rural?

Primer de tot, el tema d'aquestes noves estratègies didàctiques que s'estan fent servir a les escoles urbanes, no són noves i tampoc exclusives de l'escola rural. Tot això són estratègies didàctiques que ja es van tirar endavant a finals del segle XIX, durant la república es van fer servir. El que passa és que en un moment determinat, la política educativa de l'estat espanyol decideix eliminar les escoles rurals, que és on es feien servir aquestes estratègies, perquè són les que permeten atendre a aquesta gran diversitat. Es va passar a construir escoles com les ordinàries, que són escoles que venen totalment influenciades pel món empresarial, en què els nens estan agrupats per edats perquè així són més productius.

Davant d'aquesta situació que els nens estan distribuïts per edats, és molt difícil tirar endavant aquestes estratègies, perquè són pensades per la diversitat, no per la homogeneïtat. Els nens que estan distribuïts per edats es considera que són tots iguals i pensen igual. El que passa és que afortunadament amb els anys ha fet adonar als polítics, però sobretot als mestres, que els nens no són iguals malgrat els distribueixis per edats. Estratègies didàctiques que s'utilitzen a escoles rurals també es poden fer servir en nens de la mateixa edat. Això em sembla fantàstic per tots els valors plurals que t'explicava. Perquè sinó, el que estem fent és fer robots molt disciplinats, perquè no sabíem argumentar. Tot això ha sigut una política d'educació per formar ciutadans sense tenir una visió més de defensa i d'argumentació de les decisions.

Aquesta és la manera de fer ciutadans democràtics i això és el que es necessita, que entrin amb aquest tipus de valors.

Per últim, quins creus que són els reptes de futur de les escoles rurals?

Els reptes de futur diria que passen per dos o tres àmbits:

- Mantenir les zones escolars rurals, que és la zona d'organització d'escola rural, on treballen conjuntament. Les ZER facilita poder treballar amb aquestes estratègies més activo-participatives, perquè amb aquestes estratègies una de les coses que s'ha de deixar enrere són els llibres de text, perquè estan pensats per nens de la mateixa edat. Amb una ZER has d'elaborar materials nous adaptats a la realitat.
- Per altra banda, la formació inicial. La formació de les facultats ha d'insistir molt més en què els nostres estudiants han de conèixer l'escola multinivell i com es pot treballar.
- Per altra banda, s'ha de permetre que els mestres puguin treballar amb aquestes metodologies. Però Espanya té un currículum escolar molt encorsetat i aposta més per la tradicional que per les actives.

Xavier Geis, director i mestre de l'Escola de Rellinars i col·laborador amb el Secretariat d'Escoles Rurals de Catalunya des de fa anys.

Com definiries l'Escola Rural?

Hi ha una definició més administrativa que es refereix a les escoles rurals com aquelles escoles que no poden oferir un curs per nivell; és a dir, que no poden tenir un P3 o un P4 perquè el número reduït d'alumnes obliga a treballar en aules multigrau. Per exemple, si una escola amb vint alumnes i dos dels quals són de segon de primària, no poden fer una classe només per a ells sinó que els hauran d'ajuntar amb estudiants d'altres cursos.

Ara bé, també existeix una definició més filosòfica d'escola rural, aquella que parla d'un tipus d'escola immersa en un territori que engloba els centres amb pocs alumnes i que treballen a partir de l'entorn proper del que disposen i amb classes amb alumnes de diverses edats. L'escola rural, segons el meu parer, es basa en una metodologia d'aprenentatge contrària a que s'han d'assolir uns coneixements concrets segons l'edat.

Quants anys fa que estàs en contacte amb el món de les Escoles Rurals?

Aquest any en fa onze que l'escola de Rellinars està en marxa i és l'onzè curs que estic com a director. Abans que m'oferissin aquest càrrec, treballava en una escola gran, amb quatre línies per curs i concertada. Ara bé, em vaig presentar a les oposicions i les vaig aprovar, i al poc temps el departament d'educació em va demanar d'engegar l'escola de Rellinars. Aquesta va ser la primera vegada que treballava amb un model organitzatiu, estructural i pedagògic totalment diferent al que estava acostumat. De fet, fins aleshores el meu contacte amb les escoles rurals era molt pobre, havia xerrat amb alguns mestres d'aquest tipus de centres i poc més. Per ampliar el coneixement que tenia envers aquest mètode educatiu, em vaig posar en contacte amb el Secretariat de l'Escola Rural i vaig començar a assistir a les reunions que e, van permetre conèixer de més a prop les realitats d'aquestes escoles. Des de llavors que hi estic vinculat, no només com a director i mestre, sinó que també imparteixo xerrades sobre les escoles rurals, participo en les reunions, etc.

Vas notar molt canvi quan vas passar a d'impartir classes en una escola gran i de ciutat a fer-ho en una escola rural com la de Rellinars?

Va ser un canvi radical. A l'anterior escola feia classes d'infantil on per curs hi havia un centenar d'alumnes, dividits en quatre línies i amb uns vint-i-cinc nens per aula. I de sobte, em

vaig trobar en una escola on hi havia matriculats un total de cinquanta sis nens sumant tots els cursos. Per mi va ser un luxe. Em va semblar una mida molt humana per transmetre coneixements i aprendre, tot i que dins de les escoles rurals, actualment, es troba dins la franja alta, ja que hem elevat el nombre d'alumnes fins a setanta nou. El nombre reduït d'alumnes m'oferia oportunitats que a l'altre escola no em podia permetre, com per exemple treballar de manera conjunta, compartir converses i jocs i establir un vincle més proper.

Si t'oferissin una feina en una escola de ciutat, gran, que funcionés amb el mètode acadèmic tradicional basat en l'aprenentatge a partir de llibres i assignatures pautades, l'acceptaries?

Si pogués escollir no hi aniria pas. El dia que hagi de marxar d'on són ara, intentaré buscar alguna escola on m'hi senti bé treballant i que segueixi, en la mesura possible, el model rural.

La majoria d'escoles rurals compteu amb una AMPA molt implicada amb l'escola que destina molts més recursos dels que el Departament ofereix. En aquest centre, com aconseguiu els equipaments?

En el nostre cas la relació amb l'AMPA també és molt estreta. El departament ofereix molt pocs diners per equipaments i, si tenim projectors a totes les aules és gràcies als pares i a les mares, que cada any ens proporciona material segons les necessitats del moment. Ara bé, l'AMPA arriba fins on pot, i és per això que l'Ajuntament sovint també ens dóna un cop de mà. A part, nosaltres com a escola, hem establert un vincle amb el món de les escoles rurals. És a dir, estem al cas de convocatòries que, presentant projectes d'escola, ofereixen premis amb retribució econòmica que destinem a la compra d'equipament. Per exemple, l'any passat ens vam presentar en una convocatòria sobre la Mercè Rodoreda i ens van donar un premi que incloïa una targeta de 800 euros a l'Abacus que ens va permetre renovar una part de la biblioteca de l'escola posant llibres nous.

Per quantes persones està conformat l'equip directiu?

Des de fa un mes sí. Hem tingut una lluita forta amb el departament educatiu, perquè només teníem reconeguts dos càrrecs: direcció i secretaria. I nosaltres com que no fem ZER, nosaltres havíem de tenir l'equip directiu complert malgrat saber que el tercer càrrec de l'equip directiu es reconeixia a nivell de càrrec però no econòmic, es a dir, podia fer el càrrec però no cobrar-lo. Hi estàvem d'acord però el departament deia que no perquè al ser una escola amb menys de

deu mestres ens deia que no podia cobrar el tercer membre. Fins que l'any passat, el servei territorial ens va dir que teníem reconeguda la tercera persona de l'equip directiu reconeguda.

Quants professors sou en aquesta escola?

A nivell de persones en aquest moment som 13 i a nivell de dotació del Departament, és a dir, les persones que aquest ens ofereix som nou i mitja, nou jornades i mitja perquè hi ha dues persones, tot i que una no fa jornada completa, que estan a càrrec de l'aula de "minis". Des de fa dos anys que la llar d'infants l'hem incorporat a l'escola, perquè en tot ell poble només hi havia dos nens amb l'edat de llar d'infants i l'escola bressol va tancar perquè per l'Ajuntament, mantenir-la era econòmicament impossible per l'Ajuntament. Aleshores nosaltres, com que sabíem que s'havia engegat un projecte que permetia tenir aules de primer cicle dins l'escola, ens vam posar d'acord amb l'Ajuntament i vam lluitar per incorporar-la al centre. Ara bé, com amb aquestes edats tant petites la diferència és abismal l'Ajuntament ens va posar un reforç, ja que una sola mestra amb vuit nens amb diversitat de ritmes resulta molt complicat. Dels mestres restants, alguns tenen reducció de jornada i, per tant, hem de tenir professors que facin el seu reforç.

D'altra banda, nosaltres no tenim mestres itinerants. Al ser l'única escola rural de la comarca del Vallès, no podem fer ZER i, per tant, no podem tenir itinerants.

Com us organitzeu els mestres per saber com evoluciona cada nen?

Parlant molt, no només a hores formals, sinó també informals: quan dinem, pel matí, via Whatsapp, etc. Ara bé, cada setmana destinem dues franges del migdia al que anomenem claustre pedagògic. Els dimarts i els dimecres al migdia ens ajuntem tots i cadascú explica, si vol, què està passant a la seva classe, és a dir, com porta els projectes, com estan avançant, en què està treballant aquella setmana, quins dubtes té, amb què se sent satisfet i amb que no. D'aquesta manera la resta podem ajudar-lo i aportar idees.

Amb els professors nous, trobeu que tenen dificultats perquè d'adaptació al model educatiu de l'escola?

Aquí intentem que tots els mestres sàpiguem què passa a cada una de les aules. A més, tenim dos mestres treballant a l'aula conjuntament. Per tant, en el cas d'una substitució, n'hi ha un que sap com va el projecte i que orienta al que s'ha incorporat recentment i l'acompanya fins que entén la manera que tenim de treballar i d'organitzar-nos.

Treballem per projectes i ambients?

Només per projectes, que són el que ens defineix com a escola. El nostre horari gira entorn a aquests. Cada projecte té una durada diversa, segons el temps de dedicació que necessiti durar més o menys. A la que contestem la pregunta que ens estem formulant, el projecte es tanca. A més, intentem que en cada aula hi hagi més d'un projecte, dos o tres, perquè sinó tota la setmana treballar amb el mateix es fa pesat i avorrit. És com durant dos mesos fer només una mateixa assignatura. Es tracta de projectes que intentem que donin respostes a preguntes que ens fem. Poden venir donades, pels nens els mestres o per l'entorn. No fem projectes mitjançant llistes i votacions, perquè ens n'adonem que d'aquesta manera els projectes van sobre coses que ells ja saben i ja coneixen. Llavors ens basem en notícies dels diaris, o informació dels llibres o de coses quotidianes. Per exemple, ara els petits, de 4 a 5 anys, estan treballant sobre quant creixem en 83 dies. El tema va sorgir de que cada curs, després de l'estiu, veuen que han canviat. A partir del que han copsat de la realitat treballen. D'aquesta manera, dins d'un mateix projecte hi ha diferents coneixements. En el cas anterior, s'inclouen les mesures i la resposta a la hipòtesi de que els peus creixen però les mans no. El que fem és mirar dins de cada projecte, quina part de les assignatures i des coneixements que han de tenir els nens podem agafar. D'aquesta manera els nens apliquen els coneixements curriculars que han de tenir.

Utilitzeu molts els ordinadors i les noves tecnologies?

Només quan els projectes ho requereixen. Entenem els ordinadors a l'aula però no tenim una aula específica d'ordinadors. Cada nen té un portàtil, però només els utilitzem perquè ens doni un cop de mà. Tampoc utilitzem fitxes ni fotocòpies d'exercicis.

Els idiomes, sobretot el català, el castellà i l'anglès, com els treballem?

El català i el castellà els incorporem dins dels projectes, perquè són les seves llengües vehiculars, sobretot el castellà. I l'anglès, tot i que l'intentem incorporar i segons els resultats tenen el nivell, respecte les proves diagnòstiques es manté mentre que a la resta d'escoles augmenta, perquè els nens poden pagar-se acadèmies o hores extres per aprendre l'idioma mentre que els nenes d'aquesta escola no poden per problemes econòmics o per oferta geogràfica. Ara bé, estem treballant amb un pla de tres anys vista per veure si el nivell d'anglès de l'escola ha pujat una mica.

Heu tingut casos de nens que comencessin el seu aprenentatge en una escola ordinària que acabin l'educació primària amb vosaltres? Sí. Heu notat canvis, és a dir, com ha estat la seva adaptació?

Al començament els costa, però no ple que fa al nombre d'alumnes reduït i d'edats diverses, sinó que els sorprèn més la manera de treballar perquè no utilitzem llibres, ni ens organitzem per assignatures o horaris.

En relació als coneixements dins dels projectes, podem dir que un nen que ha anat a una escola rural i que ha treballat per projectes, surt igual de preparat i amb els mateixos coneixements, que un nen que ha anat a una escola ordinària, on ha treballat mitjançant llibres i fotocòpies.

Un alumne que ha anat a una escola on el coneixement l'ha tocat quan ho necessitava, independentment de que ho hagi fet en una escola gran o petita, és a dir, on ha treballat per projectes però que ha fet servir el coneixement per entendre el món, surt més ben preparat que una persona que ha après a partir d'un currículum adaptat per edat. En una escola rural, el control sobre l'aprenentatge de cada nen està més personalitzat. Tenim una línia del temps a la sala de mestres, on anem apuntant què ha treballat cada promoció. D'aquesta manera ens n'adonem de quins coneixements curriculars ens falta per tractar o si hem de canviar la mirada respecte la manera de treballar. Ara bé, que com a grup hagin treballat unes coses no vol dir que tots els nens ho hagin après. Alguns tenen més facilitats que d'altres, igual que a les escoles grans alguns nens suspensen o aproven; passen de curs o repeteixen.

Els resulta complicada l'adaptació una vegada marxen de l'escola i passen a l'institut?

Depèn de cada nen, però s'adapten ràpid. Nosaltres el que fem és que cada dia, a l'hora de dinar, ex-alumnes que ara estan a l'institut venen a dinar a l'escola i mentre mengen els alumnes d'aquí l'escola poden parlar amb ells i preguntar-los coses en relació a la vida de la secundària.

Actualment, moltes escoles tradicionals estan intentant adaptar el model acadèmic rural.

Quins creus que són les claus de l'èxit per a que aquest model funcioni i es mantingui?

Un dels punts forts és el fet de deixar que el món i l'entorn entrin a l'aula. És a dir, que els projectes responguin a preguntes investigables, que vagin més enllà, i que no es basin només en buscar informació i prou. Un altre és que els projectes que passen a l'aula són fruit d'un equip de mestres, o no pas d'un sol, perquè muntar un pla de treball individualment és molt més complicat. En canvi, si és un equip de quatre o cinc mestres que el munta, serà molt més

fàcil i molt més ric i imaginatiu. Treballar de manera col·laborativa és un punt clau de les escoles rurals. Tots pensem sobre el que fa cadascú. Hem de parir coses noves.

Quins creus que són els reptes de futur per les escoles rurals?

No perdre l'essència d'escola petita i d'escola que ha obert el món, és a dir, el seguir defensant la peculiaritat davant del món i l'entorn. Ja que s'ha vist que és un model que funciona molt bé i dóna bons resultats, ja que aquesta mirada de compartir coneixement va més d'acord amb una societat tal com està ara que no pas de fa vint anys. Les escoles miren d'adaptar-se a una societat que avança molt ràpidament i que no sabem com serà demà o d'aquí deu anys. I l'escola rural, al treballar de manera col·lectiva, fet que ajuda a que el dia de demà, els sigui més fàcil adaptar-se ne grups de treball de la feina que desenvolupin.